

ANNEX 1

Perfil de sortida dels alumnes al final de l'ensenyament bàsic

1. Perfil de sortida

El perfil de sortida dels alumnes al final de l'ensenyament bàsic és l'eina en què es concreten els principis i les finalitats del sistema educatiu espanyol referits a aquest període. El perfil identifica i defineix, en connexió amb els reptes del segle XXI, les competències clau que s'espera que els alumnes hagin desenvolupat en completar aquesta fase del seu itinerari formatiu.

El perfil de sortida és únic i el mateix per a tot el territori nacional. És la pedra angular de tot el currículum, la matriu que el cohesiona, i cap a on convergeixen els objectius de les diferents etapes que constitueixen l'ensenyament bàsic. Es concep, per tant, com l'element que ha de fonamentar les decisions curriculars, així com les estratègies i les orientacions metodològiques en la pràctica lectiva. Ha de ser, a més, el fonament de l'aprenentatge permanent i el referent de l'avaluació interna i externa dels aprenentatges de l'alumne, en particular quant a la presa de decisions sobre promoció entre els diferents cursos, així com a l'obtenció del títol de graduat en educació secundària obligatòria.

El perfil de sortida parteix d'una visió estructural i funcional de les competències clau. L'adquisició d'aquestes competències per part de l'alumne es considera indispensable per al seu desenvolupament personal, per resoldre situacions i problemes dels diferents àmbits de la seva vida, per crear noves oportunitats de millora, així com per aconseguir la continuïtat del seu itinerari formatiu i facilitar i desenvolupar la seva inserció i participació activa en la societat i en la cura de les persones, de l'entorn natural i del planeta. Es garanteix així la consecució del doble objectiu de formació personal i de socialització previst per a l'ensenyament bàsic en l'article 4.4 de la LOE, amb la finalitat de dotar cada alumne de les eines imprescindibles perquè desenvolupi un projecte de vida personal, social i professional satisfactori. Aquest projecte es constitueix com l'element articulador dels diversos aprenentatges que els permetran afrontar amb èxit els desafiaments i reptes als quals s'hauran d'enfrontar per dur-lo a terme.

El referent de partida per definir les competències recollides en el perfil de sortida ha estat la Recomanació del Consell de la Unió Europea de 22 de maig de 2018 relativa a les competències clau per a l'aprenentatge permanent. L'ancoratge del perfil de sortida a la Recomanació del Consell reforça el compromís del sistema educatiu espanyol amb l'objectiu d'adoptar unes referències comunes que enforteixin la cohesió entre els sistemes educatius de la Unió Europea i facilitin que els seus ciutadans, si així ho consideren, puguin estudiar i treballar al llarg de la seva vida tant en el seu propi país com en altres països del seu entorn.

En el perfil, les competències clau de la Recomanació europea s'han vinculat als principals reptes i desafiaments globals del segle XXI als quals l'alumne s'haurà

d'afrontar i davant els quals necessitarà desplegar aquestes mateixes competències clau. De la mateixa manera, s'han incorporat també els reptes recollits en el document «Key Drivers of Curricula Change in the 21st Century» de l'Oficina Internacional d'Educació de la UNESCO, així com els Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'Agenda 2030, adoptada per l'Assemblea General de les Nacions Unides el setembre de 2015.

La vinculació entre competències clau i reptes del segle XXI és la que donarà sentit als aprenentatges, en acostar l'escola a situacions, qüestions i problemes reals de la vida quotidiana, la qual cosa, al seu torn, proporcionarà el punt necessari de suport per afavorir situacions d'aprenentatge significatives i rellevants, tant per als alumnes com per al personal docent. Es vol garantir que tot alumne que superi amb èxit l'ensenyament bàsic i, per tant, abasti el perfil de sortida sàpiga mobilitzar els aprenentatges adquirits per respondre als principals desafiaments als quals haurà de fer front al llarg de la seva vida:

- Desenvolupar una actitud responsable a partir de la presa de consciència de la degradació del medi ambient i del maltractament animal basada en el coneixement de les causes que els provoquen, agreugen o milloren, des d'una visió sistèmica, tant local com global.
- Identificar els diferents aspectes relacionats amb el consum responsable, valorar les seves repercussions sobre el bé individual i el comú, jutjar críticament les necessitats i els excessos i exercir un control social enfront de la vulneració dels seus drets.
- Desenvolupar hàbits de vida saludables a partir de la comprensió del funcionament de l'organisme i la reflexió crítica sobre els factors interns i externs que hi incideixen, i assumir la responsabilitat personal i social en la cura d'un mateix i de les altres persones, així com en la promoció de la salut pública.
- Desenvolupar un esperit crític, empàtic i proactiu per detectar situacions d'inequitat i exclusió a partir de la comprensió de les causes complexes que les originen.
- Entendre els conflictes com a elements connaturals a la vida en societat que s'han de resoldre de manera pacífica.
- Analitzar de manera crítica i aprofitar les oportunitats de tota mena que ofereix la societat actual, en particular les de la cultura digital, avaluar-ne els beneficis i els riscos i fer un ús ètic i responsable que contribueixi a la millora de la qualitat de vida personal i col·lectiva.
- Acceptar la incertesa com una oportunitat per articular respostes més creatives i aprendre a manejar l'ansietat que pot implicar.
- Cooperar i viure en societats obertes i canviants, valorar la diversitat personal i cultural com a font de riquesa i interessar-se per altres llengües i cultures.
- Sentir-se part d'un projecte col·lectiu, tant en l'àmbit local com en el global, i desenvolupar empatia i generositat.
- Desenvolupar les habilitats que li permetin continuar aprenent al llarg de la

vida, des de la confiança en el coneixement com a motor del desenvolupament i la valoració crítica dels riscos i beneficis que el coneixement té.

La resposta a aquests i altres desafiaments —entre els quals existeix una absoluta interdependència— exigeix els coneixements, les destreses i les actituds que són subjacents a les competències clau i que són tractats en les diferents àrees, àmbits i matèries que componen el currículum. Aquests continguts disciplinaris són imprescindibles, perquè sense aquests l'alumne no entendria el que passa al seu voltant i, per tant, no podria valorar críticament la situació ni, molt menys, respondre-hi adequadament. El que és essencial de la integració dels reptes en el perfil de sortida és el fet que afegeixen una exigència d'actuació, la qual connecta amb l'enfocament competencial del currículum: la meta no és la simple adquisició de continguts, sinó aprendre a utilitzar-los per solucionar necessitats que trobam dins la realitat.

Aquests desafiaments impliquen adoptar una posició ètica exigent, ja que suposen articular la cerca legítima del benestar personal respectant el bé comú. Requereixen, a més, transcendir la mirada local per analitzar i comprometre's també amb els problemes globals. Tot això exigeix, d'una banda, una ment complexa, capaç de pensar en termes sistèmics, oberts i amb un alt nivell d'incertesa, i de l'altra, la capacitat d'empatitzar amb aspectes rellevants, encara que no ens afectin de manera directa, la qual cosa implica assumir els valors de justícia social, equitat i democràcia, així com desenvolupar una esperit crític i proactiu cap a les situacions d'injustícia, inequitat i exclusió.

2. Competències clau que s'han d'adquirir

Les competències clau que es recullen en el perfil de sortida són l'adaptació al sistema educatiu espanyol de les competències clau establertes en l'esmentada Recomanació del Consell de la Unió Europea. Aquesta adaptació respon a la necessitat de vincular aquestes competències amb els reptes i desafiaments del segle XXI, amb els principis i les finalitats del sistema educatiu establerts en la LOE i amb el context escolar, ja que la Recomanació es refereix a l'aprenentatge permanent que ha de produir-se al llarg de tota la vida, mentre que el perfil remet a un moment precís i limitat del desenvolupament personal, social i formatiu de l'alumne: l'etapa de l'ensenyament bàsic.

Amb caràcter general, s'ha d'entendre que la consecució de les competències i els objectius prevists en la LOMLOE per a les diferents etapes educatives està vinculada a l'adquisició i al desenvolupament de les competències clau recollides en aquest perfil de sortida, que són les següents:

- Competència en comunicació lingüística.
- Competència plurilingüe.
- Competència matemàtica i competència en ciència, tecnologia i enginyeria.

- Competència digital.
- Competència personal, social i d'aprendre a aprendre.
- Competència ciutadana.
- Competència emprenedora.
- Competència en consciència i expressió culturals.

La transversalitat és una condició inherent al perfil de sortida, en el sentit que tots els aprenentatges contribueixen a la seva consecució. De la mateixa manera, l'adquisició de cadascuna de les competències clau contribueix a l'adquisició de totes les altres. No existeix jerarquia entre elles, ni pot establir-se una correspondència exclusiva amb una única àrea, àmbit o matèria, sinó que totes es concreten en els aprenentatges de les diferents àrees, àmbits o matèries i, al seu torn, s'adquireixen i desenvolupen a partir dels aprenentatges que es produeixen en el conjunt d'aquestes.

3. Descriptors operatius de les competències clau en l'ensenyament bàsic

Quant a la dimensió aplicada de les competències clau, s'ha definit per a cada una d'elles un conjunt de descriptors operatius a partir dels diferents marcs europeus de referència existents.

Els descriptors operatius de les competències clau constitueixen, juntament amb els objectius de l'etapa, el marc referencial a partir del qual es concreten les competències específiques de cada àrea, àmbit o matèria. Aquesta vinculació entre descriptors operatius i competències específiques propicia que, de l'avaluació d'aquestes últimes, es pugui col·legir el grau d'adquisició de les competències clau definides en el perfil de sortida i, per tant, la consecució de les competències i objectius prevists per a l'etapa.

Atès que les competències s'adquireixen necessàriament de manera seqüencial i progressiva, s'inclouen també en el perfil els descriptors operatius que orienten sobre el nivell d'acompliment esperat en completar l'educació primària, de manera que s'afavoreixi i s'expliciti la continuïtat, la coherència i la cohesió entre les dues etapes que componen l'ensenyament obligatori.

COMPETÈNCIA EN COMUNICACIÓ LINGÜÍSTICA (CCL)

La competència en comunicació lingüística suposa interactuar de manera oral, escrita o signada, de manera coherent i adequada, en diferents àmbits i contextos i amb diferents propòsits comunicatius. Implica mobilitzar, de manera conscient, el conjunt de coneixements, destreses i actituds que permeten comprendre, interpretar i valorar críticament missatges orals, de signes, escrits, audiovisuals o multimodals, per tal d'evitar els riscos de manipulació i desinformació. També permet comunicar-se eficaçment amb altres persones de manera cooperativa, creativa, ètica i respectuosa.

La competència en comunicació lingüística constitueix la base per al pensament propi i per a la construcció del coneixement en tots els àmbits del saber. Per això, el seu desenvolupament està vinculat a la reflexió explícita sobre el funcionament de la llengua en els gèneres discursius específics de cada àrea de coneixement, així com als usos de l'oralitat, l'escriptura o el llenguatge de signes per pensar i per aprendre. Finalment, fa possible apreciar la dimensió estètica del llenguatge i gaudir de la cultura literària.

Descriptors operatius:

<i>En completar l'educació primària, l'alumne...</i>	<i>En completar l'ensenyament bàsic, l'alumne...</i>
CCL1. Expressa fets, conceptes, pensaments, opinions o sentiments de manera oral, escrita, signada o multimodal, amb claredat i adequació, en diferents contextos quotidians del seu entorn personal, social i educatiu, i participa en interaccions comunicatives amb actitud cooperativa i respectuosa, tant per intercanviar informació i crear coneixement com per construir vincles personals.	CCL1. S'expressa de manera oral, escrita, signada o multimodal amb coherència, correcció i adequació als diferents contextos socials, i participa en interaccions comunicatives amb actitud cooperativa i respectuosa tant per intercanviar informació, crear coneixement i transmetre opinions, com per construir vincles personals.
CCL2. Comprèn, interpreta i valora texts orals, escrits, signats o multimodals senzills dels àmbits personal, social i educatiu, amb acompanyament puntual, per participar activament en contextos quotidians i per construir coneixement.	CCL2. Comprèn, interpreta i valora amb actitud crítica texts orals, escrits, signats o multimodals dels àmbits personal, social, educatiu i professional per participar en diferents contextos de manera activa i informada i per construir coneixement.
CCL3. Localitza, selecciona i contrasta, amb el degut acompanyament, informació senzilla procedent de dues fonts o més, avaluant-ne la fiabilitat i utilitat en funció dels objectius de lectura, i la integra i transforma en coneixement per comunicar-la, adoptant un punt de vista creatiu, crític i personal i a la vegada respectuós amb la propietat intel·lectual.	CCL3. Localitza, selecciona i contrasta de manera progressivament autònoma informació procedent de diferents fonts, avaluant-ne la fiabilitat i pertinència en funció dels objectius de lectura i evitant els riscos de manipulació i desinformació, i la integra i transforma en coneixement per comunicar-la, adoptant un punt de vista creatiu, crític i personal i a la vegada respectuós amb la propietat intel·lectual.
CCL4. Llegeix obres diverses adequades al seu progrés maduratiu i selecciona les que millor s'ajusten als seus gusts i interessos; reconeix el patrimoni literari com a font de gaudi i aprenentatge individual i col·lectiu, i mobilitza la seva experiència personal i lectora per construir i compartir la seva interpretació de les obres i per crear texts	CCL4. Llegeix amb autonomia obres diverses adequades a la seva edat i selecciona les que millor s'ajusten als seus gusts i interessos; aprecia el patrimoni literari com a base privilegiada de l'experiència individual i col·lectiva, i mobilitza la seva pròpia experiència biogràfica i els seus coneixements literaris i

d'intenció literària a partir de models senzills.	culturals per construir i compartir la seva interpretació de les obres i per crear texts d'intenció literària de progressiva complexitat.
CCL5. Posa les seves pràctiques comunicatives al servei de la convivència democràtica, la gestió dialogada dels conflictes i la igualtat de drets de totes les persones i detecta els usos discriminatoris i els abusos de poder, per tal d'afavorir la utilització no només eficaç sinó també ètica dels diferents sistemes de comunicació.	CCL5. Posa les seves pràctiques comunicatives al servei de la convivència democràtica, la resolució dialogada dels conflictes i la igualtat de drets de totes les persones i bandeja els usos discriminatoris de la llengua i els abusos de poder, per tal d'afavorir la utilització no només eficaç sinó també ètica dels diferents sistemes de comunicació.

COMPETÈNCIA PLURILINGÜE (CP)

La competència plurilingüe implica utilitzar diferents llengües, orals o signades, de manera apropiada i eficaç per a l'aprenentatge i la comunicació. Aquesta competència suposa reconèixer i respectar els perfils lingüístics individuals i aprofitar les experiències pròpies per desenvolupar estratègies que permetin intercedir i fer transferències entre llengües, incloses les clàssiques, i, en el seu cas, mantenir i adquirir destreses en la llengua o llengües familiars i en les llengües oficials. Integra, així mateix, dimensions històriques i interculturals orientades a conèixer, valorar i respectar la diversitat lingüística i cultural de la societat amb l'objectiu de fomentar la convivència democràtica.

Descriptors operatius:

<i>En completar l'educació primària, l'alumne...</i>	<i>En completar l'ensenyament bàsic, l'alumne...</i>
CP1. Usa, almenys, una llengua, a més de la llengua o llengües familiars, per respondre a necessitats comunicatives senzilles i predictibles, de manera adequada tant al seu desenvolupament i interessos com a situacions i contextos quotidians dels àmbits personal, social i educatiu.	CP1. Usa eficaçment una o més llengües, a més de la llengua o llengües familiars, per respondre a les seves necessitats comunicatives, de manera apropiada i adequada tant al seu desenvolupament i interessos com a diferents situacions i contextos dels àmbits personal, social, educatiu i professional.
CP2. A partir de les seves experiències, reconeix la diversitat de perfils lingüístics i experimenta estratègies que, de manera guiada, li permeten realitzar transferències senzilles entre diferents llengües per comunicar-se en contextos quotidians i ampliar el seu repertori lingüístic individual.	CP2. A partir de les seves experiències, realitza transferències entre diferents llengües com a estratègia per comunicar-se i ampliar el seu repertori lingüístic individual.

CP3. Coneix i respecta la diversitat lingüística i cultural present en el seu entorn i en reconeix i comprèn el valor com a factor de diàleg, per millorar la convivència.	CP3. Coneix, valora i respecta la diversitat lingüística i cultural present en la societat, i la integra en el seu desenvolupament personal com a factor de diàleg, per fomentar la cohesió social.
--	---

COMPETÈNCIA MATEMÀTICA I COMPETÈNCIA EN CIÈNCIA, TECNOLOGIA I ENGINYERIA (STEM)

La competència matemàtica i competència en ciència, tecnologia i enginyeria (*competència STEM*, per les seves sigles en anglès) entranya la comprensió del món utilitzant els mètodes científics, el pensament i la representació matemàtics, la tecnologia i els mètodes de l'enginyeria per transformar l'entorn de forma compromesa, responsable i sostenible.

La competència matemàtica permet desenvolupar i aplicar la perspectiva i el raonament matemàtics amb la finalitat de resoldre diversos problemes en diferents contextos.

La competència en ciència comporta la comprensió i explicació de l'entorn natural i social per mitjà d'un conjunt de coneixements i metodologies, incloses l'observació i l'experimentació, amb la finalitat de plantejar preguntes i extreure conclusions basades en proves per poder interpretar i transformar el món natural i el context social.

La competència en tecnologia i enginyeria comprèn l'aplicació dels coneixements i metodologies propis de les ciències per transformar la nostra societat d'acord amb les necessitats o desitjos humans en un marc de seguretat, responsabilitat i sostenibilitat.

Descriptors operatius:

<i>En completar l'educació primària, l'alumne...</i>	<i>En completar l'ensenyament bàsic, l'alumne...</i>
STEM1. Utilitza, de manera guiada, alguns mètodes inductius i deductius propis del raonament matemàtic en situacions conegudes, selecciona i emprà algunes estratègies per resoldre problemes i reflexiona sobre les solucions obtingudes.	STEM1. Utilitza mètodes inductius i deductius propis del raonament matemàtic en situacions conegudes, selecciona i emprà diferents estratègies per a la resolució de problemes, n'analitza críticament les solucions i reformula el procediment, si és necessari.
STEM2. Utilitza el pensament científic per entendre i explicar alguns dels fenòmens que ocorren al seu voltant, confia en el coneixement com a motor de desenvolupament, utilitza eines i	STEM2. Utilitza el pensament científic per entendre i explicar els fenòmens que ocorren al seu voltant, confia en el coneixement com a motor de desenvolupament, es plantejant preguntes

instruments adequats, es planteja preguntes i dur a terme experiments senzills de forma guiada.	i comprova hipòtesis mitjançant l'experimentació i la indagació, utilitza eines i instruments adequats, aprecia la importància de la precisió i la veracitat i mostra una actitud crítica sobre l'abast i les limitacions de la ciència.
STEM3. Duu a terme projectes de forma guiada; en dissenya, fabrica i avalua diferents prototips o models, i s'adapta davant la incertesa, per tal de generar, en equip, un producte creatiu amb un objectiu concret, procurant la participació de tot el grup i resolent pacíficament els conflictes que puguin sorgir.	STEM3. Planteja i desenvolupa projectes; en dissenya, fabrica i avalua diferents prototips o models per generar i utilitzar productes que donin solució a una necessitat o problema de manera creativa i en equip; procura que tot el grup participi; resol pacíficament els conflictes que puguin sorgir; s'adapta davant la incertesa, i valora la importància de la sostenibilitat.
STEM4. Interpreta i transmet els elements més rellevants d'alguns mètodes i resultats científics, matemàtics i tecnològics de manera clara i veraç, utilitzant la terminologia científica apropiada, en diferents formats (dibuixos, diagrames, gràfics, símbols, etc.) i aprofitant de manera crítica, ètica i responsable la cultura digital per compartir i construir nous coneixements.	STEM4. Interpreta i transmet els elements més rellevants de processos, raonaments, demostracions, mètodes i resultats científics, matemàtics i tecnològics de manera clara i precisa, en diferents formats (gràfics, taules, diagrames, fórmules, esquemes, símbols, etc.) i aprofitant de manera crítica la cultura digital, incloent el llenguatge matemàtic formal, amb ètica i responsabilitat, per compartir i construir nous coneixements.
STEM5. Participa en accions fonamentades científicament per promoure la salut i preservar el medi ambient i els éssers vius, aplicant principis d'ètica i seguretat i practicant el consum responsable.	STEM5. Emprèn accions fonamentades científicament per promoure la salut física, mental i social, i preservar el medi ambient i els éssers vius; aplica principis d'ètica i seguretat en la realització de projectes per transformar el seu entorn pròxim de manera sostenible; en valora l'impacte global, i practica el consum responsable.

COMPETÈNCIA DIGITAL (CD)

La competència digital implica l'ús segur, saludable, sostenible, crític i responsable de les tecnologies digitals per a l'aprenentatge, en el treball i per a la participació en la societat, així com la interacció amb aquestes tecnologies.

Inclou l'alfabetització en informació i dades, la comunicació i la col·laboració, l'educació mediàtica, la creació de continguts digitals (inclosa la programació), la seguretat (inclòs el benestar digital i les competències relacionades amb la ciberseguretat), assumptes relacionats amb la ciutadania digital, la privacitat, la

propietat intel·lectual, la resolució de problemes i el pensament computacional i crític.

Descriptors operatius:

<i>En completar l'educació primària, l'alumne...</i>	<i>En completar l'ensenyament bàsic, l'alumne...</i>
CD1. Fa cerques guiades a internet i utilitza estratègies senzilles per al tractament digital de la informació (paraules clau, selecció d'informació rellevant, organització de dades, etc.) amb una actitud crítica sobre els continguts obtinguts.	CD1. Fa cerques a internet atenent a criteris de validesa, qualitat, actualitat i fiabilitat, selecciona els resultats de manera crítica i els archiva per recuperar-los, referenciar-los i reutilitzar-los amb respecte a la propietat intel·lectual.
CD2. Crea, integra i reelabora continguts digitals en diferents formats (text, taula, imatge, àudio, vídeo, programa informàtic, etc.) mitjançant l'ús de diferents eines digitals per expressar idees, sentiments i coneixements, respectant la propietat intel·lectual i els drets d'autor dels continguts que reutilitza.	CD2. Gestiona i utilitza el seu propi entorn personal digital d'aprenentatge permanent per construir nou coneixement i crear continguts digitals, mitjançant estratègies de tractament de la informació i l'ús de diferents eines digitals, seleccionant i configurant la més adequada en funció de la tasca i de les seves necessitats d'aprenentatge permanent.
CD3. Participa en activitats i projectes escolars mitjançant l'ús d'eines o plataformes virtuals que li permeten construir nou coneixement, comunicar-se, treballar cooperativament, compartir dades i continguts en entorns digitals restringits i supervisats de manera segura, amb una actitud oberta i responsable davant el seu ús.	CD3. Es comunica, participa, col·labora i interactua compartint coneixements, dades i informació mitjançant eines i plataformes virtuals, gestiona de manera responsable les seves accions, presència i visibilitat en la xarxa i exerceix una ciutadania digital activa, cívica i reflexiva.
CD4. Coneix els riscos i adopta, amb l'orientació del docent, mesures preventives en usar les tecnologies digitals per protegir els dispositius, les dades personals, la salut i el medi ambient, i s'inicia en l'adopció d'hàbits d'ús crític, segur, saludable i sostenible d'aquestes tecnologies.	CD4. Identifica riscos i adopta mesures en usar les tecnologies digitals per protegir els dispositius, les dades personals, la salut i el medi ambient, i per prendre consciència de la importància i necessitat de fer un ús crític, legal, segur, saludable i sostenible d'aquestes tecnologies.
CD5. S'inicia en el desenvolupament de solucions digitals senzilles i sostenibles (reutilització de materials tecnològics, programació informàtica per blocs, robòtica educativa, etc.) per resoldre problemes concrets o reptes proposats de manera creativa, i demana ajuda si és	CD5. Desenvolupa aplicacions informàtiques senzilles i solucions tecnològiques creatives i sostenibles per resoldre problemes concrets o respondre a reptes proposats, i mostra interès i curiositat per l'evolució de les tecnologies digitals i pel seu desenvolupament

necessari.	sostenible i ús ètic.
------------	-----------------------

COMPETÈNCIA PERSONAL, SOCIAL I D'APRENDRE A APRENDRE (CPSAA)

La competència personal, social i d'aprendre a aprendre implica la capacitat de reflexionar sobre un mateix, per autoconèixer-se, acceptar-se i promoure un creixement personal constant. També implica la capacitat de gestionar el temps i la informació eficaçment, col·laborar amb els altres de manera constructiva, mantenir la resiliència i gestionar l'aprenentatge al llarg de la vida. Inclou, a més, la capacitat de fer front a la incertesa i la complexitat, adaptar-se als canvis, aprendre a gestionar els processos metacognitius, identificar conductes contràries a la convivència i desenvolupar estratègies per tractar-les, contribuir al benestar físic, mental i emocional propi i dels altres, desenvolupant habilitats per cuidar-se a un mateix i als que l'envolten a través de la corresponsabilitat, ser capaç de dur una vida orientada al futur, així com expressar empatia i tractar els conflictes en un context integrador i de suport.

Descriptors operatius:

<i>En completar l'educació primària, l'alumne...</i>	<i>En completar l'ensenyament bàsic, l'alumne...</i>
CPSAA1. És conscient de les pròpies emocions, idees i comportaments personals, empra estratègies per gestionar-les en situacions de tensió o conflicte, s'adapta als canvis i els harmonitza per aconseguir els seus propis objectius.	CPSAA1. Regula i expressa les seves emocions enfortint l'optimisme, la resiliència, l'autoeficàcia i la cerca de propòsit i motivació cap a l'aprenentatge, per gestionar els reptes i canvis i harmonitzar-los amb els seus propis objectius.
CPSAA2. Coneix els riscos més rellevants i els principals actius per a la salut, adopta estils de vida saludables per al seu benestar físic i mental, i detecta i cerca suport davant situacions violentes i discriminatòries.	CPSAA2. Compren els riscos per a la salut relacionats amb factors socials, consolida estils de vida saludables tant des del punt de físic com mental, reconeix conductes contràries a la convivència i aplica estratègies per tractar-les.
CPSAA3. Reconeix i respecta les emocions i experiències dels altres, participa activament en el treball en grup, assumeix les responsabilitats individuals assignades i empra estratègies cooperatives dirigides a la consecució d'objectius compartits.	CPSAA3. Comprèn proactivament les perspectives i les experiències dels altres i les incorpora al seu aprenentatge, per participar en el treball en grup, distribueix i accepta tasques i responsabilitats de manera equitativa i empra estratègies cooperatives.
CPSAA4. Reconeix el valor de l'esforç i la dedicació personal per a la millora del seu aprenentatge i adopta postures crítiques quan es produeixen processos de reflexió	CPSAA4. Realitza autoavaluacions sobre el seu procés d'aprenentatge, buscant fonts fiables per validar, sustentar i contrastar la informació i per obtenir conclusions

guiats.	rellevants.
CPSAA5. Planeja objectius a curt termini, utilitza estratègies d'aprenentatge autoregulat, participa en processos d'autoavaluació i coavaluació, reconeix les seves limitacions i sap buscar ajuda en el procés de construcció del coneixement.	CPSAA5. Planeja objectius a mitjà termini i desenvolupa processos metacognitius de retroalimentació per aprendre dels seus errors en el procés de construcció del coneixement.

COMPETÈNCIA CIUTADANA (CC)

La competència ciutadana contribueix al fet que els alumnes puguin exercir una ciutadania responsable i participar plenament en la vida social i cívica, basant-se en la comprensió dels conceptes i les estructures socials, econòmiques, jurídiques i polítiques, així com en el coneixement dels esdeveniments mundials i el compromís actiu amb la sostenibilitat i l'acompliment d'una ciutadania mundial. Inclou l'alfabetització cívica, l'adopció conscient dels valors propis a una cultura democràtica fundada en el respecte als drets humans, la reflexió crítica sobre els grans problemes ètics del nostre temps, i el desenvolupament d'un estil de vida sostenible d'acord amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible plantejats en l'Agenda 2030.

Descriptors operatius:

<i>En completar l'educació primària, l'alumne...</i>	<i>En completar l'ensenyament bàsic, l'alumne...</i>
CC1. Entén els fets històrics i socials més rellevants relatius a la seva pròpia identitat i cultura, reflexiona sobre les normes de convivència i les aplica de manera constructiva, dialogant i inclusiva en qualsevol context.	CC1. Analitza i comprèn idees relatives a la dimensió social i ciutadana de la seva pròpia identitat, així com als fets socials, històrics i normatius que la determinen, demostrant respecte per les normes, empatia, equitat i esperit constructiu en la interacció amb els altres en qualsevol context.
CC2. Participa en activitats comunitàries, la presa de decisions i la resolució dels conflictes de forma dialogada i respectuosa amb els procediments democràtics en el marc de la Unió Europea i la Constitució espanyola, els drets humans i de la infància, el valor de la diversitat i l'assoliment de la igualtat de gènere, la cohesió social i els Objectius de Desenvolupament Sostenible.	CC2. Analitza i assumeix amb fonament els principis i valors que emanen del procés d'integració europeu, la Constitució espanyola i els drets humans i de la infància, participant en activitats comunitàries, com la presa de decisions o la resolució de conflictes, amb actitud democràtica, respecte per la diversitat i compromís amb la igualtat de gènere, la cohesió social, el desenvolupament sostenible i l'assoliment de la ciutadania mundial.

CC3. Reflexiona i dialoga sobre valors i problemes ètics d'actualitat i comprèn la necessitat de respectar diferents cultures i creences, cuidar l'entorn, rebutjar prejudicis i estereotips, i oposar-se a qualsevol forma de discriminació o violència.	CC3. Comprèn i analitza problemes ètics fonamentals i d'actualitat, considera críticament els valors propis i aliens, i desenvolupa els seus propis judicis per afrontar la controvèrsia moral amb actitud dialogant, argumentativa, respectuosa i oposada a qualsevol mena de discriminació o violència.
CC4. Comprèn les relacions sistèmiques entre les accions humanes i l'entorn i s'inicia en l'adopció d'hàbits de vida sostenibles, per contribuir a la conservació de la biodiversitat des d'una perspectiva tant local com global.	CC4. Comprèn les relacions sistèmiques d'interdependència, ecodpendència i interconnexió entre actuacions locals i globals, i adopta, de manera conscient i motivada, un estil de vida sostenible, ecològic i socialment responsable.

COMPETÈNCIA EMPRENEDORA (CE)

La competència emprenedora implica desenvolupar un enfocament vital adreçat a actuar sobre oportunitats i idees, utilitzant els coneixements específics necessaris per generar resultats de valor per a altres persones. A més, implica aportar estratègies que permetin adaptar la mirada per detectar necessitats i oportunitats; entrenar el pensament per analitzar i avaluar l'entorn; crear i replantejar idees utilitzant la imaginació, la creativitat, el pensament estratègic i la reflexió ètica, crítica i constructiva dins els processos creatius i d'innovació, i despertar la disposició a aprendre, a arriscar i a afrontar la incertesa. També implica prendre decisions basades en la informació i el coneixement i col·laborar de manera àgil amb altres persones, amb motivació i empatia, habilitats de comunicació i de negociació, per portar les idees plantejades a l'acció mitjançant la planificació i gestió de projectes sostenibles de valor social, cultural, econòmic i financer.

Descriptors operatius:

<i>En completar l'educació primària, l'alumne...</i>	<i>En completar l'ensenyament bàsic, l'alumne...</i>
CE1. Reconeix necessitats i reptes a afrontar i elabora idees originals, utilitzant destreses creatives i prenent consciència de les conseqüències i efectes que les idees puguin generar en l'entorn, per proposar solucions valuoses que responguin a les necessitats detectades.	CE1. Analitza necessitats, oportunitats i afronta reptes amb sentit crític, fa balanç de la seva sostenibilitat i valora l'impacte que puguin suposar en l'entorn, per presentar idees i solucions innovadores, ètiques i sostenibles, dirigides a crear valor en l'àmbit personal, social, educatiu i professional.
CE2. Identifica fortaleeses i febleses pròpies utilitzant estratègies d'autoconeixement,	CE2. Avalua les fortaleeses i febleses pròpies fent ús d'estratègies d'autoconeixement i

s'inicia en el coneixement d'elements econòmics i financers bàsics i els aplica a situacions i problemes de la vida quotidiana, per detectar els recursos que puguin portar les idees originals i valuoses a l'acció.	autoeficàcia i comprèn els elements fonamentals de l'economia i les finances, aplicant coneixements econòmics i financers a activitats i situacions concretes, utilitzant destreses que afavoreixin el treball col·laboratiu i en equip, per reunir i optimitzar els recursos necessaris que portin a l'acció una experiència emprenedora de valor.
CE3. Crea idees i solucions originals, planifica tasques, coopera amb els altres i en equip, i valora el procés realitzat i el resultat obtingut, per dur a terme una iniciativa emprenedora, considerant l'experiència com una oportunitat per aprendre.	CE3. Desenvolupa el procés de creació d'idees i solucions valuoses i pren decisions, de manera raonada, utilitzant estratègies àgils de planificació i gestió, i reflexiona sobre el procés realitzat i el resultat obtingut, per dur a terme el procés de creació de prototips innovadors i de valor, considerant l'experiència com una oportunitat per aprendre.

COMPETÈNCIA EN CONSCIÈNCIA I EXPRESSIÓ CULTURALS (CCEC)

La competència en consciència i expressió culturals comporta comprendre i respectar la forma en què les idees, les opinions, els sentiments i les emocions s'expressen i es comuniquen de manera creativa en diferents cultures i per mitjà d'un ventall ampli de manifestacions artístiques i culturals. Implica també un compromís en la comprensió, el desenvolupament i l'expressió de les idees pròpies i del sentit del lloc que s'ocupa o del paper que es desenvolupa en la societat. Així mateix, requereix la comprensió de la pròpia identitat en l'evolució i del patrimoni cultural en un món caracteritzat pe la diversitat, així com la presa de consciència sobre el fet que l'art i altres manifestacions culturals poden suposar una manera de mirar el món i de donar-li forma.

Descriptors operatius:

<i>En completar l'educació primària, l'alumne...</i>	<i>En completar l'ensenyament bàsic, l'alumne...</i>
CCEC1. Reconeix i aprecia els aspectes fonamentals del patrimoni cultural i artístic i comprèn les diferències entre distintes cultures i la necessitat de respectar-les.	CCEC1. Coneix, aprecia críticament i respecta el patrimoni cultural i artístic, s'implica en la seva conservació i valora l'enriquiment inherent a la diversitat cultural i artística.
CCEC2. Reconeix i s'interessa per les especificitats i intencionalitats de les manifestacions artístiques i culturals més destacades del patrimoni i n'identifica els mitjans i suports, així com els llenguatges i	CCEC2. Gaudeix, reconeix i analitza amb autonomia les especificitats i intencionalitats de les manifestacions artístiques i culturals més destacades del patrimoni, i en distingeix els mitjans i

elements tècnics que les caracteritzen.	suports així com els llenguatges i elements tècnics que les caracteritzen.
CCEC3. Expressa idees, opinions, sentiments i emocions de forma creativa i amb una actitud oberta i inclusiva, utilitzant distints llenguatges artístics i culturals, integrant el seu propi cos, interactuant amb l'entorn i desenvolupant les seves capacitats afectives.	CCEC3. Expressa idees, opinions, sentiments i emocions per mitjà de produccions culturals i artístiques, integrant el seu propi cos i desenvolupant l'autoestima, la creativitat i el sentit del lloc que ocupa en la societat, amb una actitud empàtica, oberta i col·laborativa.
CCEC4. Experimenta de forma creativa en diferents mitjans i suports i amb diverses tècniques plàstiques, visuals, audiovisuals, sonores o corporals, per elaborar propostes artístiques i culturals.	CCEC4. Coneix, selecciona i utilitza amb creativitat diversos mitjans, suports, així com tècniques plàstiques, visuals, audiovisuals, sonores o corporals per a la creació de productes artístics i culturals, tant de forma individual com col·laborativa, i identifica oportunitats de desenvolupament personal, social i laboral, així com d'emprenedoria.

ANNEX 2

Àrees

CONEIXEMENT DEL MEDI NATURAL, SOCIAL I CULTURAL

Els reptes del segle XXI demanden que el nostre sistema educatiu proporcioni les eines perquè l'alumne pugui desenvolupar el seu projecte vital amb garanties d'èxit. L'àrea de Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural es concep com un àmbit amb l'objectiu que els alumnes arribin a ser persones actives, responsables i respectuoses amb el món en el qual viuen i puguin transformar-lo, d'acord amb principis ètics i sostenibles fundats en els valors democràtics.

En una societat cada vegada més diversa i canviant és imprescindible fomentar noves maneres de sentir, de pensar i d'actuar. El descobriment del seu esdevenir a través del temps i la interpretació de l'acció humana com a responsable del canvi, implica que l'alumne hagi d'adoptar un coneixement de si mateix i de l'entorn que li envolta des d'una perspectiva sistèmica, per construir un món més just, solidari, igualitari i sostenible. Suposa també, el reconeixement de la diversitat com a riquesa multicultural, la resolució pacífica de conflictes i l'aplicació crítica dels mecanismes democràtics de participació ciutadana, tot això fonamentat en la Declaració Universal dels Drets Humans, en els Drets del Nen, en els principis constitucionals, els valors de l'uropeisme i el compromís cívic i social.

Per tot això, l'alumne ha d'adquirir conceptes, destreses i actituds relacionades amb l'ús segur i fiable de les fonts d'informació i amb l'educació per al desenvolupament sostenible i la ciutadania global, que inclou entre altres: el coneixement i impuls per treballar a favor de la consecució dels Objectius de Desenvolupament Sostenible, el respecte per la diversitat cultural o afectiva i sexual, la cohesió social, l'esperit emprenedor, la valoració i conservació del patrimoni, l'emprenedoria social i ambiental i la defensa de la igualtat efectiva entre dones i homes.

El desenvolupament d'una cultura científica basada en la indagació forma una ciutadania amb pensament crític, i capaç de prendre decisions davant situacions que se li plantegi, ja siguin d'àmbit personal, social o educatiu. Els processos d'indagació afavoreixen el treball multidisciplinari i la relació dels diferents sabers i destreses. Des d'aquesta òptica, proporcionar una base científica sòlida i ben estructurada en l'alumne l'ajudarà a comprendre el món en el qual viu, li animarà a cuidar-lo, respectar-lo i valorar-lo, propiciant el camí cap a la transició ecològica justa.

En un altre ordre de coses, la digitalització dels entorns d'aprenentatge fa necessari que l'alumne faci un ús segur, eficaç i responsable de la tecnologia, que juntament amb la promoció de l'esperit emprenedor i el desenvolupament de les destreses i tècniques bàsiques del procés tecnològic, facilitaran la realització de

projectes interdisciplinaris cooperatius en els quals es resolgui un problema o es doni resposta a una necessitat de l'entorn pròxim, de manera que l'alumne pugui aportar solucions creatives i innovadores a través del desenvolupament d'un prototip final amb valor ecosocial.

Per això és necessari partir dels centres d'interès dels alumnes, des de l'apropament al descobriment, l'observació i la indagació dels diferents elements naturals, socials i culturals del món que els envolta.

L'àrea de Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural engloba diferents disciplines i es relaciona amb altres àrees del currículum, la qual cosa afavoreix un aprenentatge holístic i competencial. Per determinar les competències específiques, que són l'eix vertebrador del currículum, s'han pres com a referència, els objectius generals de l'etapa i el perfil de sortida dels alumnes al final de l'ensenyament bàsic.

L'avaluació de les competències específiques es realitza a través dels criteris d'avaluació, i mesuren tant els resultats com els processos, d'una manera oberta, flexible i interconnectada dins del currículum.

Els sabers bàsics, per part seva, s'estructuren en tres blocs, que hauran d'aplicar-se en diferents contextos reals per aconseguir l'assoliment de les competències específiques de l'àrea.

El primer bloc, "cultura científica", comprèn la iniciació en l'activitat científica, la vida al nostre planeta, la matèria, les forces i l'energia. Mitjançant la investigació, els alumnes desenvolupen destreses i estratègies pròpies del pensament científic. D'aquesta manera, s'inicia en els principis bàsics del mètode científic que propicia la indagació i el descobriment del món que els envolta. Els sabers bàsics d'aquest bloc posen en valor l'impacte de la ciència en la nostra societat des d'una perspectiva de gènere i fomentant la cultura científica analitzant l'ús que es fa diàriament d'objectes, principis i idees amb una base científica. També ofereix una visió sobre el funcionament del cos humà i l'adquisició d'hàbits saludables, les relacions que s'estableixen entre els éssers vius amb l'entorn en el qual viuen, així com l'efecte de les forces i l'energia sobre la matèria i els objectes de l'entorn.

El bloc de "tecnologia i digitalització", s'orienta, d'una banda, al desenvolupament de les estratègies pròpies del desenvolupament de projectes de disseny i pensament computacional per a la creació de productes de forma cooperativa, que resolguin i donin solució a problemes o necessitats concretes. D'altra banda, aquest bloc cerca també l'aprenentatge, per part de l'alumne, del maneig bàsic d'una varietat d'eines i recursos digitals com a mitjà per satisfer les seves necessitats d'aprenentatge, de cercar i comprendre informació, de reelaborar i crear contingut, de comunicar-se de manera efectiva i de desenvolupar-se en un ambient digital de manera responsable i segura.

El bloc de “societats i territoris”, para esment als reptes i situacions del present i de l'entorn local i global, introduint-se en el món en què vivim d'una manera més cívica, democràtica, solidària, sostenible i compromesa. Permet elaborar una interpretació personal del món, utilitzant el pensament històric i les relacions de causalitat, simultaneïtat i successió com a mitjà per entendre l'evolució de les societats al llarg del temps i de l'espai. Finalment, ajuda al fet que l'alumne conegui les interaccions entre les activitats humanes i el medi natural i social, així com l'impacte ambiental que generen, per involucrar a l'alumne en l'adquisició d'hàbits de vida sostenible i en la participació d'activitats que posin en valor les cures i permetin avançar cap als Objectius de Desenvolupament Sostenible de manera conscient i contextualitzada.

La graduació d'aquests sabers, la seva programació i seqüenciació no ha de seguir necessàriament un ordre cronològic determinat, sinó que ha d'adaptar-se a les intencions didàctiques i formatives que marquen els alumnes en cada cicle. En aquest sentit, les situacions d'aprenentatge han de ser un espai obert que fomenti la curiositat de l'alumne i l'observació analítica per construir la seva posició personal davant la realitat, una posició que ha de considerar-se potencialment transformadora de la realitat social existent.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

1. Utilitzar dispositius i recursos digitals de manera segura, responsable i eficient, per buscar informació, comunicar-se i treballar de manera individual, en equip i en xarxa i reelaborar i crear contingut digital d'acord amb les necessitats digitals del context educatiu

En les últimes dècades, les tecnologies de la informació i la comunicació s'han endinsat i integrat en les nostres vides, i s'han expandit a tots els àmbits de la nostra societat, proporcionant coneixements i nombroses eines que ajuden en una multitud de tasques de la vida quotidiana.

La varietat de dispositius i aplicacions que existeixen en l'actualitat, fa necessari introduir el concepte de digitalització de l'entorn personal d'aprenentatge, entès com el conjunt de dispositius i recursos digitals que cada alumne o alumna utilitza d'acord amb les seves necessitats d'aprenentatge i que li permeten fer les tasques de manera eficient, segura i sostenible, duent a terme un ús responsable dels recursos digitals.

Per tant, aquesta competència aspira a preparar els alumnes per desenvolupar-se en un ambient digital que va més enllà del maneig de dispositius i la cerca d'informació en la xarxa. El desenvolupament de la competència digital permetrà comprendre i valorar l'ús que es dona a la tecnologia; augmentar la productivitat i l'eficiència en el propi treball; desenvolupar estratègies d'interpretació, organització i anàlisi de la informació; reelaborar i crear contingut; comunicar-se a través de mitjans informàtics i treballar en equip. Així mateix, aquesta

competència implica conèixer estratègies per fer un ús crític i segur de l'entorn digital, prenent consciència dels riscos, aprenent com evitar-los o minimitzar-los, demanant ajuda quan calgui i resolent els possibles problemes tecnològics de la forma més autònoma possible.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del perfil de sortida: CCL3, STEM4, CD1, CD2, CD3, CD4, CD5, CCEC4.

2. Plantejar i donar resposta a qüestions científiques senzilles, utilitzant diferents tècniques, instruments i models propis del pensament científic, per interpretar i explicar fets i fenòmens que ocorren en el medi natural, social i cultural.

Els enfocaments didàctics per a l'ensenyament de les ciències han de partir de la curiositat de l'alumne per comprendre el món que l'envolta, afavorint la participació activa en els diferents processos d'indagació i exploració propis del pensament científic. Per tant, l'alumne ha de poder identificar i plantejar petits problemes; recórrer a fonts i proves fiables; obtenir, analitzar i classificar informació, generar hipòtesis, fer prediccions, realitzar comprovacions i interpretar, argumentar i comunicar els resultats.

Perquè aquesta forma de treball generi veritables aprenentatges, el docent, per part seva, ha d'assumir el paper de facilitador i guia, proporcionant a l'alumne les condicions, pautes, estratègies i materials didàctics que afavoreixin el desenvolupament d'aquestes destreses. Gràcies al caràcter manipulatiu i vivencial de les activitats, s'han d'oferir als alumnes experiències que l'ajudin a construir el seu propi aprenentatge. A més, és necessari contextualitzar les activitats en l'entorn més pròxim, de manera que l'alumne sigui capaç d'aplicar el que ha après a diferents contextos i situacions. D'aquesta manera, a més, s'estimula l'interès per l'adquisició de nous aprenentatges i per la cerca de solucions a problemes que puguin plantejar-se en la vida quotidiana.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del perfil de sortida: CCL1, CCL2, CCL3, STEM2, STEM4, CD1, CD2, CC4.

3. Resoldre problemes a través de projectes de disseny i el pensament computacional, per generar cooperativament un producte creatiu i innovador que respongui a necessitats concretes

L'elaboració de projectes basats en activitats cooperatives suposa el desenvolupament coordinat, conjunt i interdisciplinari dels sabers bàsics de les diferents àrees per donar resposta a un repte o problema de l'entorn físic, natural, social, cultural o tecnològic, utilitzant tècniques pròpies del desenvolupament de projectes de disseny i del pensament computacional. La detecció de necessitats, el disseny, la creació i prova de prototips, així com l'avaluació dels resultats, són fases essencials del desenvolupament de projectes

de disseny per a l'obtenció d'un producte final amb valor ecosocial. D'altra banda, el pensament computacional utilitza la descomposició d'un problema en parts més senzilles, el reconeixement de patrons, la realització de models, la selecció de la informació rellevant i la creació d'algorismes per automatitzar processos de la vida quotidiana. Ambdues estratègies no són excloents, per la qual cosa poden ser utilitzades de manera conjunta d'acord amb les necessitats del projecte.

La realització d'aquesta mena de projectes fomenta, a més, la creativitat i la innovació en generar situacions d'aprenentatge on no existeix una única solució correcta, sinó que tota decisió, errònia o encertada, es presenta com una oportunitat per obtenir informació vàlida que ajudarà a elaborar una millor solució. Aquestes situacions propicien, a més, un entorn excel·lent per al treball cooperatiu, on es desenvolupen destreses com l'argumentació, la comunicació efectiva d'idees complexes, la presa de decisions compartides i la gestió dels conflictes de forma dialogada.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del perfil de sortida: STEM3, STEM4, CD5, CPSAA3, CPSAA4, CPSAA5, CE1, CE3, CCEC4.

4. Conèixer i prendre consciència del propi cos, de les emocions i sentiments propis i aliens, tot aplicant el mètode científic, per desenvolupar hàbits saludables i per aconseguir el benestar físic, emocional i social

La presa de consciència del propi cos des d'edats primerenques permet a l'alumne conèixer-lo i controlar-lo, millorar l'execució dels moviments i la seva relació amb l'entorn, sent la via d'expressió dels seus sentiments i emocions. La seva regulació i expressió, enforteix l'optimisme, la resiliència, l'empatia i la cerca de propòsits i permet gestionar constructivament els reptes i els canvis que sorgeixen en el seu entorn.

El coneixement científic que adquireix l'alumne sobre el cos humà i els riscos per a la salut al llarg de la seva escolaritat, ha de vincular-se amb accions de prevenció mitjançant el desenvolupament d'hàbits, estils i comportaments de vida saludables. Tot això, juntament amb l'educació afectiva i sexual adaptada al seu nivell maduratiu, són elements imprescindibles per al creixement, desenvolupament i benestar d'una persona sana en totes les seves dimensions: física, emocional i social.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del perfil de sortida: STEM5, CPSSA1, CPSSA2, CPSSA3, CC3.

5. Identificar les característiques dels diferents elements o sistemes del medi natural, social i cultural, analitzant la seva organització i propietats, i establint relacions entre aquests, per reconèixer el valor del

patrimoni cultural i natural i emprendre accions per a un ús responsable, la seva conservació i millora

Conèixer els diferents elements i sistemes que conformen el medi natural, social i cultural és el primer pas per comprendre i valorar la seva riquesa i diversitat. Per això, aquesta competència persegueix que l'alumne, no sols conegui els diferents elements del mitjà que l'envolta, de manera rigorosa i sistèmica, sinó que estableixi relacions entre aquests. D'aquesta manera, es persegueix l'objectiu que l'alumne conegui, compregui, respecti, valori i protegeixi el medi natural, social i cultural des de la perspectiva de l'espai i temps. Comprendre, per exemple, com els éssers vius, inclosos els éssers humans, s'adapten a l'entorn en el qual viuen i estableixen relacions amb elements biòtics o abiòtics o com es comporta la matèria davant la presència de diferents forces, permet a l'alumne adquirir un coneixement científic connectat que mobilitzarà en les recerques o projectes que realitzi. També permet visibilitzar els problemes relacionats amb l'ús de l'espai i les seves transformacions, els canvis i adaptacions protagonitzades pels humans a través del temps per a les seves necessitats; i les diferents organitzacions socials que s'han desenvolupat.

La presa de consciència del continu ús i explotació dels recursos del territori han d'afavorir que l'alumne desenvolupi accions d'ús, conservació i millora del patrimoni natural i cultural, considerant-lo com un bé comú. A més, ha de promoure el compromís i la proposta d'actuacions originals i ètiques que responguin a reptes naturals, socials i culturals plantejats.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: STEM1, STEM2, STEM4, STEM5, CD1, CC4, CE1, CCEC1.

6. Identificar les causes i conseqüències de la intervenció humana en l'entorn, des dels punts de vista social, econòmic, cultural, tecnològic i ambiental, per afavorir la capacitat per afrontar problemes, buscar solucions i actuar de manera individual i cooperativa en la seva resolució, posant en pràctica hàbits de vida sostenibles i conseqüents amb el respecte, cura i protecció de les persones i del planeta

Conèixer com ha evolucionat la interacció de l'ésser humà amb el món que l'envolta en l'ús i aprofitament dels béns comuns mitjançant processos tecnològics cada vegada més avançats resulta essencial perquè l'alumne reflexioni i sigui conscient dels límits de la biosfera, dels problemes associats al consum accelerat de béns i a l'establiment d'un model energètic basat en els combustibles fòssils. D'aquesta manera els alumnes poden afrontar els reptes i desafiaments de la societat contemporània de forma sostenible.

Comprendre les relacions d'interdependència i ecodependència, així com la importància que tenen per a nosaltres, com a éssers socials dependents, les cures que ens aporta la comunitat, és el punt de partida per poder identificar i

aprofundir en les diferents problemàtiques que planteja el model de societat actual i el seu impacte a nivell local i global. Cal, per tant, dotar als alumnes d'eines que facilitin el seu empoderament com agents de canvi ecosocial des d'una perspectiva emprenedora i cooperativa. Això suposa que dissenyin, participin i s'involucrin en activitats que permetin avançar cap als objectius de desenvolupament sostenible de manera conscient i contextualitzada. Així seran partícips de la construcció de models de relació i convivència basats en l'empatia, la cooperació i el respecte a les persones i al planeta.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL5, STEM2, STEM5, CPSAA4, CC1, CC3, CC4, CE1.

7. Observar, comprendre i interpretar continuïtats i canvis del mitjà social i cultural, analitzant relacions de causalitat, simultaneïtat i successió per explicar i valorar les relacions entre diferents elements i esdeveniments

Conèixer els trets de les diferents societats al llarg del temps i el paper que homes i dones han exercit en aquestes, com a protagonistes individuals i col·lectius de la història, ha de servir als alumnes per relacionar les diferents èpoques i identificar les accions i fets més destacats en cadascuna d'elles. Els elements i manifestacions culturals de cada societat són l'expressió de complexes relacions econòmiques, socials i polítiques, així com dels valors, creences i idees que les sustenten, però també de les seves múltiples identitats, del talent dels seus integrants, i de les relacions amb altres cultures. Comprendre aquesta xarxa dinàmica d'interaccions és el rerefons de tota interpretació i valoració crítica del passat.

El coneixement i la contextualització d'esdeveniments rellevants des d'un punt de vista històric resulta fonamental perquè l'alumne compregui la forma en la qual el passat contribueix en la configuració del present. La recerca de tals esdeveniments, establint relacions de causalitat, simultaneïtat i successió entre ells, i identificant els aspectes dinàmics i els més estables, permet a l'individu una major i millor comprensió de si mateix, de les seves relacions amb els altres i amb l'entorn, i el disposa en la millor situació per adoptar una actitud objectiva i analítica respecte a l'actualitat i per assumir un compromís responsable i conscient dels reptes del futur.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL3, STEM4, CPSAA4, CC1, CC3, CE2, CCEC1.

8. Reconèixer i valorar la diversitat i la igualtat de gènere, mostrant empatia i respecte per altres cultures, i reflexionant sobre qüestions ètiques, per contribuir al benestar individual i col·lectiu d'una societat en contínua transformació i a l'assoliment dels valors de integració europea

La diversitat és un tret característic de les societats contemporànies i planteja reptes per a la vida en democràcia. L'anàlisi comparativa entre diferents societats i territoris en el món mostra la coexistència de diferents formes d'organització social i política derivats de diversos factors. La realitat pluricultural de l'entorn afavoreix la presa de consciència de la diversitat i riquesa patrimonial existent, promovent una actitud de respecte i diàleg amb persones i cultures diferents. La interconnexió mundial, els processos d'integració com el de la Unió Europea i els moviments migratoris contacten amb aquesta realitat múltiple i diversa, que és necessari afrontar des dels principis d'igualtat, de respecte als drets humans i de la infància i des dels valors de l'europisme, per prevenir prejudicis i actituds discriminatòries i afavorir la inclusió i la cohesió social.

En el si de la societat ens trobem a més amb altres tipus de diversitat, associats al gènere, l'edat, les creences, la identitat, l'orientació sexual o a la situació funcional de les persones, que precisen d'actituds basades en el respecte i la inclusió. Especial importància cobren els comportaments relatius a la igualtat entre dones i homes, que ha d'implicar accions compromeses per evitar tota actitud discriminatòria. Tots aquests comportaments i valors han de desenvolupar-se en l'entorn familiar i social de l'alumne, a través de l'exercici d'una ciutadania activa i responsable.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CP3, CPSAA3, CC1, CC2, CC3, CCEC1.

9. Participar en l'entorn i la vida social de manera eficaç i constructiva des del respecte als valors democràtics, els drets humans i de la infància i els principis i valors de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears, de la Constitució espanyola i de la Unió Europea, valorant la funció de l'Estat i de les comunitats autònomes i les seves institucions en el manteniment de la pau i la seguretat integral ciutadana, per generar interaccions respectuoses i equitatives, i promoure la resolució pacífica i dialogada dels conflictes

Comprendre l'organització i funcionament d'una societat en el seu territori i valorar el paper de les administracions en la garantia dels serveis públics és fonamental per a l'educació ciutadana. La societat democràtica demanda una ciutadania compromesa i crítica que participi de manera activa en l'àmbit escolar i en altres activitats que tinguin influència en el benestar de la comunitat. En aquest marc de convivència, l'alumne ha de prendre consciència de la importància de les normes de conducta social, la mobilitat segura, saludable i sostenible, i la distribució de drets i responsabilitats entre persones de manera igualitària i dialogada, desenvolupant destreses comunicatives i d'escolta activa, de pensament crític i de resolució pacífica de conflictes, i valorant la funció que l'Estat i les seves institucions desenvolupen en el manteniment de la seguretat integral, la defensa com un compromís cívic i solidari al servei de la pau, i el reconeixement de les víctimes de violència.

Els principis i valors de l'Estatut d'Autonomia, de la Constitució espanyola i La Unió Europea, al costat dels de l'Estat i les institucions democràtiques, impliquen l'exercici d'una ciutadania activa que contribueixi a mantenir i complir les seves obligacions cíviques, i afavoreixi la justícia social, la dignitat humana, la llibertat, la igualtat, l'Estat de Dret i el respecte dels drets humans i de les minories culturals, i una cultura de pau. L'adopció conscient de valors com l'equitat, el respecte, la justícia, la solidaritat i la igualtat entre dones i homes preparen als alumnes per afrontar els reptes i desafiaments del segle XXI.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL5, CPSAA1, CC1, CC2, CC3, CCEC1.

PRIMER CICLE

Criteris d'avaluació

Competència específica 1

- 1.1. Utilitzar dispositius i recursos digitals de forma segura i d'acord amb les necessitats del context educatiu.

Competència específica 2

- 2.1. Mostrar curiositat per objectes, fets i fenòmens pròxims, formulant preguntes i realitzant prediccions.
- 2.2. Buscar informació senzilla de diferents fonts segures i fiables de forma guiada, utilitzant-la en recerques relacionades amb el medi natural, social i cultural.
- 2.3. Participar en experiments pautats o guiats, quan la recerca ho requereixi, utilitzant diferents tècniques senzilles d'indagació, emprant de manera segura instruments i registrant les observacions de forma clara.
- 2.4. Proposar respostes a les preguntes plantejades, comparant la informació i resultats obtinguts amb les prediccions realitzades.
- 2.5. Comunicar de manera oral o gràfica el resultat de les recerques explicant els passos seguits amb ajuda d'un guió.

Competència específica 3

- 3.1. Realitzar, de forma guiada, un producte final senzill que doni solució a un problema de disseny, provant en equip diferents prototips i utilitzant de manera segura els materials adequats.

- 3.2. Presentar de manera oral o gràfica el producte final dels projectes de disseny, explicant els passos seguits amb ajuda d'un guió.
- 3.3. Mostrar interès pel pensament computacional, participant en la resolució guiada de problemes senzills de programació.

Competència específica 4

- 4.1. Identificar les emocions pròpies i les dels altres, entenent les relacions familiars i escolars a les quals pertanyen i reconeixent les accions que afavoreixin el benestar emocional i social.
- 4.2. Reconèixer estils de vida saludables valorant la importància d'una alimentació variada i equilibrada i sostenible, la higiene, l'exercici físic, el contacte amb la natura, el descans i l'ús adequat de les tecnologies.

Competència específica 5

- 5.1. Reconèixer les característiques, organització i propietats dels elements del medi natural, social i cultural a través de la indagació, i utilitzant les eines i processos adequats de manera pautada.
- 5.2. Reconèixer connexions senzilles i directes entre diferents elements del medi natural, social i cultural mitjançant l'observació, la manipulació i l'experimentació.
- 5.3. Mostrar actituds de respecte cap al patrimoni natural i cultural, reconeixent-lo com un bé comú.

Competència específica 6

- 1.1. Mostrar hàbits de vida sostenible i valorar la importància del respecte, les cures, la corresponsabilitat i la protecció dels elements i éssers del planeta, identificant la relació de la vida de les persones amb les seves accions sobre els elements i recursos del medi com el sòl i l'aigua.

Competència específica 7

- 7.1. Ordenar temporalment fets de l'entorn social i cultural pròxim, emprant nocions de mesura i successió bàsiques.
- 7.2. Conèixer persones i grups socials rellevants de la història i formes de vida del passat, incorporant la perspectiva de gènere.

Competència específica 8

- 8.1. Recollir informació sobre manifestacions culturals del propi entorn, mostrant respecte, valorant la seva diversitat i riquesa, i apreciand-les com a font d'aprenentatge.
- 8.2. Mostrar actituds que fomenten la igualtat de gènere i les conductes no sexistes reconeixent models positius en l'entorn pròxim.

Competència específica 9

- 9.1. Establir acords de manera dialògica i democràtica com a part de grups pròxims al seu entorn, identificant les responsabilitats individuals i emprant un llenguatge inclusiu i no violent.
- 9.2. Identificar institucions pròximes, assenyalant i valorant les funcions que promouen una bona convivència.
- 9.3. Conèixer i interioritzar normes bàsiques per a la convivència en l'ús dels espais públics, especialment com a vianants o com a usuaris dels mitjans de locomoció, prenent consciència de la importància de la mobilitat segura, saludable i sostenible, tant per a les persones com per al planeta.

Sabers bàsics

A. Cultura científica

1. Iniciació a l'activitat científica

- Procediments d'indagació adequats a les necessitats de la recerca (observació en el temps, identificació i classificació, cerca de patrons...).
- Instruments i dispositius apropiats per realitzar observacions i mesuraments d'acord amb les necessitats de les diferents recerques.
- Vocabulari científic bàsic relacionat amb les diferents recerques.
- Foment de la curiositat i la iniciativa en la realització de les diferents recerques.
- Les professions relacionades amb la ciència i la tecnologia des d'una perspectiva de gènere.
- Estils de vida sostenible i importància de la cura del planeta a través del coneixement científic present en la vida quotidiana.

2. La vida en el nostre planeta

- Necessitats bàsiques dels éssers vius, inclòs l'ésser humà, i la diferència amb els objectes inerts.
- Les adaptacions dels éssers vius, inclòs l'ésser humà, al seu hàbitat, concebut com el lloc en el qual cobreixen les seves necessitats.

- Classificació i identificació dels éssers vius, inclòs l'ésser humà, d'acord amb les seves característiques observables.
- Les relacions entre els éssers humans, els animals i les plantes. Cura i respecte cap als éssers vius i l'entorn en el qual viuen, tot evitant la degradació del sòl, l'aire o l'aigua.
- Hàbits saludables relacionats amb el benestar físic de l'ésser humà: higiene, alimentació variada, equilibrada i sostenible, exercici físic, contacte amb la natura, descans i cura del cos com a mitjà per prevenir possibles malalties.
- Hàbits saludables relacionats amb el benestar emocional i social: Estratègies d'identificació de les pròpies emocions i respecte per les dels altres. Sensibilitat i acceptació de la diversitat present a l'aula i en la societat. Educació afectiva i sexual.

3. Matèria, forces i energia

- La llum i el so com a formes d'energia. Fonts i ús en la vida quotidiana.
- Propietats observables dels materials, la seva procedència i el seu ús en objectes de la vida quotidiana d'acord amb les necessitats de disseny per als quals van ser fabricats.
- Les substàncies pures i les mesclures. Identificació de mesclures homogènies i heterogènies. Separació de mesclures heterogènies mitjançant diferents mètodes.
- Estructures resistents, estables i útils.

B. Tecnologia i digitalització

1. Digitalització de l'entorn personal d'aprenentatge

- Dispositius i recursos de l'entorn digital d'aprenentatge d'acord amb les necessitats del context educatiu.
- Recursos digitals per comunicar-se amb persones conegudes en entorns coneguts i assegurances.

2. Projectes de disseny i pensament computacional

- Fases dels projectes de disseny: prototipatge, prova i comunicació.
- Materials adequats a la consecució del projecte de disseny.
- Iniciació a la programació a través de recursos analògics o digitals adaptats al nivell lector de l'alumne (activitats desendollades, plataformes digitals d'iniciació a la programació, robòtica educativa...).
- Estratègies bàsiques de treball en equip.

C. Societats i territoris

1. Reptes del món actual

- La Terra en l'univers. Elements, moviments i dinàmiques relacionats amb la Terra i l'univers i les seves conseqüències en la vida diària i en l'entorn. Seqüències temporals i canvis estacionals.
- La vida en la Terra. Fenòmens atmosfèrics i la seva repercussió en els cicles biològics i en la vida diària. Observació i registre de dades atmosfèriques.
- Reptes sobre situacions quotidianes. Funcions bàsiques del pensament espacial i temporal per a la interacció amb el mitjà i la resolució de situacions de la vida quotidiana. Itineraris i trajectes, desplaçaments i viatges.

2. Societats en el temps

- La percepció del temps. Mesura del temps en la vida quotidiana. El cicle vital i les relacions intergeneracionals.
- Ús d'objectes i artefactes de la vida quotidiana com a font per reflexionar sobre el canvi i la continuïtat, les causes i conseqüències.
- Recursos i mitjans analògics i digitals. Les fonts orals i la memòria col·lectiva. La història local i la biografia familiar, homes i dones com a subjectes de la història.
- Les expressions i produccions artístiques a través del temps. El patrimoni material i immaterial local.

3. Alfabetització cívica

- La vida en col·lectivitat. La família. Diversitat familiar. Compromisos, corresponsabilitat, participació i normes en l'entorn familiar, veïnal i escolar. Prevenció, gestió i resolució dialogada de conflictes.
- La vida en societat. Espais, recursos i serveis de l'entorn. Formes i maneres d'interacció social en espais públics des d'una perspectiva de gènere.
- Identitat i diversitat cultural: existència de realitats diferents i aproximació a les diferents cultures presents en l'entorn. La convivència amb els altres i el rebuig a les actituds discriminatòries. Cultura de pau i no violència.
- Ocupació i treball. Identificació de les principals activitats professionals i laborals d'homes i dones en l'entorn.
- Igualtat de gènere i conducta no sexista.
- Seguretat viària. La ciutat com a espai de convivència. Normes bàsiques en els desplaçaments com a vianants o com a usuaris dels mitjans de transport.

4. Consciència ecosocial

- Coneixement del nostre entorn. Paisatges naturals i paisatges humanitzats, i els seus elements. L'acció humana sobre el mitjà i les seves conseqüències.
- Responsabilitat ecosocial. Accions per a la conservació, millora i ús sostenible dels béns comuns. El maltractament animal i la seva prevenció.
- Estils de vida sostenible. L'ús responsable de l'aigua, la mobilitat segura, saludable i sostenible i la prevenció i la gestió dels residus.

SEGON CICLE

Criteris d'avaluació

Competència específica 1

- 1.1. Utilitzar dispositius i recursos digitals, d'acord amb les necessitats del context educatiu de manera segura, buscant informació, comunicant-se i treballant de manera individual i en equip, reelaborant i creant continguts digitals senzills.

Competència específica 2

- 2.1. Formular preguntes i realitzar prediccions raonades, demostrant curiositat pel medi natural, social i cultural pròxim.
- 2.2. Buscar i seleccionar informació, de diferents fonts segures i fiables, utilitzant-la en recerques relacionades amb el medi natural, social i cultural i adquirint lèxic científic bàsic.
- 2.3. Realitzar experiments guiats, quan la recerca ho requereixi, utilitzant diferents tècniques d'indagació i models, emprant de manera segura instruments i dispositius, realitzant observacions i mesuraments precisos i registrant-les correctament.
- 2.4. Proposar possibles respostes a les preguntes plantejades, a través de la interpretació de la informació i els resultats obtinguts, comparant-los amb les prediccions realitzades.
- 2.5. Presentar els resultats de les recerques en diferents formats, utilitzant llenguatge científic bàsic i explicant els passos seguits.

Competència específica 3

- 3.1. Construir en equip un producte final senzill que doni solució a un problema de disseny, proposant possibles solucions, provant diferents prototips i utilitzant de manera segura les eines, tècniques i materials adequats.
- 3.2. Presentar el producte final dels projectes de disseny en diferents formats i explicant els passos seguits.
- 3.3. Resoldre, de forma guiada, problemes senzills de programació, modificant algorismes d'acord amb els principis bàsics del pensament computacional.

Competència específica 4

- 4.1. Mostrar actituds que fomentin el benestar emocional i social, identificant les emocions pròpies i les dels altres, mostrant empatia i establint relacions afectives saludables.

Competència específica 5

- 5.1. Identificar les característiques, organització i propietats dels elements del medi natural, social i cultural a través de la indagació i utilitzant les eines i processos adequats.
- 5.2. Identificar connexions senzilles entre diferents elements del medi natural, social i cultural mostrant comprensió de les relacions que s'estableixen.
- 5.3. Protegir el patrimoni natural i cultural i valorar-lo com un bé comú, adoptant conductes respectuoses per al seu gaudi i proposant accions per a la seva conservació i millora.

Competència específica 6

- 6.1. Identificar problemes ecosocials, proposar possibles solucions i posar en pràctica estils de vida sostenible, reconeixent comportaments respectuosos de cura, corresponsabilitat i protecció de l'entorn i ús sostenible dels recursos naturals, i expressant els canvis positius i negatius causats en el medi per l'acció humana.

Competència específica 7

- 7.1. Identificar fets de l'entorn social i cultural des de la Prehistòria fins a l'Edat Antiga, emprant les nocions de causalitat, simultaneïtat i successió.
- 7.2. Conèixer persones, grups socials rellevants i formes de vida de les societats des de la Prehistòria fins a l'Edat Antiga, incorporant la perspectiva de gènere.

Competència específica 8

- 8.1. Analitzar la importància demogràfica, cultural i econòmica de les migracions en l'actualitat, valorant amb respecte i empatia l'aportació de la diversitat cultural, el benestar individual i col·lectiu.
- 8.2. Valorar positivament les accions que fomenten la igualtat de gènere i les conductes no sexistes reconeixent models positius al llarg de la història.

Competència específica 9

- 9.1. Realitzar activitats en el context de la comunitat escolar, assumint responsabilitats i establint acords de forma dialogada i democràtica, i emprant un llenguatge inclusiu i no violent.
- 9.2. Conèixer els principals òrgans de govern i funcions de diverses administracions i serveis públics, valorant la importància de la seva gestió per a la seguretat integral ciutadana i la participació democràtica.
- 9.3. Interioritzar normes bàsiques per a la convivència amb l'ús dels espais públics com a vianants o usuaris dels mitjans de locomoció, identificant els senyals de trànsit i prenent consciència de la importància de la mobilitat segura, saludable i sostenible tant per a les persones com per al planeta.

Sabers bàsics

A. Cultura científica

1. Iniciació a l'activitat científica

- Procediments d'indagació adequats a les necessitats de la recerca (observació en el temps, identificació i classificació, cerca de patrons, creació de models, recerca a través de cerca d'informació, experiments amb control de variables...).
- Instruments i dispositius apropiats per realitzar observacions i mesuraments precisos d'acord amb les necessitats de la recerca.
- Vocabulari científic bàsic relacionat amb les diferents recerques.
- Foment de la curiositat, la iniciativa i la constància en la realització de les diferents recerques.
- Avenços relacionats amb la ciència i la tecnologia que han contribuït a transformar la nostra societat per mostrar models des d'una perspectiva de gènere.
- La importància de l'ús de la ciència i la tecnologia per ajudar a comprendre les causes de les pròpies accions, prendre decisions raonades i fer tasques de forma més eficient.

2. La vida en el nostre planeta.

- Els regnes de la naturalesa des d'una perspectiva general i integrada a partir de l'estudi i anàlisi de les característiques de diferents ecosistemes.
- Característiques pròpies dels animals que permeten la seva classificació i diferenciació en subgrups relacionats amb la seva capacitat adaptativa al mitjà: obtenció d'energia, relació amb l'entorn i perpetuació de l'espècie.
- Característiques pròpies de les plantes que permeten la seva classificació en relació amb la seva capacitat adaptativa al mitjà: obtenció d'energia, relació amb l'entorn i perpetuació de l'espècie.

- Els ecosistemes com a lloc on intervenen factors biòtics i abiòtics, mantenint-se un equilibri entre els diferents elements i recursos. Importància de la biodiversitat.
- Les funcions i serveis dels ecosistemes.
- Relació de l'ésser humà amb els ecosistemes per cobrir les necessitats de la societat. Exemples de bons i mals usos dels recursos naturals del nostre planeta i les seves conseqüències.
- Les formes del relleu més rellevant.
- Classificació elemental de les roques.

3. Matèria, forces i energia

- La calor. Canvis d'estat, materials conductors i aïllants, instruments de mesurament i aplicacions en la vida quotidiana.
- Els canvis reversibles i irreversibles que experimenta la matèria des d'un estat inicial a un final identificant els processos i transformacions que experimenta en situacions de la vida quotidiana.
- Forces de contacte i a distància. Les forces i els seus efectes.
- Propietats de les màquines simples i el seu efecte sobre les forces. Aplicacions i usos en la vida quotidiana.

B. Tecnologia i digitalització

1. Digitalització de l'entorn personal d'aprenentatge

- Dispositius i recursos digitals d'acord amb les necessitats del context educatiu.
- Estratègies de cerques guiades d'informació segures i eficients en Internet (valoració, discriminació, selecció i organització).
- Regles bàsiques de seguretat i privacitat per navegar per Internet i per protegir l'entorn digital personal d'aprenentatge.
- Recursos i plataformes digitals restringides i segures per comunicar-se amb altres persones. Etiqueta digital, regles bàsiques de cortesia i respecte i estratègies per a resoldre problemes en la comunicació digital.
- Estratègies per fomentar el benestar digital físic i mental. Reconeixement dels riscos associats a un ús inadequat i poc segur de les tecnologies digitals (temps excessiu d'ús, ciberassetjament, accés a continguts inadequats, publicitat i correus no desitjats, etc.), i estratègies d'actuació.

2. Projectes de disseny i pensament computacional

- Fases dels projectes de disseny: disseny, prototipatge, prova i comunicació.
- Materials, eines i objectes adequats a la consecució d'un projecte de disseny.
- Tècniques cooperatives senzilles per al treball en equip i estratègies per a la gestió de conflictes i promoció de conductes empàtiques i inclusives.

- Iniciació a la programació a través de recursos analògics (activitats desendollades) o digitals (plataformes digitals d'iniciació a la programació, aplicacions de programació per blocs, robòtica educativa...).

C. Societats i territoris

1. Reptes del món actual

- La Terra i les catàstrofes naturals. Elements, moviments, dinàmiques que ocorren en l'univers i la seva relació amb fenòmens físics que afecten la Terra i repercuteixen en la vida diària i en l'entorn.
- Coneixement de l'espai. Representació de l'espai. Representació de la Terra a través del globus terraqui, els mapes i altres recursos digitals. Mapes i plans en diferents escales. Tècniques d'orientació mitjançant l'observació dels elements del medi físic i altres mitjans de localització espacial.
- El clima i el paisatge. Els fenòmens atmosfèrics. Presa i registre de dades meteorològiques i la seva representació gràfica i visual. Les Tecnologies de la Informació Geogràfica (TIG). Relació entre les zones climàtiques i la diversitat de paisatges.
- Reptes demogràfics. Ocupació i distribució de la població en l'espai i anàlisi dels principals problemes i reptes demogràfics. Representació gràfica i cartogràfica de la població. L'organització del territori a les Illes Balears, a Espanya i a Europa.
- Desigualtat social i accés als recursos. Usos de l'espai per l'ésser humà i evolució de les activitats productives. El valor, el control dels diners i mitjans de pagament. De la supervivència a la sobreproducció.

2. Societats en el temps

- El temps històric. Nocions temporals i cronologia. Ubicació temporal de les grans etapes històriques.
- Les fonts històriques: classificació i utilització de les diferents fonts (orals, escrites, patrimonials) com a via per a l'anàlisi dels canvis i permanències en la localitat al llarg de la història. Les petjades de la història en llocs, edificis, objectes, oficis o tradicions de la localitat.
- Iniciació en la recerca i en els mètodes de treball per a la realització de projectes, que analitzin fets, assumptes i temes de rellevància actual amb perspectiva històrica, contextualitzant-los en l'època corresponent (Prehistòria i Edat Antiga), com la supervivència i l'alimentació, l'habitatge, els intercanvis comercials (d'on venen els diners, els treballs no remunerats), l'explotació de béns comuns i recursos o els avenços tècnics.
- L'acció de les dones i homes com a subjectes en la història. Interpretació del paper dels individus i dels diferents grups socials, relacions, conflictes, creences i condicionants en cada època històrica.

- Les expressions artístiques i culturals prehistòriques i de l'antiguitat i la seva contextualització històrica des d'una perspectiva de gènere. La funció de l'art i la cultura en el món de la Prehistòria i l'Edat Antiga.
- El patrimoni natural i cultural. Els espais protegits, culturals i naturals . El seu ús, cura i conservació.

3. Alfabetització cívica

- Compromisos i normes per a la vida en societat.
- Els costums, tradicions i manifestacions culturals de l'entorn. Respecte per la diversitat i la cohesió social. La cultura de pau i no violència.
- L'organització política i territorial de les Illes Balears d'Espanya.
- Organització i funcionament de la societat. Les principals institucions i entitats de l'entorn local, regional i nacional i els serveis públics que presten. Estructura administrativa de les Comunitats autònomes i de l'Estat.
- Seguretat viària. La ciutat com espai de convivència. Normes de circulació, senyals i marques viàries. Mobilitat segura saludable i sostenible com a vianants o com a usuaris dels mitjans de transport.

4. Consciència ecosocial

- El canvi climàtic. Introducció a les causes i conseqüències del canvi climàtic, i el seu impacte en els paisatges de la Terra. Mesures de mitigació i d'adaptació.
- Responsabilitat ecosocial. Ecodependència i interdependència entre les persones, societats i medi natural.
- La transformació i la degradació dels ecosistemes naturals per l'acció humana. Conservació i protecció de la naturalesa. El maltractament animal i la seva prevenció.
- Estils de vida sostenible. El consum i la producció responsables, l'alimentació equilibrada i sostenible, l'ús eficient de l'aigua i l'energia, la mobilitat segura, saludable i sostenible, i la prevenció i la gestió dels residus.

TERCER CICLE

Criteris d'avaluació

Competència específica 1

- 1.1. Utilitzar recursos digitals d'acord amb les necessitats del context educatiu de manera segura i eficient, buscant informació, comunicant-se i treballant de manera individual, en equip i en xarxa, reelaborant i creant continguts digitals senzills.

Competència específica 2

- 2.1. Formular preguntes i realitzar prediccions raonades sobre el medi natural, social o cultural mostrant i mantenint curiositat.
- 2.2. Buscar, seleccionar i contrastar informació, de diferents fonts segures i fiables, usant els criteris de fiabilitat de fonts, adquirint lèxic científic bàsic, utilitzant-la en recerques relacionades amb el medi natural, social i cultural.
- 2.3. Dissenyar i realitzar experiments guiats, quan la recerca ho requereixi, utilitzant diferents tècniques d'indagació i models, emprant de manera segura els instruments i dispositius apropiats, realitzant observacions i mesuraments precisos i registrant-les correctament.
- 2.4. Proposar possibles respostes a les preguntes plantejades, a través de l'anàlisi i la interpretació de la informació i els resultats obtinguts, valorant la coherència de les possibles solucions, comparant-les amb les prediccions realitzades.
- 2.5. Comunicar els resultats de les recerques adaptant el missatge i el format a l'audiència que va dirigit, utilitzant llenguatge científic i explicant els passos seguits.

Competència específica 3

- 3.1. Plantejar problemes de disseny que es resolguin amb la creació d'un prototip o solució digital, avaluant necessitats de l'entorn i establint objectius concrets.
- 3.2. Dissenyar possibles solucions als problemes plantejats d'acord amb tècniques senzilles dels projectes de disseny i pensament computacional, mitjançant estratègies bàsiques de gestió de projectes cooperatius, tenint en compte els recursos necessaris i establint criteris concrets per avaluar el projecte.
- 3.3. Desenvolupar un producte final que doni solució a un problema de disseny, provant en equip, diferents prototips o solucions digitals i utilitzant de manera segura les eines, dispositius, tècniques i materials adequats.
- 3.4. Comunicar el disseny d'un producte final, adaptant el missatge i el format a l'audiència, explicant les passes seguides, justificant per què aquest prototip o solució digital compleix amb els requisits del projecte i proposant possibles reptes per a futurs projectes.

Competència específica 4

- 4.1. Promoure actituds que fomentin el benestar emocional i social, gestionant les emocions pròpies i respectant les dels altres, fomentant relacions afectives saludables i reflexionant davant els usos de la tecnologia i la gestió del temps lliure.

- 4.2. Adoptar estils de vida saludables valorant la importància d'una alimentació variada, equilibrada i sostenible, l'exercici físic, el contacte amb la natura, el descans, la higiene, la prevenció de malalties i l'ús adequat de noves tecnologies.

Competència específica 5

- 5.1. Identificar i analitzar les característiques, organització i propietats dels elements del medi natural, social i cultural a través de la indagació utilitzant les eines i processos adequats.
- 5.2. Establir connexions senzilles entre diferents elements del medi natural, social i cultural mostrant comprensió de les relacions que s'estableixen.
- 5.3. Valorar, protegir i mostrar actituds de conservació i millora del patrimoni natural i cultural a través de propostes i accions que reflecteixin compromisos i conductes en favor de la sostenibilitat.

Competència específica 6

- 6.1. Promoure estils de vida sostenible i conseqüents amb el respecte, les cures, la corresponsabilitat i la protecció de les persones i del planeta, a partir de l'anàlisi crítica de la intervenció humana en l'entorn.
- 6.2. Participar amb actitud emprenedora en la cerca, contrast i avaluació de propostes per afrontar problemes ecosocials, buscar solucions i actuar per a la seva resolució, a partir de l'anàlisi crítica de les causes i conseqüències de la intervenció humana en l'entorn.

Competència específica 7

- 7.1. Analitzar relacions de causalitat, simultaneïtat i successió entre diferents elements del mitjà social i cultural des de l'Edat mitjana fins a l'actualitat, situant cronològicament els fets.
- 7.2. Conèixer persones, grups socials rellevants i formes de vida de les societats des de l'Edat mitjana fins a l'actualitat, incorporant la perspectiva de gènere, situant-les cronològicament i identificant trets significatius socials en diferents èpoques de la història.

Competència específica 8

- 8.1. Contribuir al benestar individual i col·lectiu i a l'assoliment dels valors de la integració europea a través del coneixement dels processos geogràfics, històrics i culturals que han conformat la societat actual, valorant la diversitat

cultural o afectiva i sexual, la cohesió social, i mostrant empatia i respecte per les minories i per la igualtat de gènere.

- 8.2. Promoure actituds d'igualtat de gènere i conductes no sexistes, analitzant i contrastant diferents models en la nostra societat.

Competència específica 9

- 9.1. Resoldre de manera pacífica i dialogada els conflictes, promoure una interacció respectuosa i equitativa a partir del llenguatge inclusiu i no violent i explicant i exercitant principals normes, drets, deures i llibertats que formen part de l'Estatut d'Autonomia, de la Constitució espanyola i de la Unió Europea i coneixent la funció que l'Estat, les comunitats autònomes i les seves institucions exerceixen en el manteniment de la pau, la seguretat integral ciutadana i el reconeixement de les víctimes de violència.
- 9.2. Explicar el funcionament general dels òrgans de govern del municipi, de les comunitats autònomes, de l'Estat espanyol i de la Unió Europea, valorant les seves funcions i la gestió dels serveis públics per a la ciutadania.

Sabers bàsics

A. Cultura científica

1. Iniciació a l'activitat científica

- Fases de la recerca científica (observació, formulació de preguntes i prediccions, planificació i realització d'experiments, recollida i anàlisi d'informació i dades, comunicació de resultats...).
- Instruments i dispositius apropiats per realitzar observacions i mesuraments precisos d'acord amb les necessitats de la recerca.
- Vocabulari científic bàsic relacionat amb les diferents recerques.
- Foment de la curiositat, la iniciativa, la constància i el sentit de la responsabilitat en la realització de les diferents recerques.
- La ciència, la tecnologia i l'enginyeria com a activitats humanes, les professions STEM en l'actualitat des d'una perspectiva de gènere.
- La relació entre els avenços en matemàtiques, ciència, enginyeria i tecnologia per comprendre l'evolució de la societat en l'àmbit científic i tecnològic.

2. La vida en el nostre planeta

- Aspectes bàsics de les funcions vitals de l'ésser humà des d'una perspectiva integrada: obtenció d'energia, relació amb l'entorn i perpetuació de l'espècie.
- Els canvis físics, emocionals i socials que comporta la pubertat i l'adolescència per acceptar-los de manera positiva tant en un mateix com en els altres. Educació afectiva i sexual.

- Pautes per a una alimentació saludable i sostenible: menús saludables i equilibrats, la importància de la cistella de la compra i de l'etiquetatge dels productes alimentaris per conèixer els seus nutrients i la seva aportació energètica.
- Pautes que fomentin una salut emocional i social adequades: higiene del son, prevenció i conseqüències del consum de drogues (legals i il·legals), gestió saludable de l'oci del temps lliure, contacte amb la natura, ús adequat de dispositius digitals, estratègies per al foment de relacions socials saludables i foment de la cura de les persones.
- Pautes per a la prevenció de riscos i accidents. Coneixement d'actuacions bàsiques de primers auxilis.
- Classificació bàsica de roques i minerals. Ús i explotació sostenible dels recursos geològics.
- Processos geològics bàsics de formació i modelatge del relleu.

3. Matèria, forces i energia

- Massa i volum. Instruments per calcular la massa i la capacitat d'un objecte. Concepte de densitat i la seva relació amb la flotabilitat d'un objecte en un líquid.
- L'energia elèctrica. Fonts, transformacions, transferència i ús en la vida quotidiana. Els circuits elèctrics i les estructures robotitzades.
- Les formes d'energia, fonts i les transformacions. Les fonts d'energies renovables i no renovables i la seva influència en la contribució al desenvolupament sostenible de la societat.
- Artefactes voladors. Principis bàsics del vol.

B. Tecnologia i digitalització

1. Digitalització de l'entorn personal d'aprenentatge

- Dispositius i recursos digitals d'acord amb les necessitats del context educatiu.
- Estratègies de recerques d'informació segures i eficients a internet (valoració, discriminació, selecció, organització i propietat intel·lectual).
- Estratègies de recollida, emmagatzematge i representació de dades per facilitar la seva comprensió i anàlisi.
- Regles bàsiques de seguretat i privacitat per navegar per Internet i per protegir l'entorn digital personal d'aprenentatge.
- Recursos i plataformes digitals restringides i segures per comunicar-se amb altres persones. Etiqueta digital, regles bàsiques de cortesia i respecte i estratègies per resoldre problemes en la comunicació digital.
- Estratègies per fomentar el benestar digital físic i mental. Reconeixement dels riscos associats a un ús inadequat i poc segur de les tecnologies digitals (temps excessiu d'ús, ciberassetjament, dependència tecnològica, accés a continguts inadequats, etc.), i estratègies d'actuació.

2. Projectes de disseny i pensament computacional

- Fases dels projectes de disseny: identificació de necessitats, disseny, prototipatge, prova, avaluació i comunicació.
- Fases del pensament computacional (descomposició d'una tasca en parts més senzilles, reconeixement de patrons i creació d'algorismes senzills per a la resolució del problema...).
- Materials, eines, objectes, dispositius i recursos digitals (programació per blocs, sensors, motors, simuladors, impressores 3D...) segurs i adequats a la consecució del projecte.
- Estratègies en situacions d'incertesa: adaptació i canvi d'estratègia quan sigui necessari, valoració de l'error propi i el dels altres com a oportunitat d'aprenentatge.

C. Societats i territoris

1. Reptes del món actual

- El futur de la Terra i de l'univers. Els fenòmens físics relacionats amb la Terra i l'univers i la seva repercussió en la vida diària i en l'entorn. L'exploració espacial i l'observació del cel; la contaminació lumínica.
- El clima i el planeta. Introducció a la dinàmica atmosfèrica i a les grans àrees climàtiques del món. Els principals ecosistemes i els seus paisatges.
- L'entorn natural. La diversitat geogràfica de les Illes Balears, d'Espanya i d'Europa. Representació gràfica, visual i cartogràfica a través de mitjans i recursos analògics i digitals usant les Tecnologies de la Informació Geogràfica (TIG).
- Migracions i diversitat cultural. Les principals variables demogràfiques i la seva representació gràfica. Els comportaments de la població i la seva evolució. Els moviments migratoris i apreciació de la diversitat cultural. Les zones urbanes. Contrast entre despoblació i massificació del territori.
- Ciutadania activa. Fonaments i principis per a l'organització política i gestió del territori a les Illes Balears, a Espanya. Participació social i ciutadana.
- Igualtat de gènere i conductes no sexistes. Crítica dels estereotips i rols en els diferents àmbits: acadèmic, professional, social i cultural. Accions per a la igualtat efectiva de dones i homes.

2. Societats en el temps

- Les fonts històriques: classificació i utilització de les diferents fonts (orals, escrites, patrimonials). Temes de rellevància en la història (edat mitjana, èpoques moderna i contemporània), el paper representat pels subjectes històrics (individuals i col·lectius), esdeveniments i processos.
- El paper de la dona en la història i els principals moviments en defensa dels seus drets. Situació actual i reptes de futur en la igualtat de gènere.

- La memòria democràtica. Anàlisi multicausal del procés de construcció de la democràcia a Espanya. La Constitució de 1978. La comunitat autònoma de les Illes Balears: l'Estatut d'autonomia de 1983. Fórmules per a la participació de la ciutadania en la vida pública.
- Les expressions artístiques i culturals medievals, modernes i contemporànies i la seva contextualització històrica des d'una perspectiva de gènere. La funció de l'art i la cultura en el món medieval, modern i contemporani.
- El patrimoni natural i cultural com a bé i recurs; el seu ús, cura i conservació.

3. Alfabetització cívica

- Història i cultura de les minories culturals presents en el nostre país, particularment, les pròpies del poble gitano. Reconeixement de la diversitat cultural i lingüística d'Espanya.
- Els principis i valors dels drets humans i de la infància i la Constitució espanyola, drets i deures de la ciutadania. La contribució de l'Estat, les comunitats autònomes i les seves institucions a la pau, la seguretat i la cooperació internacional per al desenvolupament.
- La cultura de pau i no violència. El pensament crític com a eina per a l'anàlisi dels conflictes d'interessos.
- L'organització política. Principals entitats polítiques i administratives de l'entorn local, autonòmic i nacional a Espanya. Sistemes de representació i de participació política.
- Illes Balears, Espanya i Europa. Les principals institucions de les Illes Balears, d'Espanya i de la Unió Europea, dels seus valors i de les seves funcions. Els àmbits d'acció de les institucions europees i la seva repercussió en l'entorn.

4. Consciència ecosocial

- El canvi climàtic del local al global: causes i conseqüències. Mesures de mitigació i adaptació.
- Responsabilitat ecològica i social. Ecodependència, interdependència i interrelació entre persones, societats i medi natural.
- El desenvolupament sostenible. L'activitat humana sobre l'espai i l'explotació dels recursos. L'activitat econòmica i la distribució de la riquesa: desigualtat social i regional en el món. Els Objectius de Desenvolupament Sostenible.
- Agenda urbana. El desenvolupament urbà sostenible. La ciutat com a espai de convivència.
- Economia verda. La influència dels mercats (de béns, financer i laboral) en la vida de la ciutadania. Els agents econòmics i els drets laborals des d'una perspectiva de gènere. El valor social dels impostos. Responsabilitat social i ambiental de les empreses. Publicitat, consum responsable (necessitats i desitjos) i drets del consumidor.
- Estils de vida sostenible: els límits del planeta i l'esgotament de recursos. La petjada ecològica.

EDUCACIÓ ARTÍSTICA

L'àrea d'Educació Artística involucra les dimensions sensorial, intel·lectual, social, emocional, afectiva, estètica i creativa, i promou el desenvolupament de la intel·ligència, el pensament creatiu i visual, així com el descobriment de les possibilitats derivades de la recepció i l'expressió culturals. Des d'aquesta àrea s'aprenen els mecanismes que contribueixen al desenvolupament de les diferents capacitats artístiques dels alumnes, que influeixen directament en la seva formació integral i els permeten acostar-se al coneixement i gaudi de les principals manifestacions culturals i artístiques del seu entorn, incorporant la contribució de les dones a l'evolució de les disciplines artístiques des d'una perspectiva de gènere. Al mateix temps, l'educació artística ofereix als alumnes la possibilitat d'iniciar-se en la creació de les seves pròpies propostes i desenvolupar el sentiment de pertinença i identitat, el gust estètic i el sentit crític.

L'educació artística comprèn els aspectes relacionats, tant amb la recepció com amb la producció artística. D'una banda, l'àrea contribueix al fet que els alumnes compreguin la cultura en la qual viuen, de manera que hi puguin dialogar, adquirir les destreses necessàries per al seu enteniment i gaudi i desenvolupar progressivament el seu sentit crític. En aquest sentit, serà fonamental treballar l'autoconfiança, l'autoestima i l'empatia, així com tractar l'anàlisi de les diferents manifestacions culturals i artístiques des del diàleg intercultural i el respecte a la diversitat.

D'altra banda, l'educació artística afavoreix l'experimentació, l'expressió i la producció artística de manera progressiva al llarg dels tres cicles en els quals s'organitza l'educació primària. L'àrea contribueix així a l'ús de diferents formes d'expressió artística i inicia els alumnes en l'elaboració de propostes plàstiques, visuals, audiovisuals, musicals, escèniques i performatives. A més de l'exploració dels diversos llenguatges, arts i disciplines, així com de les diferents tècniques plàstiques, visuals, audiovisuals, sonores i corporals per a la creació de les seves pròpies propostes, es considera fonamental l'aproximació al treball, tant individual com col·lectiu, a partir d'eines, instruments i materials variats amb l'objectiu que els alumnes investiguin i s'endinsin en la dimensió lúdica, creativa, comunitària i social de l'àrea.

A partir dels objectius de l'etapa i dels descriptors que conformen el perfil de sortida dels alumnes, s'han establert quatre competències específiques en aquesta àrea.

Aquestes competències específiques comprenen el descobriment i coneixement de les manifestacions artístiques més importants de les diferents èpoques, llocs i estils; la recerca artística amb el propòsit de desenvolupar una sensibilitat pròpia; i l'expressió mitjançant diferents llenguatges, mitjans, materials i tècniques artístiques per produir obres pròpies, tant de manera individual com col·lectiva.

El grau d'adquisició d'aquestes competències específiques es determina a través dels criteris d'avaluació, que hi apareixen directament vinculats i que inclouen aspectes relacionats amb els coneixements, les destreses i les actituds necessàries per a la seva consecució per part dels alumnes.

Els sabers bàsics estan organitzats entorn de quatre blocs fonamentals: «Recepció i anàlisi», «Creació i interpretació», «Arts plàstiques, visuals i audiovisuals» i «Música i arts escèniques i performatives». En el primer, s'inclouen els elements necessaris per posar en pràctica la recepció activa i l'anàlisi de les creacions artístiques de diferents èpoques, incloses les estratègies de recerca d'informació, tant en suports analògics com digitals. El segon, per part seva, engloba els sabers que cal mobilitzar per dur a terme la creació i la interpretació d'obres artístiques. Els dos blocs restants incorporen els sabers bàsics relacionats amb les diferents arts: les característiques dels seus llenguatges i codis, els elements que s'hi associen, les tècniques, els materials, els mitjans i els suports emprats, així com els programes i instruments necessaris per a la seva execució.

En l'àrea d'Educació Artística s'han de plantejar situacions d'aprenentatge que requereixin una acció contínua, així com una actitud oberta i col·laborativa, amb la intenció que els alumnes construeixin una cultura i una pràctica artística personals i sostenibles. Han d'englobar els àmbits comunicatiu, analític, expressiu, creatiu i interpretatiu, i estar vinculades a contextos pròxims als alumnes que afavoreixin l'aprenentatge significatiu, despertin la seva curiositat i interès per l'art i les seves manifestacions, i desenvolupin la seva capacitat d'apreciació, anàlisi, creativitat, imaginació i sensibilitat, així com la seva identitat personal i la seva autoestima. Per això, les situacions d'aprenentatge s'han de plantejar des d'una perspectiva activa, crítica i participativa on els alumnes puguin accedir als coneixements, destreses i actituds pròpies d'aquesta àrea. Així mateix, han d'afavorir el desenvolupament del compromís, l'empatia, l'esforç, la implicació, el valor del respecte a la diversitat, el gaudi, la responsabilitat i el compromís en la transformació de les societats, de manera que permetin als alumnes adquirir les eines i les destreses necessàries per afrontar els reptes del segle XXI.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

1. Descobrir propostes artístiques de diferents gèneres, estils, èpoques i cultures, a partir de la recepció activa, per desenvolupar la curiositat i el respecte per la diversitat

El desenvolupament d'aquesta competència específica permetrà als alumnes comprendre les diferències culturals i integrar la necessitat de respectar-les; conèixer les especificitats i intencionalitats de les manifestacions culturals i artístiques més destacades del patrimoni; establir relacions entre elles i apreciar la seva diversitat per enriquir i construir la seva pròpia realitat.

El coneixement, l'accés, l'anàlisi, la descripció, la recepció i la comprensió de propostes artístiques diverses procedents de diferents cultures a través de la recerca, l'escolta, l'observació i el visionat d'una gran varietat d'elles són processos fonamentals per a la formació de persones crítiques, empàtiques, curioses, respectuoses i sensibles que valoren aquestes manifestacions i s'hi interessin.

El descobriment de les produccions del passat aporta elements essencials per a la interpretació del present i afavoreix la presa conscient de decisions rellevants en relació a la conservació del patrimoni.

El reconeixement i l'interès per manifestacions culturals i artístiques emblemàtiques a partir de l'exploració de les seves característiques proporcionen una sòlida base per descobrir i valorar la diversitat de diferents i internacionals.

En la selecció i en l'anàlisi de les propostes artístiques s'ha d'incorporar la perspectiva de gènere, tot incloent tant produccions creades i executades per dones com obres en què hi apareguin representades.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CP3, STEM1, CD1, CPSAA3, CC1, CE2, CCEC1, CCEC2.

2. Investigar sobre diferents manifestacions culturals i artístiques i els seus contextos, tot emprant diversos canals, mitjans i tècniques, per gaudir-ne, entendre el seu valor i començar a desenvolupar una sensibilitat artística pròpia

L'obertura, la curiositat i l'interès per aproximar-se a noves propostes culturals i artístiques suposen un primer pas imprescindible per desenvolupar una sensibilitat artística pròpia. A més de la possibilitat d'accedir a una oferta cultural diversa a través dels mitjans tradicionals, l'assimilació d'estratègies per a la recerca d'informació a través de diferents canals i mitjans amplia les possibilitats de gaudir i aprendre d'aquesta oferta. El cultiu d'un pensament propi, l'autoconfiança i la capacitat de col·laboració amb els seus iguals són tres pilars fonamentals per al desenvolupament personal de l'alumne. Aquesta competència també contribueix a crear i assentar progressivament un sentit de pertinença i identitat. Així mateix, implica respectar el fet artístic, els drets d'autoria i la tasca de les persones professionals encarregades de la seva creació, difusió i conservació.

En definitiva, a través de la investigació, l'alumne ha de reconèixer i valorar els aspectes fonamentals del patrimoni cultural i artístic analitzant els seus principals elements i desenvolupant criteris de valoració propis, des d'una actitud oberta, dialogant i respectuosa. De la mateixa manera, pot comprendre les diferències i la necessitat de respectar-les, i pot iniciar-se en el gaudi i coneixement de les especificitats i intencionalitats de les manifestacions més destacades del

patrimoni a través dels seus llenguatges i elements tècnics en diversos mitjans i suports.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL3, CP3, STEM2, CD1, CPSAA4, CC3, CCEC1, CCEC2.

3. Expressar i comunicar de manera creativa idees, sentiments i emocions, experimentant amb les possibilitats del so, la imatge, el cos i els mitjans digitals, per produir obres pròpies

Experimentar, explorar, conèixer i descobrir les possibilitats dels elements bàsics d'expressió de les diferents arts constitueixen activitats imprescindibles per assimilar tota producció cultural i artística i gaudir-ne. produir obres pròpies com a forma d'expressió creativa d'idees, emocions i sentiments propis proporciona als alumnes la possibilitat d'experimentar en distints llenguatges, tècniques, materials, instruments, mitjans i suports que tenen al seu abast. A més, els mitjans tecnològics posen a disposició dels alumnes un enorme ventall de possibilitats expressives amb les quals poder comunicar i transmetre qualsevol idea o sentiment.

Per tal que els alumnes aconseguixin expressar-se de manera creativa a través d'una producció artística pròpia, han de conèixer les eines i tècniques de les quals disposen, així com les seves possibilitats, experimentant amb els diferents llenguatges. A més de les analògiques, l'accés, el coneixement i el maneig de les eines i aplicacions digitals afavoreixen la relació dels alumnes amb el món cultural i artístic del present. D'aquesta manera, des d'aquesta competència, es potencia una visió crítica i informada de les possibilitats comunicatives i expressives de l'art. Així mateix, un ús correcte de les diferents eines i tècniques d'expressió artística contribueix al desenvolupament de l'autoconfiança dels alumnes.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL1, CD2, CPSAA1, CPSAA5, CC2, CE1, CCEC3, CCEC4.

4. Participar del disseny, elaboració i difusió de produccions culturals i artístiques individuals o col·lectives, posant en valor el procés i assumint diferents rols en la consecució d'un resultat final, per desenvolupar la creativitat, la noció d'autoria i el sentit de pertinença

La participació en la creació, el disseny, l'elaboració i la difusió de produccions culturals i artístiques contribueix al desenvolupament de la creativitat i de la noció d'autoria, i promou el sentit de pertinença. la intervenció en produccions grupals implica l'acceptació i la comprensió de l'existència de distintes funcions que s'han de conèixer, respectar i valorar en el treball cooperatiu.

L'alumne ha de planificar les seves propostes per aconseguir complir els objectius prefixats, a través del treball en equip, i per aconseguir un resultat final d'acord

amb els objectius. Aquesta competència específica permet que l'alumne participi del procés de creació i utilitzi elements de diferents disciplines, manifestacions i llenguatges artístics a través d'una participació activa en totes les fases de la proposta artística, respectant la seva pròpia tasca i la dels seus companys, tot desenvolupant el sentit emprenedor. Per concloure la producció, s'haurà de difondre la proposta i comunicar l'experiència creativa en diferents espais i canals. L'opinió dels altres i les idees rebudes en forma de retroalimentació, han de ser valorades, assumides i respectades.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL1, CCL5, CP3, STEM3, CC2, CE1, CE3, CCEC3, CCEC4.

PRIMER CICLE

Criteris d'avaluació

Competència específica 1

- 1.1. Descobrir propostes artístiques de diferents gèneres, estils, èpoques i cultures, a través de la recepció activa i mostrant-ne curiositat i respecte.
- 1.2. Descriure manifestacions culturals i artístiques de l'entorn pròxim, explorant les seves característiques amb obertura i interès.

Competència específica 2

- 2.1. Seleccionar i aplicar estratègies elementals per a la recerca guiada d'informació sobre manifestacions culturals i artístiques, a través de canals i mitjans d'accés senzill, de manera individual i cooperativa.
- 2.2. Reconèixer elements característics de diferents manifestacions culturals i artístiques que formen part del patrimoni, indicant els canals, mitjans i tècniques utilitzats identificant diferències i similituds.

Competència específica 3

- 3.1. Produir obres pròpies de manera guiada, utilitzant algunes de les possibilitats expressives del cos, el so, la imatge i els mitjans digitals bàsics, tot mostrant confiança en les capacitats pròpies.
- 3.2. Expressar de forma guiada idees, sentiments i emocions a través de manifestacions artístiques senzilles, experimentant amb els diferents llenguatges i instruments que hi ha al seu abast.

Competència específica 4

- 4.1. Participar de manera guiada en el disseny de produccions culturals i artístiques elementals, treballant de manera cooperativa a partir de la igualtat i el respecte a la diversitat.
- 4.2. Prendre part en el procés cooperatiu de produccions culturals i artístiques de forma respectuosa i utilitzant elements bàsics de diferents llenguatges i tècniques artístiques.
- 4.3. Compartir els projectes creatius, explicant el procés i el resultat final obtingut, valorant les experiències pròpies i les del altres.

Sabers bàsics

A. Recepció i anàlisi

- Principals propostes artístiques de diferents corrents estètics, procedències i èpoques produïdes per creadors i creadores locals, regionals i nacionals.
- Estratègies bàsiques de recepció activa.
- Normes elementals de comportament en la recepció de propostes artístiques en diferents espais. El silenci com a element i condició indispensable per al manteniment de l'atenció durant la recepció.
- Vocabulari específic bàsic de les arts plàstiques i visuals, les arts audiovisuals, la música i les arts i escèniques i performatives.
- Recursos digitals bàsics per a les arts plàstiques i visuals, les arts audiovisuals, la música i les arts escèniques i performatives.

B. Creació i interpretació

- Fases del procés creatiu: planificació guiada i experimentació.
- Professions vinculades a les arts plàstiques i visuals, les arts audiovisuals, la música i les arts escèniques i performatives.
- Interès tant per al procés com per al producte final en produccions plàstiques, visuals, audiovisuals, musicals, escèniques i performatives.

C. Arts plàstiques, visuals i audiovisuals

- Cultura visual. La imatge en el món actual: tècniques i estratègies bàsiques de lectura.
- Elements configuratius bàsics del llenguatge visual: punt, línia, pla, textura, color
- Materials, instruments, suports i tècniques elementals utilitzats en l'expressió plàstica i visual.
- Mitjans, suports i materials d'expressió plàstica i visual. Tècniques bidimensionals i tridimensionals bàsiques en dibuixos i modelatges senzills.
- Tècniques, materials i recursos informàtics i tecnològics bàsics: la seva aplicació per a la captura i manipulació de produccions plàstiques i visuals.

- Eines adequades per al registre d'imatge i so.
- Estratègies i tècniques bàsiques de composició d'històries audiovisuals senzilles.
- Nocions bàsiques sobre cinema.

D. Música i arts escèniques i performatives

- El so i les seves qualitats bàsiques: discriminació auditiva, classificació i representació de diversitat de sons i línies melòdiques a través de diferents grafies.
- La veu i els instruments musicals. Principals famílies i agrupacions. Discriminació visual i auditiva. Objectes sonors. Quotidiàfons.
- El caràcter i el tempo.
- Pràctica instrumental, vocal i corporal: aproximació a l'experimentació, exploració creativa i interpretació a partir de les pròpies possibilitats sonores i expressives.
- Construcció assistida d'instruments amb materials de l'entorn.
- Llenguatges musicals bàsics: aplicació dels seus conceptes elementals en la interpretació de propostes musicals vocals i instrumentals.
- El cos i les seves possibilitats motrius: interès per l'experimentació i l'exploració a través d'execucions individuals i grupals vinculades amb el moviment, la dansa, la dramatització i la representació teatral com a mitjà d'expressió i diversió.
- Tècniques dramàtiques i dansístiques elementals.
- Capacitats expressives i creatives bàsiques de l'expressió corporal i dramàtica.

SEGON CICLE

Criteris d'avaluació

Competència específica 1

- 1.1. Reconèixer propostes artístiques de diferents gèneres, estils, èpoques i cultures, a través de la recepció activa, mostrant-hi curiositat i respecte.
- 1.2. Descriure manifestacions culturals i artístiques, explorant les seves característiques amb actitud oberta i interès i establint relacions bàsiques entre elles.

Competència específica 2

- 2.1. Seleccionar i aplicar estratègies per a la recerca guiada d'informació sobre manifestacions culturals i artístiques, a través de canals i mitjans d'accés senzills, tant de manera individual com col·lectiva.

- 2.2. Distingir elements característics bàsics de manifestacions culturals i artístiques que formen part del patrimoni, indicant els canals, mitjans i tècniques utilitzats, analitzant les seves diferències i similituds i reflexionant sobre les sensacions produïdes, amb actitud d'interès i respecte.

Competència específica 3

- 3.1. Produir obres pròpies bàsiques, fent servir les possibilitats expressives del cos, el so, la imatge i els mitjans digitals bàsics, tot mostrant confiança en les pròpies capacitats.
- 3.2. Expressar amb creativitat idees, sentiments i emocions, a través de manifestacions artístiques bàsiques, experimentant amb els diferents llenguatges i instruments que tenen al seu abast.

Competència específica 4

- 4.1. Participar de manera guiada en el disseny de produccions culturals i artístiques treballant de forma cooperativa en la consecució d'un resultat final planificat i assumint diferents funcions des de la igualtat i el respecte a la diversitat.
- 4.2. Participar en el procés cooperatiu de produccions culturals i artístiques, de forma creativa i respectuosa, utilitzant elements bàsics de diferents llenguatges i tècniques artístiques.
- 4.3. Compartir els projectes creatius, emprant estratègies comunicatives bàsiques, explicant el procés i el resultat final obtingut, respectant i valorant les experiències pròpies i les dels altres.

Sabers bàsics

A. Recepció i anàlisi

- Propostes artístiques de diferents corrents estètics, procedències i èpoques produïdes per creadors i creadores locals, regionals i nacionals.
- Estratègies de recepció activa.
- Normes comuns de comportament i actitud positiva en la recepció de propostes artístiques en diferents espais. El silenci com a element i condició indispensable per al manteniment de l'atenció durant la recepció.
- Vocabulari específic d'ús comú en les arts plàstiques i visuals, les arts audiovisuals, la música i les arts escèniques i performatives.
- Recursos digitals d'ús comú per a les arts plàstiques i visuals, les arts audiovisuals, la música i les arts escèniques i performatives.
- Estratègies bàsiques d'anàlisi de propostes artístiques des d'una perspectiva de gènere.

B. Creació i interpretació

- Fases del procés creatiu: planificació, interpretació i experimentació.
- Professions vinculades a les arts plàstiques i visuals, les arts audiovisuals, la música i les arts escèniques i performatives.
- Interès i valoració tant per al procés com per al producte final en produccions plàstiques, visuals, audiovisuals, musicals, escèniques i performatives.

C. Arts plàstiques, visuals i audiovisuals

- Cultura visual. La imatge en el món actual: tècniques i estratègies bàsiques de lectura i interpretació.
- Elements configuratius bàsics del llenguatge visual i les seves possibilitats expressives: punt, línia, pla, textura, color
- Materials, instruments, suports i tècniques d'ús comú utilitzats en l'expressió plàstica i visual.
- Mitjans, suports i materials d'expressió plàstica i visual. Tècniques bidimensionals i tridimensionals en dibuixos i modelatges senzills.
- Tècniques, materials i recursos informàtics i tecnològics bàsics: la seva aplicació per a la captura i manipulació de produccions plàstiques i visuals.
- Registre i edició bàsica d'elements audiovisuals: conceptes, tecnologies, tècniques i recursos elementals i de maneig senzill.
- Estratègies i tècniques d'ús comú de composició d'històries audiovisuals.
- El cinema com a forma de narració.
- Gèneres i formats bàsics de produccions audiovisuals.
- Produccions multimodals: iniciació en la realització amb diverses eines.
- Característiques elementals del llenguatge audiovisual multimodal.
- Aproximació a les eines i les tècniques bàsiques d'animació.

D. Música i arts escèniques i performatives

- El so i les seves qualitats: identificació visual i auditiva, representació elemental de diversitat de sons i estructures rítmiques i melòdiques a través de diferents grafies.
- La veu i els instruments musicals. Agrupacions i famílies. Identificació visual i auditiva. Objectes sonors. Quotidiàfons.
- El caràcter, el tempo i el compàs.
- Pràctica instrumental, vocal i corporal: experimentació, exploració creativa, interpretació i improvisació a partir de les seves possibilitats sonores i expressives.
- Construcció guiada d'instruments.
- Llenguatges musicals: aplicació dels seus conceptes bàsics en la interpretació i la improvisació de propostes musicals vocals i instrumentals. El silenci com a element fonamental de la música.

- Aplicacions informàtiques bàsiques de gravació i edició d'àudio: utilització en l'audició i coneixement d'obres diverses.
- El cos i les seves possibilitats motrius i creatives: interès per l'experimentació i l'exploració a través d'execucions individuals i grupals vinculades amb el moviment, la dansa, la dramatització i la representació teatral com a mitjans d'expressió i diversió.
- Tècniques dramàtiques i dansístiques d'ús comú. Llenguatges expressius bàsics. Actes performatius elementals. Improvisació guiada.
- Capacitats expressives i creatives d'ús comú de l'expressió corporal i dramàtica.
- Elements bàsics de la representació escènica: rols, materials i espais.

TERCER CICLE

Criteris d'avaluació

Competència específica 1

- 1.1. Distingir propostes artístiques de diferents gèneres, estils, èpoques i cultures, a través de la recepció activa, mostrant-hi curiositat i respecte.
- 1.2. Descriure les manifestacions culturals i artístiques, explorant les seves característiques amb actitud oberta i interès, establint-hi relacions i valorant la diversitat que les genera.

Competència específica 2

- 2.1. Seleccionar i aplicar estratègies per a la recerca d'informació sobre manifestacions culturals i artístiques, a través de diversos canals i mitjans d'accés, tant de manera individual com cooperativa.
- 2.2. Comparar el significat i els elements característics de diferents manifestacions culturals i artístiques que formen part del patrimoni, analitzant els canals, els mitjans i tècniques que s'hi vinculen, així com les seves diferències i semblances i desenvolupant criteris de valoració propis, amb actitud oberta i respectuosa.
- 2.3. Valorar les sensacions i emocions produïdes per diferents manifestacions culturals i artístiques, a partir de l'anàlisi i la comprensió d'aquestes manifestacions.

Competència específica 3

- 3.1. Produir obres pròpies bàsiques, utilitzant les possibilitats expressives del cos, el so, la imatge i els mitjans digitals bàsics, tot mostrant confiança en les capacitats pròpies.

- 3.2. Expressar amb creativitats, idees, sentiments i emocions, a través de diverses manifestacions artístiques, utilitzant els diferents llenguatges i instruments que té al seu abast, mostrant confiança en les pròpies capacitats i perfeccionant l'execució.

Competència específica 4

- 4.1. Planificar i dissenyar produccions culturals i artístiques col·lectives, treballant de manera cooperativa en la consecució d'un resultat final i assumint diferents funcions, des de la igualtat i el respecte a la diversitat.
- 4.2. Participar activament en el procés cooperatiu de produccions culturals i artístiques, de forma creativa i respectuosa i utilitzant elements de diferents llenguatges i tècniques artístiques.
- 4.3. Compartir els projectes creatius, emprant diferents estratègies comunicatives i a través de diversos mitjans, explicant el procés i el resultat final obtingut, respectant i valorant les experiències pròpies i dels altres.

Sabers bàsics

A. Recepció i anàlisi

- Propostes artístiques de diferents corrents estètics, procedències i èpoques produïdes per creadors i creadores locals, regionals, nacionals i internacionals.
- Estratègies de recepció activa.
- Normes de comportament i actitud positiva en la recepció de propostes artístiques en diferents espais. El silenci com a element i condició indispensable per al manteniment de l'atenció durant la recepció.
- Vocabulari específic de les arts plàstiques i visuals, les arts audiovisuals, la música i les arts i escèniques i performatives.
- Recursos digitals d'ús comú per a les arts plàstiques i visuals, les arts audiovisuals, la música i les arts escèniques i performatives.
- Estratègies bàsiques d'anàlisi de propostes artístiques des d'una perspectiva de gènere.

B. Creació i interpretació

- Fases del procés creatiu: planificació, interpretació, experimentació i avaluació.
- Professions vinculades a les arts plàstiques i visuals, les arts audiovisuals, la música i les arts escèniques i performatives.
- Avaluació, interès i valoració tant per al procés com per al producte final en produccions plàstiques, visuals, audiovisuals, musicals, escèniques i performatives.

- Ús responsable de bancs d'imatges i sons: respecte a les llicències d'ús i distribució de continguts generats per altres. plagis i drets d'autor.

C. Arts plàstiques, visuals i audiovisuals

- Cultura visual. La imatge en el món actual: tècniques i estratègies de lectura i interpretació.
- Elements configuratius del llenguatge visual i les seves possibilitats expressives: punt, línia, pla, textura, color
- Materials, instruments, suports i tècniques en l'expressió plàstica i visual.
- Mitjans, suports i materials d'expressió plàstica i visual. Tècniques bidimensionals i tridimensionals en dibuixos i modelatges.
- Tècniques, materials i recursos informàtics i tecnològics: la seva aplicació per a la captura, creació, manipulació i difusió de produccions plàstiques i visuals.
- Registre i edició d'elements audiovisuals: conceptes, tecnologies, tècniques i recursos elementals i de maneig senzill.
- Estratègies i tècniques de composició d'històries audiovisuals.
- El cinema: origen i evolució.
- Gèneres i formats de produccions audiovisuals.
- Produccions multimodals: realització amb diverses eines.
- Característiques del llenguatge audiovisual multimodal.
- Les eines i les tècniques bàsiques d'animació.

D. Música i arts escèniques i performatives

- El so i les seves qualitats: identificació visual i auditiva, classificació i representació de diversitat de sons i estructures rítmiques i melòdiques a través de diferents grafies.
- La veu i els instruments musicals. Famílies i agrupacions. Classificació. Identificació visual i auditiva. Instruments digitals i no convencionals. Quotidiàfons.
- El caràcter, el tempo, el compàs, els gèneres musicals, la textura, l'harmonia i la forma.
- Pràctica instrumental, vocal i corporal: experimentació, exploració creativa, interpretació, improvisació i composició a partir de les seves possibilitats sonores i expressives.
- Construcció d'instruments.
- Llenguatges musicals: aplicació dels seus conceptes fonamentals en la interpretació i la improvisació de propostes musicals vocals i instrumentals. El silenci en la música.
- Aplicacions informàtiques de gravació, edició d'àudio i edició de partitures: utilització en l'audició, coneixement, interpretació, gravació, reproducció i improvisació i creació d'obres diverses.
- El cos i les seves possibilitats motrius, dramàtiques i creatives: interès per l'experimentació i l'exploració a través d'execucions individuals i grupals vinculades amb el moviment, la dansa, la dramatització i la representació teatral com a mitjans d'expressió i diversió.

- Tècniques bàsiques dramàtiques i dansístiques. Nocions elementals de biomecànica. Llenguatges expressius. Introducció als mètodes interpretatius. Experimentació amb actes performatius. Improvisació guiada i creativa.
- Capacitats expressives i creatives de l'expressió corporal i dramàtica.
- Elements de la representació escènica: rols, materials i espais. Teatralitat. Estructura dramàtica bàsica.
- Aproximació als gèneres escènics. Valoració de la importància de la interpretació dramàtica en el procés artístic i del patrimoni vinculat a les arts escèniques.

EDUCACIÓ EN VALORS CÍVICS I ÈTICS

L'educació en valors constitueix una base fonamental per a l'exercici crític i responsable de la ciutadania i per a l'educació integral de les persones. En el primer cas, proporciona les eines perquè l'alumne adopti un compromís actiu i autònom amb els valors, principis i normes que articulen la convivència democràtica. En el segon, contribueix a la formació intel·lectual, moral i emocional necessària perquè nens i nenes emprenguin una reflexió personal entorn dels grans reptes i problemes que constitueixen el nostre present. En termes generals, i d'acord amb els objectius d'etapa i el perfil de sortida dels alumnes al final de l'ensenyament bàsic, la formació en valors cívics i ètics implica mobilitzar el conjunt de coneixements, destreses, actituds i valors que permeten als alumnes prendre consciència de la seva identitat personal i cultural, reflexionar sobre qüestions ètiques fonamentals per a la convivència, i assumir de manera responsable el caràcter interconnectat i ecològicament depenent de la nostra existència en relació amb l'entorn; tot això amb la finalitat d'apreciar i aplicar amb autonomia aquelles normes i valors que han de regir una societat lliure, plural, justa i pacífica.

L'Educació en Valors Cívics i Ètics a l'etapa d'educació primària comprèn el desenvolupament de quatre àmbits competencials fonamentals que s'han de reflectir en les quatre competències específiques d'aquesta àrea. El primer és el de l'autoconeixement i el desenvolupament de l'autonomia personal. El segon, el de la comprensió del marc social de convivència i el compromís amb els principis, normes i valors democràtics que el regeixen. El tercer es refereix a l'adopció d'actituds compatibles amb la sostenibilitat de l'entorn a partir de la comprensió de la nostra relació d'interdependència i ecodependència amb ell. I, finalment, el quart, més transversal i dedicat a l'educació de les emocions, s'ocupa de desenvolupar la sensibilitat i els afectes en el marc dels problemes ètics, cívics i ecosocials que ens planteja el nostre temps. Al seu torn, cadascun d'aquests àmbits competencials es desplega en dos nivells integrats: un més teòric, dirigit a la comprensió significativa de conceptes i qüestions rellevants, i un altre, més pràctic, orientat a promoure, des de la reflexió i el diàleg crític, conductes i actituds concordes amb determinats valors ètics i cívics.

Quant als criteris d'avaluació, aquests es formulen en relació directa a cadascuna de les quatre competències específiques, i han d'entendre's com a eines de diagnòstic i millora en relació amb el nivell d'acompliment que s'espera de l'adquisició d'aquelles. Els criteris d'avaluació tenen un clar enfocament competencial, i han d'atendre tant els processos com als productes de l'aprenentatge, la qual cosa exigeix l'ús d'instruments d'avaluació variats i ajustables a diferents contextos i situacions d'aprenentatge.

Els sabers bàsics de l'àrea es distribueixen en tres blocs. En el primer d'ells, denominat "autoconeixement i autonomia moral", es tracta de convidar a

l'alumne, a través de la presa de consciència i l'expressió de diverses facetes de la seva personalitat, a una recerca sobre allò que li constitueix i diferencia com a persona, promovent la gestió d'emocions i desitjos, i la deliberació racional entorn de les pròpies finalitats i motivacions. Aquest exercici d'autodeterminació exigeix, naturalment, afrontar algunes qüestions ètiques de rellevància, com les referides a l'autonomia i heteronomia moral, la distinció entre ser i haver de ser i, en general, la reflexió entorn dels valors, principis i normes que orienten les nostres vides com a persones i ciutadans. Al seu torn, per entendre el pes que la reflexió ètica té en la nostra vida, convé que els alumnes posin a prova el seu judici i capacitat de criteri afrontant qüestions que afecten més directament a la seva experiència personal, com les vinculades amb la pròpia autoestima, amb la prevenció dels abusos i l'assetjament, amb certes conductes addictives o amb la influència dels mitjans i xarxes de comunicació.

En el segon dels blocs, denominat “societat, justícia i democràcia”, es pretén que els alumnes entenguin l'arrel social i cultural de la seva pròpia identitat com a persones, reconeixent les diferents estructures i relacions que constitueixen el seu entorn social i reflexionant sobre la dimensió normativa, ètica i afectiva d'aquest. Per això, és convenient que l'alumne compregui certes nocions bàsiques de caràcter polític i social, que identifiqui i pugui explicar les principals característiques del nostre marc democràtic de convivència, i que contrasti els seus coneixements i judicis amb els dels altres mitjançant la recerca i el diàleg sobre qüestions ètiques de rellevància (la situació dels drets humans en el món, la pobresa, la igualtat efectiva entre homes i dones, el respecte a la diversitat i a les minories, el fenomen migratori, la crisi climàtica, etc.), tot avaluant críticament diferents maneres d'afrontar-les i justificant els seus propis judicis sobre aquest tema.

Finalment, en el bloc tercer, denominat “desenvolupament sostenible i ètica ambiental”, es persegueix, a través del treball interdisciplinari i cooperatiu de l'alumne, la comprensió de les complexes relacions que es donen entre les nostres formes de vida i l'entorn. L'objectiu és aquí la identificació i l'anàlisi dels grans problemes ecosocials que marquen l'agenda mundial, així com el debat ètic sobre la manera d'afrontar-los, per tal d'adoptar, de manera conscient i responsable, determinats hàbits de coexistència sostenible amb la naturalesa.

Finalment, el desenvolupament de les competències específiques, l'aplicació dels criteris d'avaluació, l'ensenyament dels sabers bàsics i el disseny de les situacions d'aprenentatge, han d'estar metodològicament orientades en funció de principis coherents amb els valors que pretén transmetre l'àrea. D'aquesta manera, es convidarà l'alumne a la participació activa i raonada, a la interacció respectuosa i cooperativa, a la lliure expressió d'idees, al pensament crític i autònom, a la consideració de les normes i valors comuns, a la mediació i resolució pacífica dels conflictes, al desenvolupament d'estils de vida saludables i sostenibles, a l'ús segur de les tecnologies de la informació i la comunicació, i a la gestió assertiva de les emocions i les relacions afectives amb els altres i amb el mitjà, procurant

integrar les activitats de l'aula en contextos i situacions d'aprenentatge significatives, interdisciplinàries i inserides en la vida del centre i del seu entorn, de manera que, a través de tot això, es promogui el desenvolupament d'una ciutadania global, conscient, lliure, participativa i compromesa amb els reptes del segle XXI.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

1. Deliberar i argumentar sobre problemes de caràcter ètic referits a si mateix i al seu entorn, buscant i analitzant informació fiable i generant una actitud reflexiva sobre aquest tema, per promoure l'autoconeixement i l'autonomia moral

Les nenes i els nens han d'aprendre progressivament a dirigir la seva conducta segons criteris propis, a equilibrar els seus impulsos i a gestionar les seves emocions per, d'aquesta manera, constituir-se com a subjectes i ciutadans lliures i responsables, amb domini dels seus actes i de les seves vides. Capacitar a l'alumne per decidir amb autonomia i prudència implica iniciar-li en la pràctica de la deliberació racional entorn de problemes que afectin la seva existència i al seu entorn quotidià i que estiguin relacionats amb conductes, actituds, sentiments, valors i idees de caràcter ètic i cívic. El treball sobre aquests problemes, freqüents en el propi àmbit escolar, és un exercici idoni perquè l'alumne desenvolupi els seus propis judicis morals, reflexioni sobre els seus desitjos i afectes, i vagi construint, entorn d'ells, la seva pròpia identitat i projecte personal. Perquè tal exercici no incorri en errors, ni en posicions dogmàtiques o prejudicis, és imprescindible no sols l'ús rigorós de la informació sobre els problemes a tractar, sinó també el desenvolupament d'habilitats argumentatives i dialògiques, així com l'anàlisi i l'ús pertinent i crític d'alguns conceptes bàsics de caràcter ètic i cívic, entre ells, els de bé, valor, virtut, norma, deure, dret, llibertat, responsabilitat, autonomia i ciutadania.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL1, CCL3, CD4, CPSAA4, CPSAA5, CC1, CC2, CC3.

2. Actuar i interactuar d'acord amb normes i valors cívics i ètics, reconeixent la seva importància per a la vida individual i col·lectiva, i aplicant-los de manera efectiva i argumentada en diferents contextos, per promoure una convivència democràtica, justa, respectuosa i pacífica

Reconèixer la riquesa que aporta la convivència, així com la necessitat d'establir i respectar normes ètiques i cíviques que excloguin tot tipus d'arbitrarietat, injustícia, discriminació i violència, i promoguin una conducta democràtica, solidària, inclusiva, respectuosa, pacífica i no sexista, implica un adequat desenvolupament de pràctiques d'interacció, reconeixement mutu i educació en valors que generin una comprensió significativa de la importància de les normes ètiques i cíviques a partir del reconeixement de la nostra pròpia naturalesa social.

L'objectiu és que l'alumne reflexioni i adopti conscientment els seus propis judicis de forma motivada i autònoma, analitzant racionalment conflictes pròxims, tant en entorns presencials com virtuals. Aquesta anàlisi ha de ponderar aquells ideals i comportaments que, consignats en la Declaració dels Drets Humans i els nostres propis principis constitucionals, i inspirats en una consideració responsable i empàtica de les relacions amb els altres, promouen una convivència plural, pacífica i democràtica, lliure d'estereotips i respectuosa amb la diversitat i voluntat de les persones. Per això, és imprescindible que els nins reflexionin críticament sobre els problemes ètics que es deriven de la falta de consideració o de la insuficient aplicació d'aquests valors, actituds, ideals i comportaments, i també sobre les mesures a posar en marxa per tal d'assegurar la seva efectiva implantació.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL5, CP3, CPSAA3, CPSAA4, CC1, CC2, CC3, CCEC1.

3. Comprendre les relacions sistèmiques entre l'individu, la societat i la naturalesa, a través del coneixement i la reflexió sobre els problemes ecosocials, per comprometre's activament amb valors i pràctiques conseqüents amb el respecte, cura i protecció de les persones i el planeta

La nostra vida es construeix en relació amb un context social i cultural, però també a través de complexes relacions d'interdependència i ecodependència amb la resta dels éssers vius i la naturalesa. D'aquí la necessitat de comprendre la dimensió ecosocial de la nostra existència, reconèixer les condicions i límits ecològics i físics del planeta, i avaluar críticament la petjada ecològica de les accions humanes. Per això, cal que l'alumne busqui i analitzi informació fiable, que domini alguns conceptes clau com els de sistema, procés, global-local, tot-part, causa-conseqüència, mitjà-fi, i que sigui capaç de descriure els principals problemes i amenaces que comprometen la conservació de la biodiversitat i les condicions de la vida humana, amb especial incidència en la crisi climàtica. Es promou també que els alumnes comprenguin la necessitat d'adquirir una perspectiva ètica i biocèntrica de la nostra relació amb l'entorn i que, a partir d'aquesta convicció, es generin pràctiques i hàbits responsables amb el medi ambient, actituds empàtiques i respectuoses amb la resta dels animals, i sensibilitat davant tot tipus d'injustícies; tot això a través d'activitats que promoguin de manera concreta el coneixement i cura del planeta, la reflexió sobre les nostres accions en ell, i la consolidació d'estils de vida saludables i sostenibles, com ara aquells dirigits a una gestió responsable del sòl, l'aire, l'aigua, l'energia i els residus, així com la mobilitat segura, saludable i sostenible en la vida quotidiana.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL2, CCL5, STEM1, STEM5, CPSAA2, CC3, CC4, CE1.

4. Desenvolupar l'autoestima i l'empatia amb l'entorn, identificant, gestionant i expressant emocions i sentiments propis, i reconeixent i valorant els dels altres, per adoptar una actitud fundada en la cura i estima de si mateix, dels altres i de la resta de la naturalesa

L'educació emocional és imprescindible per formar individus equilibrats i capaços de mantenir relacions plenes i satisfactòries amb els altres. Així, la manera en què tractem afectivament als altres, i en què som tractats per ells, són factors essencials per establir relacions socials adequades, harmonioses i constructives, així com per desenvolupar la pròpia autoestima i, per això, una millor actitud i aptitud cívica i ètica. Per això, resulta necessari dotar a l'alumne de les eines cognitives i els hàbits d'observació i anàlisi que es requereixen per identificar, gestionar i expressar assertivament les seves emocions i sentiments, a més de promoure el contacte afectiu i empàtic amb altres persones i amb el medi natural. Per altra banda, la vivència i expressió assertiva i compartida d'emocions i sentiments pot donar-se en múltiples contextos i situacions, i a través de multitud de codis i llenguatges, entre ells, i de manera excel·lent, en els de l'experiència estètica, la deliberació compartida entorn de problemes morals i quotidians, o la mateixa experiència de comprensió autònoma del món, per la qual cosa les activitats per desenvolupar aquesta competència poden integrar-se en gairebé qualsevol tipus de dinàmica i procés que fomenti la creativitat, la reflexió, el judici i el coneixement autònoms. En qualsevol cas, l'educació emocional ha d'incorporar la reflexió entorn de la interacció d'emocions i sentiments amb valors, creences i idees, així com el paper de certes emocions en la comprensió i justificació d'algunes de les més nobles accions i experiències humanes.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL1, CCL5, CPSAA1, CPSAA2, CPSAA3, CC2, CC3, CC4, CE3.

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Competència específica 1

- 1.1. Construir un adequat concepte de si mateix o sí mateixa en relació amb els altres i la naturalesa, organitzant i generant, de manera segura i crítica, informació analògica i digital sobre els trets relatius a la identitat, la diferència i la dignitat de les persones.
- 1.2. Identificar i expressar emocions, afectes i desitjos, tot mostrant confiança en les pròpies capacitats al servei de la consecució motivada de finalitats personals i col·lectives.
- 1.3. Generar una posició moral autònoma mitjançant l'exercici de la deliberació racional, l'ús de conceptes ètics i el diàleg respectuós amb uns altres, entorn de diferents valors i maneres de vida, així com a problemes relacionats amb l'ús responsable, segur i crític de les xarxes i mitjans de comunicació, les

conductes addictives, la prevenció de l'abús i l'assetjament escolar, i el respecte a la intimitat personal.

Competència específica 2

- 2.1. Promoure i demostrar una manera de convivència democràtica, justa, inclusiva, respectuosa i pacífica a partir de la recerca i comprensió de la naturalesa social i política de l'ésser humà i mitjançant l'ús crític dels conceptes de llei, ètica, civisme, democràcia, justícia i pau.
- 2.2. Interactuar amb uns altres adoptant, de forma motivada i autònoma, conductes cíviques i ètiques orientades per valors comuns, a partir del coneixement dels drets humans i els principis constitucionals fonamentals, en relació amb contextos i problemes concrets, així com de la consideració crítica i dialogada sobre com hem de relacionar-nos amb els altres.
- 2.3. Reflexionar i assumir un compromís actiu i crític amb valors relatius a la solidaritat, el respecte per les minories i les identitats culturals i de gènere, tot analitzant des d'un punt de vista ètic qüestions relacionades amb la desigualtat i la pobresa, el fet multicultural, la diversitat humana i els fenòmens migratoris.
- 2.4. Contribuir a generar una convivència respectuosa, no sexista i compromesa amb l'assoliment de l'efectiva igualtat i l'erradicació de la violència de gènere, a partir del coneixement i anàlisi crítica de la situació secular de desigualtat entre dones i homes.
- 2.5. Comprendre i valorar els principis de justícia, solidaritat, seguretat i pau, alhora que el respecte a les llibertats bàsiques, a partir de l'anàlisi i la ponderació de les polítiques i accions d'ajuda i cooperació internacional, de defensa per a la pau i de seguretat ciutadana, exercides per l'Estat i les seves institucions, els organismes internacionals, les ONG i ONGD i la pròpia ciutadania.

Competència específica 3

- 3.1. Avaluar diferents alternatives amb què frenar el canvi climàtic i aconseguir els Objectius de Desenvolupament Sostenible, identificant causes i problemes ecosocials, i justificant argumentalment i de manera crítica el deure ètic de protegir i cuidar de la naturalesa.
- 3.2. Comprometre's activament amb valors, pràctiques i actituds afectives conseqüents amb el respecte, cura i protecció de les persones, els animals i el planeta, a través de la participació en activitats que promoguin un consum responsable i un ús sostenible del sòl, de l'aire, de l'aigua, de l'energia, de la mobilitat segura, saludable i sostenible, i la prevenció i gestió de residus, tot

reconeixent el paper de les persones, col·lectius i entitats compromeses amb la protecció de l'entorn.

Competència específica 4

- 4.1. Gestionar equilibradament pensaments, sentiments i emocions, tot desenvolupant una actitud d'estima i cura de si mateix o si mateixa, dels altres i de l'entorn, identificant, analitzant i expressant de manera assertiva les pròpies emocions i afectes, i reconeixent i valorant els d'altres persones, en diferents contextos i en relació amb activitats creatives i de reflexió individual o dialogada sobre qüestions ètiques i cíviques.

Sabers bàsics

A. Autoconeixement i autonomia moral

- El pensament crític i ètic.
- La naturalesa humana i la identitat personal. Igualtat i diferència entre les persones.
- La gestió de les emocions i els sentiments. L'autoestima.
- L'educació afectiva i sexual.
- Desitjos i raons. La voluntat i el judici moral. Autonomia i responsabilitat.
- L'ètica com a guia de les nostres accions. El debat entorn als valors. Les normes, les virtuts i els sentiments morals.
- El propi projecte personal: la diversitat de valors, finalitats i models de vida.
- La influència i l'ús crític i responsable dels mitjans i les xarxes de comunicació. La prevenció de l'abús i el ciberassetjament. El respecte a la intimitat. Els límits a la llibertat d'expressió. Les conductes addictives.

B. Societat, justícia i democràcia

- Les virtuts del diàleg i les normes de l'argumentació. La presa democràtica de decisions.
- Fonaments de la vida en societat. L'empatia amb la resta. Els afectes. La família. L'amistat i l'amor.
- Les regles de convivència. Moralitat, legalitat i conducta cívica.
- Principis i valors constitucionals i democràtics. El problema de la justícia.
- Els drets humans i de la infància i la seva rellevància ètica.
- La desigualtat econòmica. La pobresa i l'explotació laboral i infantil: anàlisi de les seves causes i cerca de solucions locals i globals.
- La igualtat i la corresponsabilitat entre dones i homes. La prevenció dels abusos i la violència de gènere. La conducta no sexista.
- El respecte per les minories i les identitats culturals. Interculturalitat i migracions.
- La cultura de pau i no violència. La contribució de l'Estat i les seves institucions a la pau, la seguretat i la cooperació internacional. La seguretat

integral del ciutadà. Valoració de la defensa com un compromís cívic i solidari al servei de la pau. La protecció civil i la col·laboració ciutadana enfront dels desastres. El paper de les ONG i ONGD. La resolució pacífica dels conflictes.

C. Desenvolupament sostenible i ètica ambiental

- L'empatia, la cura i l'estima cap als éssers vius i el medi natural. El maltractament animal i la seva prevenció.
- L'acció humana en la naturalesa. Ecosistemes i societats: interdependència, eco dependència i interrelació.
- Els límits del planeta i el canvi climàtic.
- El deure ètic i l'obligació legal de protegir i cuidar del planeta.
- Hàbits i activitats per a l'assoliment dels Objectius de Desenvolupament Sostenible. L'ús sostenible del sòl, de l'aire, de l'aigua i de l'energia. La mobilitat segura, saludable i sostenible. La prevenció i la gestió dels residus.

EDUCACIÓ FÍSICA

L'Educació Física en l'etapa d'educació primària prepara els alumnes per afrontar una sèrie de reptes fonamentals que passen per l'adopció d'un estil de vida actiu, el coneixement de la pròpia corporalitat, l'acostament a manifestacions culturals de caràcter motor, la integració d'actituds ecològicament i socialment responsables o el desenvolupament de tots els processos de presa de decisió que intervenen en la resolució de situacions motrius. Aquests elements contribueixen al fet que l'alumne sigui motriument competent, facilitant així el seu desenvolupament integral, ja que la motricitat constitueix un element essencial i indissociable del propi aprenentatge.

Les competències establertes en el Perfil de sortida dels alumnes al final de l'ensenyament bàsic, adequades a l'etapa d'educació primària, juntament amb els objectius generals de l'etapa, han concretat el marc d'actuació per definir les competències específiques de l'àrea. Aquest element curricular es converteix en el referent a seguir per donar forma a una àrea per tal que sigui competencial, actual i alineada amb les necessitats de la ciutadania per afrontar els reptes i desafiaments del segle XXI.

Les competències específiques de l'àrea d'Educació Física en l'etapa d'educació primària recullen i sintetitzen aquests reptes, tractant la motricitat de forma més estructurada per donar continuïtat als assoliments i avenços experimentats pels alumnes abans de la seva escolarització obligatòria. El descobriment i l'exploració de la corporalitat, essencials per a les actuacions que es desenvolupen des de l'enfocament de la psicomotricitat, donarà pas a un tractament més precís i en profunditat del cos que pretindrà establir les bases per a l'adquisició d'un estil de vida actiu i saludable, que permeti a l'alumne arribar a consolidar hàbits en l'etapa d'educació secundària obligatòria per a, posteriorment, perpetuar-los al llarg de la seva vida.

La motricitat, des de la integració dels components de l'esquema corporal, s'ha de desenvolupar en el si de pràctiques motrius amb diferents lògiques internes, amb objectius variats i en contextos de certesa i incertesa. La resolució de situacions motrius en diferents espais permetrà a l'alumne afrontar la pràctica motriu amb diferents finalitats: lúdica i recreativa, agonística, funcional, social, expressiva i comunicativa, creativa, catàrtica o d'interacció amb el mitjà urbà i natural.

Per tractar amb possibilitats d'èxit les nombroses situacions motrius a les quals l'alumne es veurà exposat al llarg de la seva vida, caldrà desenvolupar de manera integral capacitats de caràcter cognitiu i motor, però també afectiu i motivacional, de relacions interpersonals i d'inserció social. D'aquesta manera, l'alumne haurà d'aprendre a gestionar les seves emocions i les seves habilitats socials en contextos de pràctica motriu.

Els alumnes també hauran de reconèixer diferents manifestacions de la cultura motriu, com a part rellevant del patrimoni cultural, expressiu i artístic, que poden convertir-se en objecte de plaer i aprenentatge. Per això, caldrà desenvolupar la seva identitat personal i social integrant-hi les manifestacions més comunes de la cultura motriu, a través d'una pràctica vivenciada i creativa. Això contribuirà a mantenir i enriquir un espai compartit de caràcter veritablement intercultural, en un món cada vegada més globalitzat.

El desenvolupament d'actituds compromeses amb el medi ambient i la seva materialització en comportaments basats en la conservació i la sostenibilitat, s'han d'associar a una competència fonamental per a la vida en societat que ha de començar a adoptar-se en aquesta etapa.

El grau de desenvolupament i consecució de les diferents competències específiques de l'àrea, s'ha d'avaluar a través dels criteris que constitueixen el referent per dur a terme aquest procés. La relació existent entre els criteris d'avaluació i els sabers bàsics ha de permetre integrar i contextualitzar l'avaluació en el si de les situacions d'aprenentatge al llarg de l'etapa.

Els sabers bàsics de l'àrea d'Educació Física s'organitzen en sis blocs. Aquests sabers han de desenvolupar-se en diferents contextos amb la intenció de generar situacions d'aprenentatge variades.

El primer bloc, titulat "vida activa i saludable", tracta la salut física, la salut mental i la salut social, a través del desenvolupament de relacions positives en contextos funcionals de pràctica físicoesportiva, incorporant la perspectiva de gènere i rebutjant els comportaments antisocials o contraris a la salut que poden produir-se en aquests àmbits, incidint en la importància de la nutrició sana i responsable.

El bloc anomenat "organització i gestió de l'activitat física", comprèn quatre components diferenciats: l'elecció de la pràctica física, la preparació de la pràctica motriu, la planificació i autoregulació de projectes motors i la gestió de la seguretat abans, durant i després de l'activitat física i esportiva.

"Resolució de problemes en situacions motrius" és un bloc amb un caràcter transdisciplinari i tracta tres aspectes clau: la presa de decisions, l'ús eficient dels components qualitatius i quantitatius de la motricitat i els processos de creativitat motriu. Aquests sabers s'han de desenvolupar en contextos molt variats de pràctica que, en qualsevol cas, han de respondre a la lògica interna de l'acció motriu des de la qual s'han dissenyat els sabers: accions individuals, cooperatives, d'oposició i de col·laboració-oposició.

El quart bloc, "autoregulació emocional i interacció social en situacions motrius", se centra, d'una banda, en el desenvolupament dels processos dirigits a regular la resposta emocional de l'alumne davant situacions derivades de la pràctica d'activitat física i esportiva, i per una altra, incideix sobre el desenvolupament de

les habilitats socials i el foment de les relacions constructives i inclusives entre els participants en aquesta mena de contextos motrius.

El bloc de “manifestacions de la cultura motriu” inclou el coneixement de la cultura motriu tradicional, la cultura artística i expressiva contemporània i l'esport com a manifestació cultural, des d'una perspectiva integradora que inclogui exemples de persones i cultures diferents.

Finalment, el bloc “interacció eficient i sostenible amb l'entorn” incideix sobre la interacció amb el medi natural i urbà des d'un triple vessant: el seu ús des de la motricitat, la seva conservació des d'una visió sostenible i el seu caràcter compartit des d'una perspectiva comunitària de l'entorn.

Per la vital influència del moviment en l'aprenentatge, es recomana el desenvolupament de distintes situacions d'aprenentatge que incorporin el moviment com a eix principal, així com enfocaments i projectes interdisciplinaris en la mesura en què sigui possible. Aquestes situacions d'aprenentatge han d'integrar processos orientats a l'adquisició de les competències i han d'enfocar-se des de diferents blocs de sabers, evitant centrar-se en un de manera exclusiva i, simultàniament, des de l'articulació amb elements plurals com són les diferents opcions metodològiques de caràcter participatiu, models pedagògics, el tipus i la intenció de les activitats plantejades o l'organització dels grups. Serà igualment important tenir en compte la regulació dels processos comunicatius, el desenvolupament de les relacions interpersonals i de l'autoestima, la conversió d'espais i materials en oportunitats d'aprenentatge i la transferència del coneixement adquirit a altres contextos socials pròxims que permetin comprovar el valor del que s'ha après. Aquest darrer aspecte és clau per a una societat justa i equitativa. Tots aquests processos s'han d'establir en funció de la interrelació dels sabers, el docent, els alumnes i el context en què s'apliquen, però, sobretot, tenint clar perquè i per a què s'utilitzen.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

- 1. Adoptar un estil de vida actiu i saludable, practicant regularment activitats físiques, lúdiques i esportives, adoptant comportaments que potenciïn la salut física, emocional i social, així com mesures de responsabilitat individual i col·lectiva durant la pràctica motriu, per interioritzar i integrar hàbits d'activitat física sistemàtica que contribueixin al benestar**

Aquesta competència específica es troba alineada amb els reptes del segle XXI i amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible. La seva adquisició s'aconseguirà a través de la participació activa en una variada gamma de propostes fisicoesportives que, a més de proporcionar a l'alumne un ampli bagatge d'experimentació motriu, li donaran l'oportunitat de conèixer estratègies

per vivenciar la pràctica en coherència amb els referents que serveixen de base per a la promoció de la salut física, emocional i social.

Aquesta competència de caràcter transdisciplinar impregna la globalitat de l'àrea d'Educació Física. Es pot tractar des de la participació activa, l'alimentació saludable, l'educació postural, la cura del cos, l'autoconcepte, l'autoestima, la imatge percebuda en el camp de l'activitat física i l'esport des d'una perspectiva de gènere o l'anàlisi dels comportaments antisocials i els mals hàbits per a la salut que es produeixen en contextos quotidians o vinculats amb l'esport i la pràctica d'activitat física, entre altres. Existeixen diferents fórmules i contextos d'aplicació per materialitzar aquests aprenentatges, des de l'optimització de les capacitats condicionals (força, resistència, velocitat i amplitud de moviment), pràctica de jocs, activitats de caràcter cultural pròpies de les Illes Balears, activitat esportives o l'anàlisi de situacions quotidianes (de l'entorn pròxim o en mitjans de comunicació), fins a les dinàmiques grupals reflexives (debats o anàlisis crítiques) o els projectes interdisciplinaris, passant per la integració de normes de seguretat i hàbits d'higiene en pràctiques motrius quotidianes o la simulació de protocols d'intervenció davant accidents esportius entre altres.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: STEM2, STEM5, CPSAA2, CPSAA5, CE3.

2. Adaptar els elements propis de l'esquema corporal, les capacitats físiques, perceptives i motrius, i coordinatives, així com les habilitats i destreses motrius, tot aplicant processos de percepció, decisió i execució adequats a la lògica interna i als objectius de diferents situacions, per donar resposta a les demandes de projectes motors i de pràctiques motrius amb diferents finalitats en contextos de la vida diària

Aquesta competència implica prendre decisions, definir metes, elaborar plans senzills, seqüenciar accions, executar el planificat, analitzar què ocorre durant el procés, canviar d'estratègia si cal i valorar finalment el resultat. Totes aquestes mesures es duen a terme en el si de pràctiques motrius amb diferents lògiques internes (individual, de cooperació, d'oposició o de col·laboració-oposició) amb objectius variats i en situacions de certesa i incertesa.

Aquestes estratègies hauran de desenvolupar-se en contextos de pràctica molt variats. Entre ells podrien destacar-se els projectes i muntatges relacionats amb les cordes, els malabars, les activitats acrobàtiques o les circenses, els desafiaments físics cooperatius, els contes motors cooperatius, el joc motor i la indagació, els espais d'acció i aventura, els ambients d'aprenentatge i, per descomptat, els jocs esportius. En relació amb aquests últims és possible trobar diferents manifestacions segons les seves característiques, des de jocs esportius d'invasió (handbol, *ultimate* o *rugbi-tag*, entre d'altres), fins a jocs de xarxa i mur (bàdminton, *frontenis*, *pickleball*, *paladós* o semblants), passant per esports de camp i bat (beisbol, *softball*, etc.), de blanc i diana (*boccia*, tir amb arc o similars),

de lluita (judo, esgrima o altres modalitats autòctones de lluita, entre d'altres) o de caràcter individual (atletisme i les seves modalitats). S'ha de procurar, en la mesura que sigui possible i segons el context particular de cada centre, que durant l'etapa l'alumne hagi participat en totes aquestes categories, priorititzant en tot cas les manifestacions que destaquin pel seu caràcter mixt o inclusiu.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: STEM1, CPSAA4, CPSAA5.

3. Desenvolupar processos d'autoregulació i interacció en el marc de la pràctica motriu, amb actitud empàtica i inclusiva, fent ús d'habilitats socials i actituds de cooperació, respecte, treball en equip i esportivitat, amb independència de les diferències culturals, socials, de gènere i d'habilitat dels participants, per contribuir a la convivència i al compromís ètic en els diferents espais en els quals es participa

Aquesta competència específica se situa en el punt de convergència entre el personal, el social i l'ètic. S'hi posen en joc les capacitats lliures al servei de metes personals o d'equip, especialment en contextos que requereixen d'esforç i perseverança, activant l'automotivació i l'actitud positiva per afrontar reptes, regulant la impulsivitat, tolerant la frustració i perseverant davant les dificultats. En el pla personal, comporta la identificació de les emocions que es viuen en el si de la pràctica motriu, l'expressió positiva d'aquestes i la seva gestió adequada per saber controlar i reconduir les emocions desagradables i fer-les més plaents.

El pla col·lectiu implica posar en joc habilitats socials per afrontar la interacció amb les persones amb les quals es convergeix en la pràctica motriu. Es tracta de dialogar, debatre, contrastar idees i posar-se d'acord per resoldre situacions, expressar propostes, pensaments i emocions, escoltar activament i actuar amb assertivitat. Requereix que l'alumne afronti els conflictes de forma dialògica, contemplant també la perspectiva de les altres persones implicades i buscant solucions justes per consens que satisfacin les necessitats mínimes de les parts implicades. Requereix, igualment, que l'alumne identifiqui conductes contràries a la convivència i apliqui estratègies per tractar-les. Aquest tipus de situacions impliquen desenvolupar un cert grau d'empatia i actuar des de la prosociabilitat, a través d'accions que busquen també el benestar aliè, valorant la realitat associada a la pràctica motriu i actuant sobre ella des de paràmetres de llibertat exercida amb responsabilitat, equitat, inclusió, respecte, solidaritat, cooperació, justícia i pau.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL1, CCL5, CPSAA1, CPSAA3, CPSAA5, CC2, CC3.

4. Reconèixer i practicar diferents manifestacions lúdiques, físicoesportives i artisticoexpressives pròpies de la cultura motriu, valorant la seva influència i les seves aportacions estètiques i creatives a la cultura

tradicional i contemporània, per integrar-les en les situacions motrius que s'utilitzen regularment en la vida quotidiana

Aquesta competència implica construir la identitat personal i social des d'una pràctica vivenciada que integra expressions culturals com el joc, l'esport, la dansa i altres activitats artísticopressives vinculades amb la motricitat, assumint que formen part del patrimoni cultural i que han de ser objecte de reconeixement, preservació, millora i plaer. En un món globalitzat i marcat pels moviments migratoris això suposa enriquir el patrimoni comú amb les aportacions de les diferents cultures que convergeixen en un espai sociohistòric, des del mestissatge cultural associat a la interculturalitat.

Existeixen nombrosos contextos en els quals desenvolupar aquesta competència. Així, la cultura motriu tradicional podria treballar-se a través de jocs tradicionals i populars, danses pròpies del folklore tradicional, jocs multiculturals o danses del món, entre altres. Per tractar la cultura artística i expressiva contemporània podrien emprar-se tècniques expressives concretes (com la improvisació, la mímica o la pantomima), el teatre (dramatitzacions, teatre d'ombres, teatre de llum negra o similars), representacions més elaborades (jocs de rol o activitats circenses entre altres), o activitats ritmicomusicals amb caràcter expressiu (balls, coreografies o altres expressions semblants). Finalment, pel que fa a l'esport com a manifestació cultural, a més de practicar els jocs i esports tradicionals, amb arrelament en l'entorn, o pertanyents a altres cultures, també es podrien dur a terme debats sobre certs estereotips de gènere encara presents en l'esport i com evitar-los.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CC3, CCEC1, CCEC2, CCEC3, CCEC4.

5. Valorar diferents medis naturals i urbans com a contextos de pràctica motriu, interactuant-hi i comprenent la importància de la seva conservació des d'un enfocament sostenible, adoptant mesures de responsabilitat individual durant la pràctica de jocs i activitats físicopressives, per realitzar una pràctica eficient i respectuosa amb l'entorn i participar en la seva cura i millora

L'adopció d'hàbits sostenibles amb el medi ambient i la seva conservació ha de començar a produir-se ja en aquesta etapa, incidint especialment en aquells gestos i conductes senzilles que cadascun pot fer per contribuir al bé comú. Aquest enfocament troba, en les activitats físicopressives, un context molt favorable per mostrar el potencial que ofereix l'entorn, ja sigui natural o urbà, per al desenvolupament d'aquesta mena de pràctiques.

Aquesta competència implica desenvolupar coneixements, destreses i actituds per interactuar amb el mitjà, participar en la seva preservació i millora, i contribuir, des del més proper, a la sostenibilitat a escala global. Així, pel que fa

als entorns urbans, existeixen manifestacions com el patinatge o la dansa urbana, entre altres, que poden constituir opcions interessants. Quant al medi natural, segons la ubicació del centre, les seves possibilitats contextuais i la disponibilitat d'accés que tingui a diferents emplaçaments naturals tant terrestres com, en el seu cas, aquàtics, és possible trobar una variada gamma de contextos d'aplicació, des del senderisme, l'escalada, l'esquí, les activitats aquàtiques, l'orientació (també en espais urbans), el cicloturisme o les rutes BTT, fins a l'autoconstrucció de materials, la superació d'obstacles o el cordam, entre altres. Tots ells treballats des de l'òptica dels projectes dirigits a la interacció amb l'entorn.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: STEM5, CC2, CC4, CE1, CE3.

PRIMER CICLE

Criteris d'avaluació

Competència específica 1

- 1.1. Identificar els desplaçaments actius com a pràctica saludable, coneixent els seus beneficis físics per a l'establiment d'un estil de vida actiu.
- 1.2. Explorar les possibilitats de la pròpia motricitat a través del joc, aplicant en diferents situacions quotidianes mesures bàsiques de cura de la salut personal a través de la higiene corporal i l'educació postural.
- 1.3. Participar en jocs d'activació i tornada a la calma reconeixent la seva utilitat per adaptar el cos a l'activitat física i evitar lesions, mantenint la calma i sabent com actuar en cas que es produeixi algun accident en contextos de pràctica motriu.
- 1.4. Conèixer els valors positius que fomenta la pràctica motriu compartida reconeixent, experimentant i gaudint els seus beneficis en contextos variats i inclusius i respectant a tots els participants amb independència de les seves diferències individuals.

Competència específica 2

- 2.1. Reconèixer la importància d'establir metes clares a l'hora de desenvolupar projectes motors de caràcter individual, cooperatiu o col·laboratiu, valorant la seva consecució a partir d'una anàlisi dels resultats obtinguts.
- 2.2. Adoptar decisions en contextos de pràctica motriu de manera ajustada segons les circumstàncies.

- 2.3. Descobrir, reconèixer i emprar els components qualitius i quantitius de la motricitat de manera lúdica i integrada en diferents situacions i contextos, millorant progressivament el seu control i el seu domini corporal.

Competència específica 3

- 3.1. Identificar les emocions que es produeixen durant el joc, intentant gestionar-les i gaudint de l'activitat física.
- 3.2. Respectar les normes consensuades, així com les regles de joc i actuar des dels paràmetres de l'esportivitat i el joc net, acceptant les característiques i nivells dels participants.
- 3.3. Participar en les pràctiques motrius quotidianes, començant a desenvolupar habilitats socials d'acolliment, inclusió, ajuda i cooperació, iniciant-se en la resolució de conflictes personals de manera dialògica i justa, i mostrant un compromís actiu enfront de les actuacions contràries a la convivència.

Competència específica 4

- 4.1. Participar activament en jocs i altres manifestacions artisticoexpressives de caràcter cultural pròpies de l'entorn, valorant el seu component ludicofestiu i gaudint de la seva posada en pràctica.
- 4.2. Conèixer i valorar els assoliments de diferents referents de l'esport de tots dos gèneres, reconeixent l'esforç, la dedicació i els sacrificis requerits per aconseguir aquests èxits.
- 4.3. Adaptar els diferents usos comunicatius de la corporalitat i les seves manifestacions a diferents ritmes i contextos expressius.

Competència específica 5

- 5.1. Participar en activitats lúdiques i recreatives de forma segura en els entorns natural i urbà i en contextos terrestres o aquàtics, coneixent altres usos des de la motricitat i adoptant actituds de respecte, cura i conservació d'aquests entorns.

Sabers bàsics

A. Vida activa i saludable

- Salut física: efectes físics beneficiosos d'un estil de vida actiu. Alimentació saludable i hidratació. Educació postural en situacions quotidianes. Cura del cos: higiene personal i el descans després de l'activitat física.

- Salut mental: benestar personal i en l'entorn a través de la motricitat. Autoconeixement i identificació de fortaleces i febleses en tots els àmbits (social, físic i mental).
- Salut social: l'activitat física com a pràctica social saludable. Drets dels nins en l'esport escolar. Respecte a totes les persones amb independència de les seves característiques personals.

B. Organització i gestió de l'activitat física

- Elecció de la pràctica física: vivència de diverses experiències corporals en diferents contextos.
- Cura del material utilitzat en l'activitat a desenvolupar.
- Preparació de la pràctica motriu: vestimenta esportiva i hàbits generals d'higiene corporal.
- Planificació i autoregulació de projectes motors senzills: objectius o metes.
- Prevenció d'accidents en les pràctiques motrius: jocs d'activació, escalfament i volta a la calma.

C. Resolució de problemes en situacions motrius

- Presa de decisions: adequació de les accions a les capacitats i limitacions personals en situacions motrius individuals. Coordinació d'accions amb companys en situacions cooperatives. Adequació de l'acció a la ubicació de l'adversari en situacions motrius de persecució i d'interacció amb un mòbil. Selecció de la posició corporal o la distància adequades en situacions d'oposició de contacte. Selecció d'accions per mantenir la possessió, recuperar el mòbil o evitar que l'atacant progressi en situacions motrius de col·laboració-oposició de persecució i d'interacció amb un mòbil.
- Capacitats perceptives i motrius en context de pràctica: integració de l'esquema corporal; consciència corporal; lateralitat i la seva projecció en l'espai; coordinació oculopèdica i oculomaneu; equilibri estàtic i dinàmic.
- Capacitats físiques des de l'àmbit lúdic i el joc.
- Habilitats i destreses motrius bàsiques genèriques: locomotrius, no locomotrius i manipulatives.
- Creativitat motriu: variació i adequació de l'acció motriu davant estímuls interns.

D. Autoregulació emocional i interacció social en situacions motrius

- Gestió emocional: estratègies d'identificació, experimentació i manifestació d'emocions, pensaments i sentiments a partir d'experiències motrius.
- Habilitats socials: verbalització d'emocions derivades de la interacció en contextos motrius.
- Respecte de les regles de joc.

- Conductes que afavoreixin la convivència i la igualtat de gènere, inclusives i de respecte als altres, en situacions motrius: estratègies d'identificació de conductes contràries a la convivència o discriminatòries.

E. Manifestacions de la cultura motriu

- Aportacions de la cultura motriu a l'herència cultural. Els jocs i les danses com a manifestació de la pròpia cultura.
- Usos comunicatius de la corporalitat: gestos, ganyotes, postures i altres.
- Pràctica d'activitats rítmiques i musicals amb caràcter expressiu.
- Esport i perspectiva de gènere: referents en l'esport de diferents gèneres.

F. Interacció eficient i sostenible amb l'entorn

- Normes d'ús: educació viària per a vianants. Mobilitat segura, saludable i sostenible.
- Possibilitats motrius dels espais de joc i esplai infantil.
- El material i les seves possibilitats d'ús per al desenvolupament de la motricitat.
- Realització d'activitats físiques en el medi natural i urbà.
- Cura de l'entorn pròxim, dels animals i de les plantes que hi conviuen, com a servei a la comunitat, durant la pràctica segura d'activitat física en el medi natural i urbà.

SEGON CICLE

Criteris d'avaluació

Competència específica 1

- 1.1. Reconèixer l'activitat física com a alternativa d'oci saludable, identificant desplaçaments actius i sostenibles i coneixent els efectes beneficiosos a nivell físic i mental que té l'adopció d'un estil de vida actiu.
- 1.2. Aplicar mesures d'educació postural, alimentació saludable, higiene corporal i preparació de la pràctica motriu, assumint responsabilitats i generant hàbits i rutines en situacions quotidianes.
- 1.3. Prendre mesures de precaució i prevenció de lesions en relació amb la conservació i el manteniment del material en el marc de diferents pràctiques fisicoesportives, coneixent protocols bàsics d'actuació davant accidents que es puguin produir en aquest context.
- 1.4. Reconèixer la pròpia imatge corporal i la dels altres, acceptant i respectant les diferències individuals que puguin existir, superant i rebutjant les conductes discriminatòries que es puguin produir en contextos de pràctica motriu.

Competència específica 2

- 2.1. Dur a terme projectes motors de caràcter individual, cooperatiu o col·laboratiu emprant estratègies de monitoratge i seguiment que permetin analitzar els resultats obtinguts.
- 2.2. Adoptar decisions en situacions lúdiques, jocs i activitats esportives, ajustant-se a les demandes derivades dels objectius motors, de les característiques del grup i de la lògica interna de situacions individuals, de cooperació, d'oposició i de col·laboració-oposició, en contextos simulats d'actuació.
- 2.3. Emprar els components qualitatius i quantitatius de la motricitat de manera eficient i creativa en diferents contextos i situacions motrius, adquirint un progressiu control i domini corporal sobre ells.

Competència específica 3

- 3.1. Mostrar una disposició positiva cap a la pràctica física i cap a l'esforç, controlant la impulsivitat i les emocions negatives que sorgeixin en contextos d'activitat motriu.
- 3.2. Respectar les normes consensuades a classe, així com les regles de joc i actuar des dels paràmetres de l'esportivitat i el joc net, valorant l'aportació dels participants.
- 3.3. Desenvolupar habilitats socials d'acolliment, inclusió, ajuda i cooperació en participar en pràctiques motrius variades, resolent els conflictes individuals i col·lectius de manera dialògica i justa, mostrant un compromís actiu enfront dels estereotips, de les actuacions discriminatòries i qualsevol tipus de violència.

Competència específica 4

- 4.1. Participar activament en jocs motors i altres manifestacions artísticoexpressives amb arrelament en la cultura pròpia, tradicional o actual, així com uns altres procedents de diverses cultures, contextualitzant el seu origen, la seva aparició i la seva transmissió al llarg del temps i valorant la seva importància, repercussió i influència en les societats passades i presents.
- 4.2. Assumir una visió oberta de l'esport a partir del coneixement de diferents lligues femenines, masculines o mixtes, acostant-se a l'esport federat i identificant comportaments contraris a la convivència independentment del context en el qual tinguin lloc.

- 4.3. Reproduir diferents combinacions de moviments o coreografies individuals i grupals que incorporin pràctiques comunicatives que transmetin sentiments, emocions o idees a través del cos, emprant els diferents recursos expressius i rítmics de la corporalitat.

Competència específica 5

- 1.1. Desenvolupar una pràctica motriu segura en contextos naturals i urbans de caràcter terrestre o aquàtic, adequant les accions a l'anàlisi de cada situació i aplicant mesures de conservació ambiental.

Sabers bàsics

A. Vida activa i saludable

- Salut física: efectes físics i psicològics beneficiosos d'un estil de vida actiu. Característiques d'aliments naturals, processats i ultraprocessats Educació postural en accions motrius habituals. Factors bàsics que incideixen en la cura del cos.
- Salut mental: respecte i acceptació del propi cos. Autoconeixement i identificació de fortaleces, febleses, possibilitats i limitacions en tots els àmbits (social, físic i mental).
- Salut social: l'activitat física com a hàbit i alternativa saludable enfront de formes d'oci nocives. Límits per evitar una competitivitat desmesurada. Acceptació de diferents tipologies corporals, per practicar, en igualtat, diversitat d'activitats físicoesportives.

B. Organització i gestió de l'activitat física

- Elecció de la pràctica física: usos i finalitats catàrtics, lúdics, recreatius i cooperatius. Respecte a les eleccions dels altres.
- Cura i preparació del material segons l'activitat a desenvolupar.
- Pautes d'higiene personal relacionats amb l'activitat física.
- Planificació i autoregulació de projectes motors: mecanismes bàsics per executar el planificat.
- Prevenció d'accidents en les pràctiques motrius: mecanismes de prevenció i control corporal per a la prevenció de lesions.

C. Resolució de problemes en situacions motrius

- Presa de decisions: distribució racional de l'esforç en situacions motrius individuals. Ubicació en l'espai en situacions cooperatives. Ubicació en l'espai i reubicació després de cada acció en situacions motrius de persecució i d'interacció amb un mòbil. Anticipació a les decisions ofensives de l'adversari en situacions d'oposició de contacte. Passades a companys desmarcats o en

situació avantatjosa en situacions motrius de col·laboració-oposició de persecució i d'interacció amb un mòbil.

- Capacitats perceptives i motrius en contextos de pràctica: integració de l'esquema corporal, control tònic i postural i independència segmentària en situacions motrius. Definició de lateralitat. Coordinació dinàmica general i segmentària.
- Capacitats condicionals: capacitats físiques bàsiques.
- Habilitats i destreses motrius bàsiques genèriques: locomotrius, no locomotrius i manipulatives. Combinació d'habilitats.
- Creativitat motriu: variació i adequació de l'acció motriu davant estímuls interns i externs.

D. Autoregulació emocional i interacció social en situacions motrius

- Gestió emocional: reconeixement d'emocions pròpies, pensaments i sentiments a partir d'experiències motrius.
- Habilitats socials: escolta activa i estratègies de negociació per a la resolució de conflictes en contextos motrius.
- Concepte d'esportivitat.
- Conductes contràries a la convivència en situacions motrius (discriminació per qüestions de competència motriu, raça, gènere o altres): efectes negatius i estratègies d'identificació, tractament i com evitar-les.

E. Manifestacions de la cultura motriu

- Aportacions de la cultura motriu a l'herència cultural. Els jocs i les danses com a manifestació de la interculturalitat.
- Usos comunicatius de la corporalitat: comunicació de sensacions, sentiments, emocions i idees simples.
- Pràctica d'activitats ritmicomusicals amb caràcter expressiu.
- Esport i perspectiva de gènere: lligues masculines, femenines i mixtes de diferents esports. Referents en l'esport de diferents gèneres.

F. Interacció eficient i sostenible amb l'entorn

- Normes d'ús: educació viària per a bicicletes. Mobilitat segura, saludable i sostenible.
- Espais naturals en el context urbà: ús, gaudi segur i manteniment.
- Estat del material per activitats en el medi natural i urbà: valoració prèvia i actuació davant desperfectes.
- Prevenció i sensibilització sobre la generació de residus i la seva correcta gestió.
- Realització d'activitats físiques segures en el medi natural i urbà.
- Cura de l'entorn pròxim, dels animals i plantes que hi conviuen com a servei a la comunitat, durant la pràctica segura d'activitat física en el medi natural i urbà.

TERCER CICLE

Criteris d'avaluació

Competència específica 1

- 1.1. Reconèixer els efectes beneficiosos a nivell físic i mental de l'activitat física com a pas previ a la seva integració en la vida diària.
- 1.2. Integrar els processos d'activació corporal, dosificació de l'esforç, relaxació i higiene en la pràctica d'activitats motrius, interioritzant les rutines pròpies d'una pràctica motriu saludable i responsable.
- 1.3. Adoptar mesures de seguretat abans, durant i després de la pràctica d'activitat física, reconeixent els contextos de risc i actuant amb precaució davant ells.
- 1.4. Identificar i tractar conductes vinculades a l'àmbit corporal, l'activitat física i l'esport, que resulten perjudicials per a la salut o afecten negativament la convivència, adoptant postures de rebuig a la violència, la discriminació i als estereotips de gènere, i evitant activament la seva reproducció.

Competència específica 2

- 2.1. Desenvolupar projectes motors de caràcter individual, cooperatiu o col·laboratiu, definint metes, seqüenciant accions, introduint si cal canvis durant el procés i generant produccions motrius de qualitat, valorant el grau d'ajust al procés seguit i al resultat obtingut.
- 2.2. Aplicar principis bàsics de presa de decisions en situacions lúdiques, jocs modificats i activitats esportives a partir de l'anticipació, ajustant-los a les demandes derivades dels objectius motors i a la lògica interna de situacions individuals, de cooperació, d'oposició i de col·laboració-oposició, en contextos reals o simulats d'actuació, reflexionant sobre les solucions obtingudes.
- 2.3. Adquirir un progressiu control i domini corporal, emprant els components qualitatius i quantitatius de la motricitat de manera eficient i creativa, i fent front a les demandes de resolució de problemes en situacions motrius transferibles al seu espai vivencial.

Competència específica 3

- 3.1. Participar en activitats motrius, des de l'autoregulació de la seva actuació, amb predisposició, esforç, perseverança i mentalitat de creixement, controlant la impulsivitat, gestionant les emocions i expressant-les de manera assertiva.

- 3.2. Respectar les normes consensuades, així com les regles de joc, i actuar des dels paràmetres de l'esportivitat i el joc net, reconeixent les actuacions de companys i rivals.
- 3.3. Conviure mostrant, en el context de les pràctiques motrius, habilitats socials, diàleg en la resolució de conflictes i respecte a la diversitat, ja sigui de gènere, afectiva, sexual, d'origen nacional, social, econòmica o de competència motriu, i mostrant una actitud crítica i un compromís actiu enfront dels estereotips, les actuacions discriminatòries i la violència, fent especial incís en el foment de la igualtat de gènere.

Competència específica 4

- 4.1. Participar activament en jocs motors i altres manifestacions artisticoexpressives amb arrelament en la cultura pròpia, tradicional o actual, així com uns altres procedents de diverses cultures, reconeixent i transmetent el seu valor cultural i el seu potencial com a espai generador d'interaccions constructives entre persones amb orígens diferents i entenent els avantatges de la seva conservació.
- 4.2. Valorar l'esport com a fenomen cultural, analitzant els estereotips de gènere o capacitat i els comportaments sexistes que a vegades succeeixen en el seu context, rebutjant-los i adoptant actituds que evitin la seva reproducció en el futur.
- 4.3. Reproduir i crear composicions amb o sense suport musical, i comunicar diferents sensacions, emocions i idees, de manera estètica i creativa, des de l'ús dels recursos rítmics i expressius de la motricitat.

Competència específica 5

- 5.1. Adaptar les accions motrius a la incertesa pròpia del medi natural i urbà en contextos terrestres o aquàtics de manera eficient i segura, valorant les seves possibilitats per a la pràctica d'activitat física i actuant des d'una perspectiva ecosostenible de l'entorn i comunitària.

Sabers bàsics

A. Vida activa i saludable

- Salut física: efectes físics, psicològics i socials beneficiosos de l'estil de vida actiu. Impacte d'aliments processats i begudes energètiques o ensucrades. Educació postural en accions motrius específiques. Responsabilitat personal en la cura del cos.

- Salut mental: Consolidació i ajust realista de l'autoconcepte, tenint en compte la perspectiva de gènere. Respecte i acceptació del propi cos i de l'aspecte corporal dels altres.
- Salut social: aproximació a l'efecte dels mals hàbits relacionats amb la salut i influència en la pràctica d'activitat física. L'exigència de l'esport professional. Acceptació de diferents tipologies corporals, per practicar en igualtat, diversitat d'activitats físicoesportives. Estereotips corporals, de gènere i competència motriu.

B. Organització i gestió de l'activitat física

- Usos i finalitats: catàrtics, ludicorecreatius, competitius i agonístics.
- Actituds consumistes entorn de l'equipament. Anàlisi de l'adquisició de material per a la pràctica físicoesportiva.
- Hàbits autònoms d'higiene corporal en accions quotidianes.
- Planificació i autoregulació de projectes motors: seguiment i valoració durant el procés i del resultat.
- Prevenció d'accidents en les pràctiques motrius: escalfament general i volta a la calma. Importància de respectar les normes de seguretat. Compromís de responsabilitat cap a la seguretat pròpia i dels altres.
- Actuacions bàsiques davant accidents durant la pràctica d'activitats físiques. Posició lateral de seguretat. Conducta PAS (protegir, avisar i socórrer).

C. Resolució de problemes en situacions motrius

- Presa de decisions: selecció d'accions en funció de l'entorn en situacions motrius individuals. Selecció d'accions per a l'ajust espaciotemporal en la interacció amb els companys en situacions cooperatives. Selecció de zones d'enviament del mòbil des d'on sigui difícil retornar-lo, en situacions motrius de persecució i d'interacció amb un mòbil. Selecció adequada de les habilitats motrius en situacions d'oposició de contacte. Desmarcar-se i situar-se en un lloc des del qual constitueixi un suport per als altres en situacions motrius de col·laboració-oposició de persecució i d'interacció amb un mòbil.
- Capacitats perceptives i motrius en contextos de pràctica: integració de l'esquema corporal, equilibri estàtic i dinàmic en situacions de complexitat creixent; organització de l'espai (percepció de distàncies i trajectòries, orientació en l'espai), temporal (simultaneïtat i successió d'accions) i espai temporal (ritme, ajustament perceptiu en l'enviament i en la intercepció de trajectòries d'objectes mòbils).
- Esquema corporal: equilibri estàtic i dinàmic en situacions complexes o superfícies inestables. Estructuració espacial, percepció d'objectes, de distàncies, orientació, percepció i intercepció de trajectòries, agrupament-dispersió i transposició. Estructuració temporal i espaciotemporal, percepció de durades, de velocitat, d'interval, d'estructures i de ritmes.
- Capacitats condicionals: capacitats físiques bàsiques i resultants (coordinació, equilibri i agilitat).

- Iniciació de les habilitats motrius específiques associades a la tècnica en activitats físicoesportives: aspectes principals.
- Creativitat motriu: identificació d'estímul interns o externs que exigeixin un reajustament instantani de l'acció motriu.

D. Autoregulació emocional i interacció social en situacions motrius

- Gestió emocional: ansietat i situacions motrius. Estratègies d'afrontament i gestió.
- Habilitats socials: estratègies de treball en equip per a la resolució constructiva de conflictes en situacions motrius col·lectives.
- Concepte de *fair play* o joc net.
- Identificació, tractament i rebuig de conductes violentes o contràries a la convivència en situacions motrius (discriminació per qüestions de gènere, capacitat o competència motriu; actituds xenòfobes, racistes o d'índole sexista; abús sexual o qualsevol forma de violència).

E. Manifestacions de la cultura motriu

- Aportacions de la cultura motriu a l'herència cultural. Els esports com a senyal d'identitat cultural.
- Usos comunicatius de la corporalitat: comunicació de sensacions, sentiments, emocions i idees complexes.
- Pràctica d'activitats ritmicomusicals amb caràcter expressiu.
- Esport i perspectiva de gènere: sexisme en l'esport amateur i professional.
- Esports olímpics i paralímpics, institucions i història associada als Jocs Paralímpics i Olímpics.

F. Interacció eficient i sostenible amb l'entorn

- Normes d'ús: l'educació viària des de l'activitat física i esportiva. Mobilitat segura, saludable i sostenible.
- Transport actiu i sostenible: bicicletes, patins, patinets.
- Previsió de riscos d'accident durant la pràctica en el medi natural i urbà: valoració prèvia i actuació.
- Consum responsable: construcció i reutilització de materials per a la pràctica motriu.
- Pràctica d'activitats físiques en el medi natural i urbà.
- Cura de l'entorn pròxim i dels animals i plantes que hi conviuen, com a servei a la comunitat, durant la pràctica d'activitat física en el medi natural i urbà.

LLENGUA CASTELLANA I LITERATURA

El currículum de Llengua Castellana i Literatura es dissenya amb la vista posada en el Perfil de sortida dels alumnes al final de l'ensenyament bàsic, a partir dels descriptors operatius que concreten el desenvolupament competencial esperat en acabar l'etapa d'educació primària. S'organitza entorn de les estratègies relacionades amb parlar, escoltar, llegir i escriure en llengua castellana, amb la finalitat de proporcionar a l'alumne eines que li permetin respondre als reptes de la societat del segle XXI, que demanda persones crítiques i ben informades; capaços de fer un ús eficaç i ètic de les paraules; respectuoses cap a les diferències; amb capacitat de transformar la informació en coneixement i d'aprendre per si mateixes, informar-se, col·laborar i treballar en equip; creatives i emprenedores; cultes i compromeses amb el desenvolupament sostenible, la defensa dels drets humans i la convivència igualitària, inclusiva, pacífica i democràtica.

L'element clau del currículum són les competències específiques, que tenen la finalitat de concretar i vertebrar l'aportació de l'àrea de Llengua Castellana i Literatura als objectius generals d'etapa i al desenvolupament del perfil de sortida. En definitiva, recullen la finalitat última dels ensenyaments de l'àrea, sempre entesa en termes de mobilització dels aprenentatges. La primera de les competències específiques de Llengua Castellana i Literatura s'orienta al reconeixement de la diversitat lingüística i dialectal de l'entorn i d'Espanya, per afavorir actituds d'estima cap a la diversitat cultural, combatre prejudicis i estereotips lingüístics i iniciar-se en la reflexió interlingüística, incloses les llengües de signes. S'espera que en aquesta etapa es produeixi l'adquisició i consolidació del codi escrit. En tot cas, s'ha de partir de la diversitat de trajectòries educatives de l'alumne, i els aprenentatges han de produir-se sempre en un marc de construcció de sentit a partir de la reflexió, comprensió i producció de textos d'ús social. D'acord amb això, un segon grup de competències es relacionen amb la producció, comprensió i interacció oral i escrita, incorporant les formes de comunicació amb la mediació de la tecnologia i atès l'àmbit personal, educatiu i social. D'altra banda, saber llegir avui implica també saber navegar i buscar en la xarxa i seleccionar informació fiable amb diferents propòsits. Així, la competència sisena estableix les bases de l'alfabetització mediàtica i informacional. Per la seva part les competències específiques setena i vuitena es reserven per a la lectura literària acompanyada, tant autònoma com guiada i compartida a l'aula. S'adopta així un doble enfocament amb la intenció d'iniciar-se en dos processos paral·lels: per una banda, iniciar l'adquisició de l'hàbit lector autònom i, per una altra, iniciar-se en el desenvolupament d'habilitats d'apropament i d'interpretació dels textos literaris. Es posarà especial atenció al reconeixement de les dones escriptores. La competència novena atén una primera aproximació a la reflexió sobre la llengua i els seus usos, mentre que la dècima, relativa a l'ètica de la comunicació, és de caràcter transversal a totes elles. Se centra en les pràctiques comunicatives no discriminatòries, per identificar i rebutjar els abusos de poder a través de la paraula, fomentar la igualtat des d'una perspectiva de gènere i les conductes no

sexistes, així com la gestió dialogada de conflictes, alineada amb la prevenció de qualsevol mena de violència, incloent en tot cas la violència de gènere i l'aposta per la cultura de la pau.

L'adquisició de les competències específiques ha de produir-se de manera progressiva al llarg de l'etapa, i sempre respectant els processos individuals de maduració cognitiva. En el primer cicle es partirà de l'exploració, la interacció i la interpretació de l'entorn, acompanyant els alumnes en la modelització de les propietats textuais i en el progrés al llarg de l'etapa, cap a una creixent confiança i autonomia en la producció i comprensió lingüística. Atès l'enfocament inequívocament competencial de l'educació lingüística, la gradació entre cicles s'estableix en funció de la complexitat dels textos, dels contextos d'ús, de les habilitats d'interpretació o de producció requerides, del metallenguatge necessari per a la reflexionar sobre els usos, així com del grau d'autonomia conferit als alumnes. Per aquest motiu existeixi un evident paral·lelisme entre els cicles, i en relació amb l'etapa d'educació secundària obligatòria, on es produirà una major progressió cap a l'autonomia de l'alumne, així com una major diversitat i complexitat de les pràctiques discursives en àmbits més plurals, se subratllarà el paper de les convencions literàries i del context històric en la comprensió dels textos literaris i la reflexió sobre el funcionament de la llengua i els seus usos adquirirà un paper més rellevant.

Per determinar el progrés en el grau d'adquisició d'aquestes competències específiques al llarg de l'etapa, els criteris d'avaluació s'estableixen per a cadascun dels cicles. Aquests criteris es formulen d'una manera clarament competencial, atenent tant els productes finals esperats, com als processos i actituds que acompanyen la seva elaboració. Tot això reclama eines i instruments d'avaluació variats.

Per tractar les actuacions descrites en les competències específiques, és imprescindible adquirir i mobilitzar els sabers bàsics de l'àrea. Els aprenentatges de Llengua Castellana i Literatura no es poden concebre, de cap manera, com la mera transmissió i recepció de continguts disciplinaris; per contra, han d'entendre's com un procés en construcció basat en la reflexió i l'anàlisi acompanyada, la fi última de la qual és formar persones capaces de comunicar-se de manera eficaç i ètica. Els sabers bàsics de l'àrea s'agrupen en els següents blocs: "la llengua i els seus parlants", "comunicació (context, gèneres discursius i processos)", "educació literària" i "reflexió sobre la llengua i els seus usos".

El progrés en els aprenentatges de l'àrea ha de permetre a l'alumne respondre a situacions comunicatives reals, en els àmbits personal, social i educatiu. D'aquí la importància de vertebrar la programació d'aula entorn d'un conjunt de situacions d'aprenentatge contextualitzades, significatives i rellevants, atenent la seva gradació i complementarietat, perquè al final de l'any escolar s'hagin treballat de manera proporcionada tots els sabers bàsics inclosos en el currículum. En l'àrea de Llengua Castellana i Literatura, l'adquisició de les competències específiques

ha de produir-se a partir de la mobilització dels sabers de tots els blocs de l'àrea, de manera coordinada i interrelacionada, promovent-se en tot moment la interacció comunicativa i la col·laboració dels alumnes entre si, i amb els altres agents que intervenen en els processos d'ensenyament-aprenentatge. En tot cas, el treball transdisciplinari, que obliga a mobilitzar els sabers de més d'una àrea, aportarà un valor afegit als aprenentatges, en potenciar el seu caràcter competencial. Finalment, la diversitat lingüística de la major part dels contextos escolars i la innegable necessitat d'una educació plurilingüe per a tots els alumnes convida al tractament integrat de les llengües com una via excel·lent per estimular la reflexió interlingüística i aproximar-se als usos socials reals, en els quals sovint s'han de manejar simultàniament dues o més llengües.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

1. Reconèixer la diversitat lingüística del món a partir de la identificació de les llengües dels alumnes i de la realitat plurilingüe i multicultural d'Espanya, per afavorir la reflexió interlingüística, per identificar i rebutjar estereotips i prejudicis lingüístics, i per valorar aquesta diversitat com a font de riquesa cultural

En moltes de les nostres aules s'utilitzen llengües i varietats dialectals diferents. Aquesta diversitat lingüística ha de servir com a base sobre la qual acostar-se al coneixement de la realitat plurilingüe d'Espanya i del món. En primer lloc, per ajudar l'alumne a valorar la riquesa cultural que això suposa i a detectar i evitar els prejudicis lingüístics; en segon lloc, per anar prenent consciència sobre el funcionament de les llengües a partir de l'observació i comparació entre elles, inclosa una primera aproximació al coneixement de les llengües de signes. Al seu torn, la mediació interlingüística afavorirà el tractament integrat de les diferents llengües.

El castellà és una llengua amb una enorme diversitat dialectal, en la qual cada varietat geogràfica té la seva norma culta. No pot, per tant, establir-se una d'elles com la més «correcta». Així mateix, com ocorre amb qualsevol altre idioma, el castellà evoluciona de la mà dels canvis socials. L'aula constitueix un entorn privilegiat per aproximar-se a una visió global del castellà en el món, amb la finalitat última de promoure l'exercici d'una ciutadania mundial sensibilitzada, informada i compromesa amb els drets lingüístics individuals i col·lectius, en un marc d'interculturalitat i respecte als drets humans.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL1, CCL5, CP2, CP3, CC1, CC2, CCEC1, CCEC3.

2. Comprendre i interpretar textos orals i multimodals, tot identificant el sentit general i la informació més rellevant i valorant amb ajuda aspectes formals i de contingut bàsics, per construir coneixement i respondre a diferents necessitats comunicatives

En el procés de comunicació es posen en joc, a més del coneixement compartit entre emissor i receptor, altres elements contextuals i cotextuals que permeten anar més enllà del significat del text i interpretar el seu sentit. L'escola pot i ha d'incorporar pràctiques discursives de diferents àmbits, significatives per als alumnes, que tractin temes de rellevància ecològica, social i cultural. Aquesta competència específica contribueix a la fi últim d'iniciar-se en l'aprenentatge d'estratègies que permetin desenvolupar-se com a individus que es comuniquen de manera eficaç i ètica, ben informats i amb capacitat crítica.

La comprensió i interpretació de missatges orals requereix l'adquisició de destreses específiques: des de les més bàsiques al començament de l'etapa, fins aquelles que, al final de l'últim cicle, permetran a l'alumne obtenir, seleccionar, valorar i relacionar informacions procedents de mitjans de comunicació i del context escolar (especialment de tipus espacial, temporal i de seqüència lògica), escoltar de manera activa, realitzar inferències i deduccions, distingir la informació de l'opinió i iniciar-se en la interpretació d'alguns elements senzills implícits, com la ironia o el doble sentit. En l'àmbit social, s'ha de tenir en compte la profusió de textos de caràcter multimodal, que reclama una específica alfabetització audiovisual i mediàtica per fer front als riscos de manipulació i desinformació.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL2, CP2, STEM1, CD3, CPSAA3, CC3.

3. Produir textos orals i multimodals amb coherència, correcció, claredat i registre adequats per expressar idees, sentiments i conceptes; construir coneixement; establir vincles personals; i participar amb autonomia i una actitud cooperativa i empàtica en interaccions orals variades

El desenvolupament de la competència comunicativa dels alumnes passa necessàriament per l'atenció als usos orals, com a vehicles d'expressió, aprenentatge i control de la pròpia conducta. La classe de Llengua Castellana i Literatura ha d'oferir contextos diversificats i significatius on l'alumne pugui prendre la paraula i conversar en diàlegs pedagògicament orientats, estimulants així la incipient reflexió sobre els usos orals formals o informals, espontanis o planificats. La interacció oral requereix anar adquirint estratègies per prendre i ceder la paraula, desplegar actituds d'escolta activa, expressar-se amb fluïdesa, claredat, correcta dicció i amb el to i el registre adequats, així com iniciar-se en l'ús d'estratègies de cortesia i de cooperació conversacional.

La producció oral formal convida a iniciar-se en les estratègies bàsiques de planificació, que s'aniran assimilant, de manera acompanyada, al llarg de l'etapa. Es proporcionaran també models ajustats a les diferents situacions comunicatives i àmbits, que ofereixin pautes per ordenar el text oral i adequar el registre i el comportament no verbal: gestualitat, moviments, mirada, corporalitat, etc. D'altra

banda, les tecnologies de la informació i la comunicació faciliten nous formats per a la comunicació oral multimodal, tant síncrona com asíncrona, i permeten també el registre de les produccions orals dels alumnes per a la seva difusió en contextos reals i la seva posterior anàlisi i revisió.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL1, CCL3, CCL5, CP2, STEM1, CD2, CD3, CC2, CE1.

4. Comprendre i interpretar textos escrits i multimodals, reconeixent el sentit global, les idees principals i la informació explícita i implícita, i realitzant amb ajuda reflexions elementals sobre aspectes formals i de contingut, per adquirir i construir coneixement i per respondre a necessitats i interessos comunicatius diversos

El desenvolupament de la competència lectora s'inicia en el primer cicle amb la motivació cap a les pràctiques de lectura. Comença així l'acostament a estratègies dirigides, d'una banda, a localitzar, entendre i integrar la informació rellevant i explícita; i, per una altra, a transcendir alguns significats literals, realitzant amb ajuda inferències directes, atenent aspectes formals i no formals elementals (imatges, distribució del text, etc.). En aquesta fase, es prestarà especial atenció a la comprensió reflexiva mitjançant la lectura silenciosa i en veu alta, acompanyada d'imatges. En el segon cicle, l'alumne ha d'adquirir estratègies que li permetin realitzar un nombre cada vegada major d'inferències directes (generalitzacions, propòsit del text), sempre de manera acompanyada i contextualitzada en situacions d'aprenentatge entorn de textos propis de diferents àmbits. En paral·lel, s'ha d'identificar un major nombre d'elements no estrictament textuals, com a tipografies o subratllats. Cap al final de l'etapa, de manera progressivament autònoma, l'alumne ha de ser capaç de comprendre i valorar la informació en textos escrits variats amb diferents propòsits de lectura, transcendent alguns significats superficials, realitzant inferències directes i fins i tot captant el doble sentit o la ironia.

L'objectiu d'aquesta competència específica és establir les bases per formar lectors competents, autònoms i crítics de tot tipus de textos, capaços d'avaluar la seva qualitat i fiabilitat amb esperit crític i de respondre a diferents propòsits de lectura en tots els àmbits de la seva vida. En tot cas, l'alfabetització requerida per respondre als reptes del segle XXI passa necessàriament per l'ensenyament de la lectura hipertextual.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL2, CCL3, CCL5, CP2, STEM1, CD1, CPSAA4, CPSAA5.

5. Produir textos escrits i multimodals, amb correcció gramatical i ortogràfica bàsiques, seqüenciant correctament els continguts i aplicant estratègies elementals de planificació, textualització, revisió i edició, per

construir coneixement i donar resposta a demandes comunicatives concretes.

Els textos s'han d'elaborar en el context de les relacions interpersonals a l'aula, o amb la intenció d'organitzar o compartir informació. Al llarg de l'etapa, s'ha d'avançar en un procés acompanyat, dirigit a l'adquisició d'estratègies que permetin expressar-se de manera coherent mitjançant escrits, individuals o grupals, propis d'àmbits més amplis referits a fets pròxims a la seva experiència, com els mitjans de comunicació social, o relacionats amb altres àrees d'aprenentatge. Aprendre a elaborar de forma acompanyada textos que ajudin a organitzar la informació, el pensament i desenvolupar la creativitat (com a resums i esquemes senzills) ajudarà a progressar en l'adquisició de la competència d'aprendre a aprendre. S'espera aconseguir, de manera gradual, l'automatització de les normes ortogràfiques d'aparició freqüent i la resolució de dubtes ortogràfics mitjançant la reflexió guiada en els processos de millora dels textos amb la utilització dels suports pertinents.

Fins i tot en les seves formes més espontànies, escriure un text implica planificar —a partir de models o pautes—, revisar —de manera individual o compartida— i editar. Tot això s'ha de treballar a classe. En tot cas, saber escriure en el segle XXI significa fer-ho en diferents suports i formats. La possibilitat d'edició i difusió digital dels escrits en la xarxa ofereix un context real a les pràctiques comunicatives escrites, al mateix temps que convida a fer el pas cap allò que és hipertextual i multimodal. És el moment d'iniciar-se en la reflexió sobre els aspectes elementals de la propietat intel·lectual, el respecte a la privacitat o la responsabilitat en la transmissió de faules.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL1, CCL3, CCL5, STEM1, CD2, CD3, CPSAA5, CC2.

6. Buscar, seleccionar i contrastar informació procedent de dues o més fonts de forma planificada i amb el degut acompanyament, avaluant la seva fiabilitat i reconeixent alguns riscos de manipulació i desinformació, per transformar-la en coneixement i comunicar-la de manera creativa, adoptant un punt de vista personal i respectuós amb la propietat intel·lectual

Tenir accés a la informació no garanteix per si mateix el coneixement, entès aquest com a eina essencial per fer front als reptes del segle XXI. Per això és imprescindible que els alumnes s'iniciïn en l'adquisició d'habilitats i destreses per accedir a la informació, gestionar-la, avaluar-la i comunicar-la, adoptant un punt de vista crític i personal, així com una actitud ètica i responsable amb la propietat intel·lectual, reconeixent les fonts originals sobre les quals elabora el seu treball.

Es proposa així un procés d'acompanyament que vagi guiant als alumnes perquè, individualment o de manera cooperativa, progressin cap a una certa autonomia

en la planificació i cerca d'informació en contextos personals, socials o educatius, per transformar-la, comunicar-la de manera personal i creativa, i utilitzar-la amb diferents finalitats. Aquests processos de recerca han d'anar acompanyats de la reflexió guiada que permeti avaluar la seva fiabilitat, seguretat i pertinència, i distingir entre fets i opinions.

Han de proposar-se models orientatius sobre les convencions establertes per a la comunicació del coneixement adquirit en diferents formats i suports. La biblioteca escolar, entesa com un espai creatiu d'aprenentatge, serà l'entorn ideal per a l'adquisició d'aquesta competència, mitjançant projectes globals i interdisciplinaris.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL3, CD1, CD2, CD3, CD4, CPSAA5, CC2, CE3.

7. Llegir de manera autònoma obres diverses seleccionades atenent els seus gustos i interessos, compartint les experiències de lectura, per iniciar la construcció de la identitat lectora, fomentar el gust per la lectura com a font de plaer i gaudir de la seva dimensió social

Desenvolupar aquesta competència implica iniciar un camí de progrés planificat cap a la construcció de personalitats lectores, que passa per la dedicació d'un temps periòdic i constant a la lectura individual, acompanyat de les estratègies i els reforços adequats per iniciar la configuració de l'autonomia i la identitat lectora, que ha de desenvolupar-se al llarg de tota la vida. La construcció de la identitat lectora apel·la a l'autoconcepte que cada un es crea d'ell mateix com a lector i es relaciona especialment amb la selecció dels textos i amb els hàbits lectors. Es tracta, doncs, d'enfortir l'autoimatge de cada alumne com a subjecte lector perquè això ajudi a llegir més i millor. Per això s'ha de partir de la configuració d'un corpus de textos adequat i variat, equilibrant la presència d'autors i autores, i que respongui als interessos i necessitats individuals, i afavoreixi l'acostament cap a la reflexió sobre els grans reptes del segle XXI. Se seleccionaran, preferentment, textos que desenvolupin o propiciïn la reflexió sobre valors com la cultura de pau, els drets de la infància, la igualtat de gènere i el respecte cap a la diversitat familiar, funcional i cultural.

La biblioteca escolar pot convertir-se en un centre neuràlgic de l'aprenentatge dels sabers bàsics i de l'adquisició de competències, que ofereix recursos tant per a compartir, reflexionar i expressar preferències personals entorn de la lectura, com per a impulsar la innovació, la creativitat i el pensament crític de la comunitat educativa.

És també recomanable configurar comunitats lectores amb referents compartits; desenvolupar estratègies que ajudin l'alumne a seleccionar els textos del seu interès, apropiarse'n i compartir de manera personal i creativa la seva experiència personal de lectura; i establir contextos en els quals sorgeixin motius

per llegir, a partir de reptes d'indagació, i que proposin maneres de vincular afectivament als lectors amb els textos. A mesura que s'avanci en l'adquisició de la competència, serà possible reduir progressivament l'acompanyament docent.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL1, CCL4, CD3, CPSAA1, CCEC1, CCEC2, CCEC3.

8. Llegir, interpretar i analitzar, de manera acompanyada, obres o fragments literaris adequats al seu desenvolupament, establint relacions entre ells i identificant el gènere literari i les seves convencions fonamentals, per iniciar-se en el reconeixement de la literatura com a manifestació artística i font de plaer, coneixement i inspiració per crear textos d'intenció literària.

L'educació literària es concep com una aproximació a la literatura des de les seves expressions més senzilles, tant orals com escrites. És imprescindible afavorir experiències plaents que familiaritzin l'alumne amb referents literaris i culturals compartits, que incloguin una diversitat d'autors i autores, que l'acostin a la representació i interpretació simbòlica i que estableixin les bases per consolidar l'hàbit lector i una progressiva autonomia lectora. A més, la literatura pot convertir-se en el punt de partida per a la reflexió, també des d'una perspectiva de gènere, sobre actituds relacionades amb la ciutadania global, la prevenció de la violència o la sostenibilitat. De nou, la participació en comunitats lectores aportarà valor afegit referent a això.

Es proposa treballar a l'aula a partir d'una selecció d'obres o textos literaris adequats als interessos i necessitats infantils, en diferents suports, que s'han de presentar organitzats entorn d'itineraris lectors, en funció de diferents criteris (temàtics, per gènere literari, etc.) perquè els alumnes puguin establir-hi relacions i vagin construint un mapa literari propi de la seva edat. Aquests textos, a més de ser el punt de partida per a diferents activitats (escolta de textos; lectura guiada, acompanyada i autònoma, silenciosa o en veu alta, amb l'entonació i el ritme adequats; lectura dramatitzada, recitat, jocs retòrics, etc.), han de servir també com a model per a la creació de textos amb intenció lúdica, artística i creativa i per establir diàlegs amb altres manifestacions artístiques i culturals.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL1, CCL2, CCL4, CCEC1, CCEC2, CCEC3, CCEC4.

9. Reflexionar de forma guiada sobre el llenguatge a partir de processos de producció i comprensió de textos en contextos significatius, utilitzant la terminologia elemental adequada per iniciar-se en el desenvolupament de la consciència lingüística i millorar les destreses de producció i comprensió oral i escrita

Les primeres reflexions sobre el llenguatge han de partir del coneixement intuïtiu que els alumnes tenen com a usuaris d'una llengua i han de produir-se sempre de manera significativa, en contextos de producció i comprensió de textos, mai com un procés aïllat. Amb l'acompanyament adequat, que anirà proporcionant un nivell progressiu d'autonomia, es propiciarà la manipulació de paraules, enunciats o textos, perquè l'alumne aprengui en quina mesura els canvis produïts afecten el text, millorant o perjudicant la seva comprensió. S'han d'observar així diferents relacions de forma, funció i significat entre les paraules o els grups de paraules. A partir d'aquí, es podran formular hipòtesis, buscar exemples i contraexemples, establir contrastos i comparacions, etc. amb la finalitat de formular generalitzacions que establiran ponts entre l'ús i el coneixement lingüístic sistemàtic des d'edats primerenques, primer utilitzant un llenguatge comú, més pròxim a la realitat de l'escolar, per a després introduir de manera progressiva la terminologia específica.

Altres vies de reflexió poden sorgir a partir de l'observació de les diferències entre la llengua oral i escrita, entre les diferents tipologies textuais i gèneres discursius, o mitjançant la iniciació en el contrast interlingüístic. En definitiva, es tracta d'estimular la reflexió lingüística ajustada a les limitades possibilitats d'abstracció d'aquestes edats i vinculada als usos reals, que iniciï la construcció dels coneixements sobre la llengua que resultaran imprescindibles per a un millor ús i una comunicació més eficaç.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL1, CCL2, CP2, STEM1, STEM2, CPSAA5.

10. Posar les pròpies pràctiques comunicatives al servei de la convivència democràtica utilitzant un llenguatge no discriminatori i detectant i rebutjant els abusos de poder a través de la paraula per afavorir un ús no sols eficaç sinó també ètic del llenguatge

Iniciar-se en l'adquisició d'aquesta competència implica iniciar un aprenentatge el resultat del qual sigui formar persones, no sols eficaces a l'hora de comunicar-se, sinó que posin les paraules al servei d'uns objectius alineats amb un imperatiu ètic: erradicar els usos discriminatoris i manipuladors del llenguatge, així com els abusos de poder a través de la paraula.

En l'àmbit de la comunicació personal, l'educació lingüística ha d'ajudar a forjar relacions interpersonals basades en l'empatia i el respecte, que tinguin en compte la perspectiva de gènere. Per això, s'han d'oferir eines per a l'escolta activa, la comunicació assertiva, la deliberació argumentada i la resolució dialogada dels conflictes. En l'àmbit escolar i social, l'educació lingüística ha de capacitar per prendre la paraula en l'exercici d'una ciutadania activa i compromesa en la construcció de societats més equitatives, més democràtiques i més responsables en relació als grans desafiaments que com a humanitat tenim plantejats: la

sostenibilitat del planeta, l'erradicació de les infinites violències i les creixents desigualtats.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL1, CCL5, CP3, CD3, CPSAA3, CC1, CC2, CC3.

PRIMER CICLE

Criteris d'avaluació

Competència específica 1

- 1.1. Mostrar interès i respecte per les diferents llengües i varietats dialectals del seu entorn, valorant la igualtat en les diferències.
- 1.2. Reconèixer, de manera acompanyada i en contextos propers, alguns prejudicis i estereotips lingüístics i culturals molt freqüents.

Competència específica 2

- 2.1. Comprendre el sentit de textos orals i multimodals senzills, reconeixent les idees principals i els missatges explícits i els missatges implícits més senzills, i iniciant, de manera acompanyada, la valoració del contingut i dels elements no verbals més elementals.

Competència específica 3

- 3.1. Produir textos orals i multimodals coherents, amb planificació acompanyada i utilitzant recursos no verbals elementals.
- 3.2. Participar en interaccions orals espontànies, incorporant estratègies elementals d'escolta activa i de cortesia lingüística.

Competència específica 4

- 4.1. Comprendre el sentit global i la informació rellevant de textos propers, escrits i multimodals, a partir d'estratègies bàsiques de comprensió abans, durant i després de la lectura.
- 4.2. Analitzar, de manera acompanyada, el contingut i aspectes formals i no formals elementals de textos escrits i multimodals senzills, valorant el seu contingut i estructura.

Competència específica 5

- 5.1. Produir textos escrits i multimodals senzills i coherents en diferents suports, des de les diferents etapes del procés evolutiu de l'escriptura, ajustant-se a models donats i mobilitzant, de manera acompanyada, estratègies elementals, individuals o grupals, de planificació, textualització i revisió.

Competència específica 6

- 6.1. Localitzar, seleccionar i contrastar informació de diferents fonts, incloses les digitals, citant-les i recreant-les mitjançant l'adaptació creativa de models.
- 6.2. Compartir els resultats d'un procés d'investigació senzill, individual o grupal, sobre alguns temes d'interès personal, realitzat de manera acompanyada.
- 6.3. Adoptar hàbits d'ús crític, segur, sostenible i saludable de les tecnologies digitals en relació a la recerca i la comunicació de la informació.

Competència específica 7

- 7.1. Llegir, progressivament, de manera autònoma textos de diferents autors i autores d'acord amb els seus gustos i interessos, seleccionats de manera acompanyada, des de les diferents etapes del procés evolutiu de la lectura.
- 7.2. Compartir oralment l'experiència i el gaudi per la lectura participant en comunitats lectores d'àmbit escolar.

Competència específica 8

- 8.1. Escoltar i llegir textos orals i escrits de la literatura infantil, que recullin diversitat d'autors i autores, establint de manera acompanyada relacions elementals entre ells i amb altres manifestacions artístiques o culturals.
- 8.2. Produir, de manera acompanyada, textos senzills individuals o col·lectius amb intenció literària, adaptats a les diferents etapes del procés evolutiu de l'escriptura, ajustant-se a models, en diferents suports i complementant-los amb altres llenguatges artístics.

Competència específica 9

- 9.1. Formular conclusions elementals sobre el funcionament de la llengua, posant especial atenció a la concordança i a les relacions de significat entre les paraules, a partir de l'observació, comparació i transformació de paraules i enunciats, en un procés acompanyat de producció o comprensió de textos en contextos significatius.
- 9.2. Revisar i millorar els textos propis i esmenar alguns problemes de comprensió lectora, de manera acompanyada, a partir de la reflexió

metalingüística i interlingüística, usant la terminologia lingüística bàsica adequada.

Competència específica 10

- 10.1. Rebutjar els usos lingüístics discriminatoris identificats a partir de la reflexió grupal acompanyada sobre els aspectes elementals, verbals i no verbals, de la comunicació, tenint en compte una perspectiva de gènere.
- 10.2. Mobilitzar, amb la planificació i l'acompanyament necessaris, estratègies elementals per a l'escolta activa, la comunicació assertiva i el consens, iniciant-se en la gestió dialogada de conflictes.

Sabers bàsics

A. Les llengües i els seus parlants

- Biografia lingüística personal i mapa lingüístic de l'aula.
- La diversitat cultural i lingüística com a riquesa i eina de reflexió interlingüística.
- Identificació, amb acompanyament, de prejudicis i estereotips lingüístics.
- Ús d'un llenguatge no discriminatori i respectuós amb les diferències.

B. Comunicació

1. Context

- Incidència dels components (situació, participants, intenció) en l'acte comunicatiu.

2. Gèneres discursius

- Tipologies textuais: la narració, la descripció i el diàleg.
- Propietats textuais: estratègies elementals per a la coherència i la cohesió.
- Gèneres discursius propis de l'àmbit personal i educatiu. Contingut i forma.

3. Processos

- Interacció oral: interacció oral adequada en contextos informals, escolta activa, assertivitat, resolució dialogada de conflictes i cortesia lingüística. L'expressió i escolta empàtica de necessitats, vivències i emocions pròpies i alienes.
- Comprensió oral: identificació de les idees més rellevants i interpretació del sentit global. Detecció d'usos clarament discriminatoris del llenguatge verbal i no verbal.

- Producció oral: pronúncia i entonació. Actitud postural. Construcció i comunicació de coneixement mitjançant la planificació i producció de textos orals i multimodals senzills.
- Comprensió lectora: estratègies elementals de comprensió lectora abans, durant i després de la lectura. Identificació de les idees més rellevants i interpretació del sentit global. Identificació d'elements gràfics i paratextuals al servei de la comprensió. Lectura compartida. Detecció d'usos clarament discriminatoris del llenguatge verbal i no verbal.
- Producció escrita: convencions del codi escrit i ortografia natural. Coherència textual. Estratègies elementals, individuals o grupals, de planificació, textualització, revisió i autocorrecció. Ús d'elements gràfics i paratextuals elementals. Escriptura en suport digital acompanyada.
- Alfabetització mediàtica i informacional: estratègies elementals per a la cerca guiada d'informació. Comunicació de la informació. Reconeixement d'autoria. Ús guiat de la biblioteca, així com de recursos digitals de l'aula.

C. Educació literària

- Lectura acompanyada d'obres o fragments variats i diversos de la literatura infantil adequats als seus interessos i organitzats en itineraris lectors.
- Estratègies per a la interpretació acompanyada i compartida de les obres a través de converses literàries.
- Relació, de manera acompanyada, entre els elements constitutius essencials de l'obra literària (tema, personatges, argument, espai) i la construcció del sentit de l'obra.
- Relació dels textos llegits i altres manifestacions artístiques i culturals.
- Inici de la construcció dels itineraris lectors individuals. Estratègies per a l'expressió de gustos i interessos.
- Lectura expressiva, dramatització o interpretació de fragments atesos els processos de comprensió i al nivell de desenvolupament.
- Creació de textos d'intenció literària a partir de models.
- Ús acompanyat de la biblioteca digital d'aula o de centre com a escenari d'activitats literàries compartides.

D. Reflexió sobre la llengua i els seus usos en el marc de propostes per a la producció i comprensió de textos orals, escrits o multimodals

- Establiment de generalitzacions sobre aspectes lingüístics elementals a partir de l'observació, comparació i transformació de paraules i enunciats, posant especial esment en l'existència de diferents tipus de paraules i les seves relacions de concordança.
- Diferències elementals entre llengua oral i llengua escrita.
- Procediments elementals d'adquisició de vocabulari. Reflexió contextualitzada sobre la relació de significat entre unes paraules i unes altres.
- Relació entre intenció comunicativa i modalitat oracional.

- Mecanismes elementals de coherència i de cohesió textual, amb especial atenció als connectors temporals.
- Signes bàsics de puntuació com a mecanisme per organitzar el text escrit.

SEGON CICLE

Criteris d'avaluació

Competència específica 1

- 1.1. Mostrar interès i respecte per les diferents llengües i varietats dialectals del seu entorn, identificant algunes expressions d'ús quotidià.
- 1.2. Identificar, amb certa autonomia i en contextos propers, prejudicis i estereotips lingüístics freqüents, aportant alternatives i reconeixent la pluralitat lingüística del seu entorn com una font de riquesa cultural.

Competència específica 2

- 2.1. Comprendre el sentit de textos orals i multimodals senzills, reconeixent les idees principals, els missatges explícits i els missatges implícits més senzills, i progressant, de manera acompanyada, en la valoració crítica del contingut i dels elements no verbals elementals.

Competència específica 3

- 3.1. Produir textos orals i multimodals coherents, amb planificació acompanyada, ajustant el discurs a la situació comunicativa i utilitzant recursos no verbals bàsics.
- 3.2. Participar en interaccions orals espontànies o reglades, incorporant estratègies bàsiques d'escolta activa i cortesia lingüística.

Competència específica 4

- 4.1. Comprendre el sentit global i la informació rellevant de textos senzills, escrits i multimodals, tot realitzant inferències a partir d'estratègies bàsiques de comprensió abans, durant i després de la lectura.
- 4.2. Analitzar, de manera acompanyada, el contingut i aspectes formals i no formals elementals de textos escrits i multimodals, valorant el seu contingut i estructura, iniciant-se en l'avaluació de la seva fiabilitat.

Competència específica 5

- 5.1. Produir textos escrits i multimodals senzills, amb coherència i adequació, en diferents suports, iniciant-se en l'ús de les normes gramaticals i ortogràfiques més senzilles al servei de la cohesió i progressant, de manera acompanyada, en la mobilització d'estratègies senzilles, individuals o grupals, de planificació, textualització i revisió.

Competència específica 6

- 6.1. Localitzar, seleccionar i contrastar informació de diferents fonts, incloses les digitals, citant-les i recreant-les mitjançant l'adaptació creativa de models.
- 6.2. Compartir els resultats d'un procés de recerca senzill, individual o grupal, sobre algun tema d'interès personal o ecosocial, realitzat de manera acompanyada.
- 6.3. Adaptar hàbits d'ús crític, segur, sostenible i saludable de les tecnologies digitals en relació a la recerca i la comunicació de la informació.

Competència específica 7

- 7.1. Llegir amb progressiva autonomia o de forma acompanyada textos de diversos autors i autores, ajustats als seus gustos i interessos i seleccionats amb creixent autonomia, avançant en la construcció de la seva identitat lectora.
- 7.2. Compartir l'experiència de lectura, en suports diversos, participant en comunitats lectores en l'àmbit escolar.

Competència específica 8

- 8.1. Escoltar i llegir textos variats de la literatura infantil universal, que recullin diversitat d'autors i autores, relacionant-los en funció de temes i aspectes elementals del gènere literari, i interpretant-los i relacionant-los amb altres manifestacions artístiques o culturals de manera acompanyada.
- 8.2. Produir, de manera acompanyada, textos senzills individuals o col·lectius amb intenció literària, recreant de manera personal els models donats, en diferents suports i complementant-los amb altres llenguatges artístics.

Competència específica 9

- 9.1. Formular conclusions elementals sobre el funcionament de la llengua, prestant especial atenció a la relació entre el subjecte i el verb, a partir de l'observació, comparació i transformació de paraules, enunciats i textos, en un procés acompanyat de producció o comprensió de textos en contextos significatius.

- 9.2. Revisar i millorar els textos propis i aliens i esmenar alguns problemes de comprensió lectora, de manera acompanyada, a partir de la reflexió metalingüística i interlingüística, i usant la terminologia bàsica adequada.

Competència específica 10

- 10.1. Rebutjar els usos lingüístics discriminatoris i identificar els abusos de poder a través de la paraula a partir de la reflexió grupal acompanyada sobre els aspectes bàsics, verbals i no verbals, de la comunicació, tenint en compte una perspectiva de gènere.
- 10.2. Mobilitzar, amb la planificació i l'acompanyament necessaris, estratègies bàsiques per a l'escolta activa, la comunicació assertiva i el consens, progressant en la gestió dialogada de conflictes.

Sabers bàsics

A. Les llengües i els seus parlants

- Biografia lingüística personal i mapa lingüístic del centre.
- La diversitat cultural i lingüística com a riquesa i eina de reflexió interlingüística.
- Identificació de prejudicis i estereotips lingüístics.
- Ús d'un llenguatge no discriminatori i respectuós amb les diferències.

B. Comunicació

1. Context:

- Incidència dels components (situació, participants, propòsit comunicatiu, canal) en l'acte comunicatiu.

2. Gèneres discursius:

- Tipologies textuais: la narració, la descripció, el diàleg i l'exposició.
- Propietats textuais: estratègies bàsiques per a la coherència i la cohesió.
- Gèneres discursius propis de l'àmbit personal, social i educatiu. Contingut i forma.

3. Processos:

- Interacció oral: interacció oral adequada en contextos formals i informals, escolta activa, assertivitat, resolució dialogada de conflictes i cortesia lingüística. L'expressió i escolta empàtica de necessitats, vivències i emocions pròpies i alienes.

- Comprensió oral: identificació de les idees més rellevants i interpretació del sentit global realitzant les inferències necessàries. Detecció de possibles usos discriminatoris del llenguatge verbal i no verbal.
- Producció oral: elements bàsics de la prosòdia i de la comunicació no verbal. Construcció, comunicació i valoració de coneixement mitjançant la planificació i producció de textos orals i multimodals.
- Comprensió lectora: estratègies de comprensió lectora abans, durant i després de la lectura. Identificació de les idees més rellevants i interpretació del sentit global realitzant les inferències necessàries. Identificació d'elements gràfics i paratextuals al servei de la comprensió. Lectura compartida i entonada. Detecció de possibles usos discriminatoris del llenguatge verbal i no verbal.
- Producció escrita: convencions del codi escrit i ortografia reglada bàsica. Coherència i cohesió textual. Estratègies bàsiques, individuals o grupals, de planificació, textualització, revisió i autocorrecció. Ús d'elements gràfics i paratextuals bàsics al servei de la comprensió. Escriptura en suport digital acompanyada.
- Alfabetització mediàtica i informacional: estratègies bàsiques per a la cerca guiada d'informació en fonts documentals variades i amb diferents suports i formats. Reconeixement d'autoria. Comparació i comunicació creativa de la informació. Ús de la biblioteca digital, així com de recursos digitals de l'aula.

C. Educació literària

- Lectura acompanyada d'obres o fragments variats i diversos de la literatura infantil, adequats als seus interessos i organitzats en itineraris lectors.
 - Estratègies bàsiques per a la interpretació acompanyada i compartida de les obres a través de converses literàries.
 - Relació, de manera acompanyada, entre els elements constitutius essencials de l'obra literària (tema, protagonistes, personatges secundaris, argument, espai) i la construcció del sentit de l'obra.
 - Anàlisi guiada dels recursos expressius i els seus efectes en la recepció del text.
 - Relació entre els textos llegits i altres manifestacions artístiques i culturals.
 - Construcció de la identitat lectora. Estratègies per a l'expressió de gustos i interessos i iniciació a la valoració argumentada de les obres.
 - Lectura expressiva, dramatització o interpretació de fragments atesos els processos de comprensió i al nivell de desenvolupament.
 - Creació de textos amb intenció literària de manera lliure, a partir de models o recreant textos literaris.
 - Ús acompanyat de la biblioteca digital d'aula o de centre com a escenari d'activitats literàries compartides.
- D. Reflexió sobre la llengua i els seus usos en el marc de propostes de producció i comprensió de textos orals, escrits o multimodals

- Establiment de generalitzacions sobre aspectes lingüístics elementals a partir de l'observació, comparació i transformació d'enunciats, posant especial esment a les relacions que s'estableixen entre substantius, adjectius i verbs.
- Aproximació a la llengua com a sistema amb diferents nivells: sons i lletres, paraules, oracions i textos. Observació i comparació d'unitats comunicatives bàsiques.
- Procediments elementals d'adquisició de vocabulari. Similituds i diferències de forma i significat entre paraules de la mateixa família lèxica o semàntica.
- Relació entre intenció comunicativa i modalitat oracional.
- Mecanismes elementals de coherència i cohesió, amb especial atenció a les repeticions i sinònims, i a l'ordre d'oracions i paràgrafs.
- Els signes de puntuació com a mecanismes per organitzar el text escrit i per expressar la intenció comunicativa.
- Estratègies elementals per a l'ús guiat de diccionaris, en diferents suports.

TERCER CICLE

Criteris d'avaluació

Competència específica 1

- 1.1. Mostrar interès i respecte a les diferents llengües i varietats dialectals, identificant les característiques fonamentals de les del seu entorn geogràfic, així com alguns trets dels dialectes i llengües familiars dels alumnes.
- 1.2. Detectar, amb autonomia creixent i en contextos pròxims, prejudicis i estereotips lingüístics freqüents, aportant alternatives i valorant la pluralitat lingüística del món com una font de riquesa cultural.

Competència específica 2

- 2.1. Comprendre el sentit de textos orals i multimodals senzills, reconeixent les idees principals i els missatges explícits i implícits, valorant el seu contingut i els elements no verbals elementals i, de manera acompanyada, alguns elements formals elementals.

Competència específica 3

- 3.1. Produir textos orals i multimodals de manera autònoma, coherent i fluida, en contextos formals senzills i utilitzant correctament recursos verbals i no verbals bàsics.
- 3.2. Participar en interaccions orals espontànies o reglades, incorporant estratègies senzilles d'escolta activa, de cortesia lingüística i de cooperació conversacional.

Competència específica 4

- 4.1. Comprendre el sentit global i la informació rellevant de textos escrits i multimodals, realitzant inferències i a partir d'estratègies bàsiques de comprensió abans, durant i després de la lectura.
- 4.2. Analitzar, de manera acompanyada, el contingut i aspectes formals i no formals elementals de textos escrits i multimodals, valorant el seu contingut i estructura i avaluant la seva qualitat, fiabilitat i idoneïtat en funció del propòsit de lectura.

Competència específica 5

- 5.1. Produir textos escrits i multimodals de relativa complexitat, amb coherència i adequació, en diferents suports, progressant en l'ús de les normes gramaticals i ortogràfiques bàsiques al servei de la cohesió textual i mobilitzant estratègies senzilles, individuals o grupals, de planificació, textualització, revisió i edició.

Competència específica 6

- 6.1. Localitzar, seleccionar i contrastar informació de diferents fonts, incloses les digitals, citant-les i recreant-les mitjançant l'adaptació creativa de models.
- 6.2. Compartir els resultats d'un procés de recerca senzill, individual o grupal, sobre algun tema d'interès personal o ecosocial, realitzat de manera acompanyada.
- 6.3. Adoptar hàbits d'ús crític, segur, sostenible i saludable de les tecnologies digitals en relació amb la recerca i la comunicació de la informació.

Competència específica 7

- 7.1. Llegir de manera autònoma textos de diversos autors i autores ajustats als seus gustos i interessos, progressant en la construcció de la seva identitat lectora.
- 7.2. Compartir l'experiència de lectura, en suports diversos, participant en comunitats lectores en l'àmbit escolar o social.

Competència específica 8

- 8.1. Escoltar i llegir de manera acompanyada textos literaris adequats a la seva edat, que recullin diversitat d'autors i autores, relacionant-los en funció dels temes i d'aspectes elementals de cada gènere literari, interpretant-los,

valorant-los i relacionant-los amb altres manifestacions artístiques o culturals de manera progressivament autònoma.

- 8.2. Produir, de manera progressivament autònoma, textos senzills individuals o col·lectius amb intenció literària, reelaborant amb creativitat els models donats, en diferents suports i complementant-los amb altres llenguatges artístics.

Competència específica 9

- 9.1. Establir generalitzacions sobre aspectes bàsics del funcionament de la llengua de manera acompanyada, formulant hipòtesis i buscant contraexemples, a partir de l'observació, comparació i transformació de paraules, enunciats i textos, en un procés acompanyat de producció o comprensió de textos en contextos significatius.
- 9.2. Revisar i millorar els textos propis i aliens i esmenar alguns problemes de comprensió lectora, de manera progressivament autònoma, a partir de la reflexió metalingüística i interlingüística, usant la terminologia bàsica adequada.

Competència específica 10

- 10.1. Rebutjar els usos lingüístics discriminatoris i els abusos de poder a través de la paraula identificats mitjançant la reflexió grupal acompanyada sobre diferents aspectes, verbals i no verbals, de la comunicació, tenint en compte una perspectiva de gènere.
- 10.2. Mobilitzar, amb la planificació i l'acompanyament necessaris, estratègies bàsiques per a l'escolta activa, la comunicació assertiva i la deliberació argumentada, progressant en la gestió dialogada de conflictes.

Sabers bàsics

A. Les llengües i els seus parlants

- Biografia lingüística personal i mapa lingüístic de l'entorn.
- La diversitat cultural i lingüística com a riquesa i eina de reflexió interlingüística. Aproximació a les llengües de signes.
- Estratègies d'identificació de prejudicis i estereotips lingüístics.
- Ús d'un llenguatge no discriminatori i respectuós amb les diferències.

B. Comunicació

1. Context:

- Interaccions entre els components del fet comunicatiu (situació, participants, propòsit comunicatiu, canal, registre).

2. Gèneres discursius:

- Tipologies textuais: la narració, la descripció, el diàleg, l'exposició i l'argumentació.
- Propietats textuais: estratègies bàsiques per a la coherència, cohesió, correcció i adequació.
- Gèneres discursius propis de l'àmbit personal, social i educatiu. Contingut i forma. Xarxes socials i els seus riscos.

3. Processos:

- Interacció oral: interacció oral adequada en contextos formals i informals, escolta activa, assertivitat, resolució dialogada de conflictes i cortesia lingüística. L'expressió i escolta empàtica de necessitats, vivències i emocions pròpies i alienes.
- Comprensió oral: identificació de les idees més rellevants i interpretació del sentit global, realitzant les inferències necessàries. Valoració crítica. Detecció d'usos discriminatoris del llenguatge verbal i no verbal.
- Producció oral: elements de la prosòdia i de la comunicació no verbal. Construcció, comunicació i valoració crítica de coneixement mitjançant la planificació i producció de textos orals i multimodals amb progressiva autonomia.
- Comprensió lectora: estratègies de comprensió lectora abans, durant i després de la lectura. Identificació de les idees més rellevants i interpretació del sentit global realitzant les inferències necessàries. Valoració crítica. Identificació d'elements gràfics i paratextuals al servei de la comprensió. Lectura compartida i expressiva. Detecció d'usos discriminatoris del llenguatge verbal i no verbal.
- Producció escrita: ortografia reglada en la textualització i l'autocorrecció. Coherència, cohesió, correcció i adequació textual. Estratègies bàsiques, individuals o grupals, de planificació, textualització, revisió i autocorrecció. Ús d'elements gràfics i paratextuals al servei de la comprensió. Escriptura en suport digital acompanyada.
- Alfabetització mediàtica i informacional: estratègies per a la cerca d'informació en diferents fonts documentals i amb diferents suports i formats. Reconeixement d'autoria. Comparació, organització, valoració crítica i comunicació creativa de la informació. Ús progressivament autònom de la biblioteca digital i d'aula, així com dels recursos digitals de l'aula.

C. Educació literària

- Lectura progressivament autònoma d'obres o fragments variats i diversos de la literatura adequats a la seva edat i organitzats en itineraris lectors.

- Estratègia per a la interpretació acompanyada i compartida de les obres a través de converses literàries.
- Relació, de manera acompanyada, entre els elements constitutius de l'obra literària (tema, protagonistes, personatges secundaris, argument, espai) i la construcció del sentit de l'obra.
- Anàlisi acompanyada de la relació entre els elements bàsics del gènere literari i la construcció del sentit de l'obra.
- Estratègies bàsiques per a la interpretació progressivament autònoma dels textos literaris.
- Relació entre els textos llegits i altres manifestacions artístiques i culturals.
- Progrés en la construcció de la identitat lectora. Estratègies per a l'expressió de gustos i interessos i per a la valoració crítica elemental de les obres.
- Lectura expressiva, dramatització o interpretació de fragments atesos els processos de comprensió i al nivell de desenvolupament.
- Creació de textos d'intenció literària de manera lliure i a partir de la recreació i apropiació dels models donats.
- Ús progressivament autònom de la biblioteca digital, d'aula o de centre com a escenari d'activitats literàries compartides.

D. Reflexió sobre la llengua i els seus usos en el marc de propostes de producció i comprensió de textos orals, escrits o multimodals

- Establiment de generalitzacions sobre aspectes lingüístics elementals a partir de l'observació, comparació i transformació de paraules i enuncisats.
- Aproximació a la llengua com a sistema amb diferents nivells: sons i lletres, paraules, oracions i textos. Observació i comparació d'unitats comunicatives bàsiques.
- Procediments bàsics d'adquisició de vocabulari. Mecanismes lèxics bàsics per a la formació de paraules.
- Relació entre intenció comunicativa i modalitat oracional.
- Mecanismes bàsics de coherència i cohesió, amb especial atenció a les substitucions pronominals i a la correlació temporal establerta mitjançant els diferents temps verbals.
- Estratègies d'observació i formulació de generalitzacions sobre l'accentuació.
- Els signes de puntuació com a mecanismes per a organitzar el text i expressar intenció comunicativa.
- Estratègies bàsiques per a l'ús progressivament autònom de diccionaris, en diferents suports.

LLENGUA CATALANA I LITERATURA

El currículum de Llengua Catalana i Literatura es dissenya amb la vista posada en el perfil de sortida dels alumnes en acabar l'ensenyament bàsic, a partir dels descriptors operatius que concreten el desenvolupament competencial esperat en acabar l'etapa d'educació primària. S'organitza al voltant de les estratègies relacionades amb parlar, escoltar, llegir i escriure en llengua catalana, per tal de proporcionar a l'alumne eines que li permetin respondre als reptes de la societat del segle XXI, que demana persones cultes, crítiques i ben informades; competents a fer un ús eficaç i ètic de les paraules; respectuoses cap a les diferències; amb capacitat de transformar la informació en coneixement i d'aprendre per si mateixes, informar-se, col·laborar i treballar en equip; creatives i emprenedores; i compromeses amb el desenvolupament sostenible, la defensa dels drets humans i la convivència igualitària, inclusiva, pacífica i democràtica.

L'element clau del currículum són les competències específiques, que tenen la finalitat de concretar i vertebrar l'aportació de l'àrea de Llengua Catalana i Literatura als objectius generals d'etapa i al desenvolupament del perfil de sortida.

En definitiva, recullen la finalitat última dels ensenyaments de l'àrea, sempre entesa en termes de mobilització dels aprenentatges. La primera de les competències específiques de Llengua Catalana i Literatura s'orienta al reconeixement de la diversitat lingüística de l'entorn, per afavorir actituds d'estima cap a la diversitat cultural, combatre prejudicis i estereotips lingüístics i iniciar-se en la reflexió interlingüística, incloses les llengües de signes. S'espera que en aquesta etapa es produeixi l'adquisició i consolidació del codi escrit. En tot cas, s'ha de partir de la diversitat de trajectòries educatives de l'alumne, i els aprenentatges han de produir-se sempre a partir de la reflexió, comprensió o producció de textos d'ús social. D'acord amb això, un segon grup de competències es relacionen amb la producció, comprensió i interacció oral i escrita, incorporant les formes de comunicació intervingudes per la tecnologia i atenent a l'àmbit personal, educatiu i social. D'altra banda, saber llegir avui implica també saber navegar i cercar a la xarxa i seleccionar informació fiable amb diferents propòsits. Així, la competència sisena posa les bases de l'alfabetització mediàtica i informacional. Per la seva part, les competències setena i vuitena es reserven per a la lectura literària acompanyada, tant autònoma com guiada i compartida a l'aula. S'adopta així un doble enfocament amb la intenció d'iniciar-se en dos processos paral·lels: d'una banda, iniciar-se en l'adquisició de l'hàbit lector autònom i, de l'altra, iniciar-se en el desenvolupament d'habilitats d'interpretació dels textos literaris. Es posarà especial atenció al reconeixement de les dones escriptores. La competència novena atén una primera aproximació a la reflexió sobre la llengua i els seus usos, mentre que la desena, relativa a l'ètica de la comunicació, és de caràcter transversal a totes elles. Se centra en les pràctiques comunicatives no discriminatòries, per identificar i rebutjar els abusos

de poder a través de la paraula, fomentar la igualtat des d'una perspectiva de gènere i les conductes no sexistes, així com la gestió dialogada de conflictes, alineada amb la prevenció de qualsevol tipus de violència, incloent en tot cas la violència de gènere i l'aposta per la cultura de la pau.

L'adquisició de les competències específiques s'ha de produir de manera progressiva al llarg de l'etapa, sempre respectant els processos individuals de maduració cognitiva. En el primer cicle es partirà de l'exploració, la interacció i la interpretació de l'entorn, acompanyant els alumnes en la modelització de les propietats textuais i en el progrés al llarg de l'etapa, cap a una creixent confiança i autonomia en la producció i comprensió lingüística. Atès l'enfocament inequívocament competencial de l'educació lingüística, la gradació entre cicles s'estableix en funció de la complexitat dels textos, dels contextos d'ús, de les habilitats d'interpretació o de producció requerides, del metallenguatge necessari per a la reflexionar sobre els usos, així com del grau d'autonomia conferit als estudiants. Per aquest motiu, existeix un evident paral·lelisme entre els cicles, i en relació amb l'etapa d'educació secundària obligatòria, on es produirà una major progressió cap a l'autonomia de l'alumne, així com una major diversitat i complexitat de les pràctiques discursives en àmbits més plurals, es destacarà el paper de les convencions literàries i del context històric en la comprensió dels textos literaris i la reflexió sobre el funcionament de la llengua i els seus usos adquirirà un paper més rellevant.

Per determinar el progrés en el grau d'adquisició d'aquestes competències específiques al llarg de l'etapa, els criteris d'avaluació s'estableixen per cadascun dels cicles. Aquests criteris es formulen d'una manera clarament competencial, atenent tant als productes finals esperats, com els processos i actituds que acompanyen la seva elaboració. Tot això reclama eines i instruments d'avaluació variats.

Per tractar les actuacions descrites en les competències específiques, és imprescindible adquirir i mobilitzar els sabers bàsics de l'àrea. Els aprenentatges de Llengua Catalana i Literatura no es poden concebre, de cap manera, com la simple transmissió i recepció de continguts disciplinaris; per contra, s'han d'entendre com un procés en construcció i basat en la reflexió i l'anàlisi acompanyada, on la finalitat és formar persones capaces de comunicar-se de manera eficaç i ètica. Els sabers bàsics de l'àrea s'agrupen en els següents blocs: la llengua i els seus parlants, comunicació (context, gèneres discursius i processos), educació literària i reflexió sobre la llengua i els seus usos.

El progrés en els aprenentatges de l'àrea ha de permetre a l'alumne respondre a situacions comunicatives reals, en els àmbits personal, social i educatiu. D'aquí la importància de vertebrar la programació d'aula al voltant d'un conjunt de situacions d'aprenentatge contextualitzades, significatives i rellevants, atenent a la seva gradació i complementarietat, perquè en acabar l'any escolar s'hagin treballat de manera proporcionada tots els sabers bàsics inclosos en el

currículum. A l'àrea de Llengua Catalana i Literatura, l'adquisició de les competències específiques s'ha de produir a partir de la mobilització dels sabers de tots els blocs de l'àrea, de manera coordinada i interrelacionada, promovent en tot moment la interacció comunicativa i la col·laboració dels alumnes entre ells, i amb els altres agents que intervenen en els processos d'ensenyament-aprenentatge. En tot cas, el treball transdisciplinar, que obliga a mobilitzar els sabers de més d'una àrea, aportarà un valor afegit als aprenentatges, en potenciar el seu caràcter competencial. Finalment, la diversitat lingüística de la major part dels contextos escolars i la innegable necessitat d'una educació plurilingüe per a tots els alumnes, convida al tractament integrat de les llengües com una via excel·lent per estimular la reflexió interlingüística i aproximar-se als usos socials reals, en els quals sovint s'han de manejar simultàniament dues o més llengües.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

- 1. Reconèixer la diversitat lingüística del món a partir de la identificació de les llengües dels alumnes i de la realitat plurilingüe i multicultural de les Illes Balears per afavorir la reflexió interlingüística, identificar i rebutjar estereotips i prejudicis lingüístics, i valorar aquesta diversitat com a font de riquesa cultural**

La diversitat lingüística de l'aula ha de servir com a base sobre la qual apropar-se al coneixement de la realitat plurilingüe de les Illes Balears i del món, des del reconeixement de la condició de la llengua catalana com a llengua vehicular i pròpia. En primer lloc, per ajudar l'alumne a valorar la riquesa cultural que això suposa i a detectar i evitar els prejudicis lingüístics; en segon lloc, per anar prenent consciència sobre el funcionament de les llengües a partir de l'observació i comparació entre elles, inclosa una primera aproximació al coneixement de les llengües de signes. Al seu torn, la mediació interlingüística afavorirà el tractament integrat de les diferents llengües.

Com passa amb qualsevol altre idioma, el català evoluciona de la mà dels canvis socials. L'aula constitueix un entorn privilegiat per aproximar-se a una visió global del català al món, amb la finalitat de promoure l'exercici d'una ciutadania mundial sensibilitzada, informada i compromesa amb els drets lingüístics individuals i col·lectius, en un marc d'interculturalitat i respecte als drets humans.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL1, CCL5, CP2, CP3, CC1, CC2, CC3, CCEC1, CCEC3.

- 2. Comprendre i interpretar textos orals i multimodals identificant el sentit general i la informació més rellevant, valorant amb ajuda aspectes formals i de contingut bàsics per construir coneixement i respondre a diferents necessitats comunicatives**

En el procés de comunicació es posen en joc, a més del coneixement compartit entre emissor i receptor, altres elements contextuals i cotextuals que permeten anar més enllà del significat del text i interpretar el seu sentit. L'escola ha d'incorporar pràctiques discursives de diferents àmbits d'ús, significatives per a l'alumne, que tractin temes de rellevància ecològica, social i cultural. Aquesta competència específica contribueix a la finalitat d'iniciar-se en l'aprenentatge d'estratègies que els permetin desenvolupar-se com a individus que es comuniquen de manera eficaç i ètica, ben informats i amb capacitat crítica.

La comprensió i interpretació de missatges orals requereix l'adquisició de destreses específiques: des de les més bàsiques al començament de l'etapa, fins a aquelles que, al final de l'últim cicle, permetran a l'alumne obtenir, seleccionar, valorar i relacionar informacions procedents de mitjans de comunicació i del context escolar (especialment de tipus espacial, temporal i de seqüència lògica), escoltar de manera activa, realitzar inferències i deduccions, distingir la informació de l'opinió i iniciar-se en la interpretació d'alguns elements senzills implícits, com la ironia o el doble sentit. En l'àmbit social, s'ha de tenir en compte la profusió de textos de caràcter multimodal, que reclama una específica alfabetització audiovisual i mediàtica per fer front als riscos de manipulació i desinformació.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL2, CP2, STEM1, CD3, CPSAA3, CC3.

3. Produir textos orals i multimodals amb coherència, claredat, correcció i registre adequats per expressar idees, sentiments i conceptes; construir coneixement; establir vincles personals; i participar amb autonomia i una actitud cooperativa i empàtica en interaccions orals variades

El desenvolupament de la competència comunicativa de l'alumne passa necessàriament per l'atenció als usos orals, com a vehicles d'expressió, aprenentatge i control de la pròpia conducta. La classe de Llengua Catalana i Literatura ha d'oferir contextos diversificats i significatius on l'alumne pugui prendre la paraula i conversar amb els seus iguals en diàlegs pedagògicament orientats, estimulants així la incipient reflexió sobre els usos orals formals o informals, espontanis o planificats. La interacció oral requereix anar adquirint estratègies per respectar el torn de paraula, desplegar actituds d'escolta activa, expressar-se amb fluïdesa, claredat, correcta dicció i amb el to i el registre adequats, així com iniciar-se en l'ús d'estratègies de cortesia i de cooperació conversacional.

La producció oral formal convida a iniciar-se en les estratègies bàsiques de planificació, que s'aniran assimilant, de manera acompanyada, al llarg de l'etapa.

Es proporcionaran també models ajustats a les diferents situacions comunicatives i àmbits, que ofereixin pautes per ordenar el text oral i adequar el registre i el

comportament no verbal: gestualitat, moviments, mirada, corporalitat, etc. D'altra banda, les tecnologies de la informació i la comunicació faciliten nous formats per a la comunicació oral multimodal, tant síncrona com asíncrona, i permeten també el registre de les produccions orals de l'alumne per a la seva difusió en contextos reals i la seva posterior anàlisi i revisió.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL1, CCL3, CCL5, CP2, STEM1, CD2, CD3, CC2, CE1.

4. Comprendre i interpretar textos escrits i multimodals, reconeixent el sentit global, les idees principals i la informació explícita i implícita, i realitzant amb ajuda reflexions elementals sobre aspectes formals i de contingut, per adquirir i construir coneixement i respondre a necessitats i interessos comunicatius diversos

El desenvolupament de la competència lectora s'inicia en el primer cicle amb la motivació cap a les pràctiques de lectura. Comença així l'acostament a estratègies dirigides, d'una banda, a localitzar, entendre i integrar la informació rellevant i explícita; i, per una altra, a transcendir alguns significats literals, realitzant amb ajuda inferències directes, atenent aspectes formals i no formals elementals (imatges, distribució del text, etc.). En aquesta fase, es prestarà especial atenció a la comprensió reflexiva mitjançant la lectura silenciosa i en veu alta, acompanyada d'imatges. En el segon cicle, els alumnes han d'adquirir estratègies que els permetin realitzar un nombre cada vegada major d'inferències directes (generalitzacions, propòsit del text), sempre de manera acompanyada i contextualitzada en situacions d'aprenentatge entorn de textos propis de diferents àmbits. En paral·lel, s'ha d'identificar un major nombre d'elements no estrictament textuais, com a tipografies o subratllats. Cap al final de l'etapa, de manera progressivament autònoma, l'alumne ha de ser capaç de comprendre i valorar la informació en textos escrits variats amb diferents propòsits de lectura, transcendent alguns significats superficials, realitzant inferències directes i, fins i tot, captant el doble sentit o la ironia.

L'objectiu d'aquesta competència específica és establir les bases per formar lectors competents, autònoms i crítics de tot tipus de textos, capaços d'avaluar la seva qualitat i fiabilitat amb esperit crític i de respondre a diferents propòsits de lectura en tots els àmbits de la seva vida. En tot cas, l'alfabetització requerida per respondre als reptes del segle XXI passa, necessàriament, per l'ensenyament de la lectura hipertextual.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL2, CCL3, CCL5, CP2, STEM1, CD1, CPSAA4, CPSAA5.

5. Produir textos escrits i multimodals, amb correcció gramatical i ortogràfica bàsiques, seqüenciant correctament els continguts i aplicant estratègies elementals de planificació, textualització, revisió i edició per

construir coneixement i donar resposta a demandes comunicatives concretes

Els textos s'han d'elaborar en el context de les relacions interpersonals a l'aula, o amb la intenció d'organitzar o compartir informació. Al llarg de l'etapa, s'ha d'avançar en un procés acompanyat, dirigit a l'adquisició d'estratègies que permetin expressar-se de manera coherent mitjançant escrits, individuals o grupals, propis d'àmbits més amplis referits a fets pròxims a la seva experiència, com els mitjans de comunicació social, o relacionats amb altres àrees d'aprenentatge. Aprendre a elaborar de forma acompanyada textos que l'ajudin a organitzar la informació, el pensament i desenvolupar creativitat (com resums i esquemes senzills) ajudarà a progressar en l'adquisició de la competència d'aprendre a aprendre. S'espera aconseguir, de manera gradual, l'automatització de les normes ortogràfiques d'aparició freqüent i la resolució de dubtes ortogràfics mitjançant la reflexió guiada en els processos de millora dels textos amb la utilització dels suports pertinents.

Fins i tot, en les seves formes més espontànies, escriure un text implica planificar —a partir de models o pautes—, revisar —de manera individual o compartida— i editar. Tot això ha de treballar-se a classe. En tot cas, saber escriure en el segle XXI significa fer-ho en diferents suports i formats. La possibilitat d'edició i difusió digital dels escrits en la xarxa ofereix un context real a les pràctiques comunicatives escrites, al mateix temps que convida a fer el pas cap a la hipertextual i multimodal. És el moment d'iniciar-se en la reflexió sobre els aspectes elementals de la propietat intel·lectual, el respecte a la privacitat o la responsabilitat en la transmissió de missatges enganyosos i notícies falses.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL1, CCL3, CCL5, STEM 1, CD2, CD3, CPSAA5, CC2.

6. Buscar, seleccionar i contrastar informació procedent de dues o més fonts, de forma planificada i amb el degut acompanyament, avaluant la seva fiabilitat i reconeixent alguns riscos de manipulació i desinformació, per transformar-la en coneixement i comunicar-la de manera creativa, adoptant un punt de vista personal i respectuós amb la propietat intel·lectual

Tenir accés a la informació no garanteix per si mateix el coneixement, entès aquest com a eina essencial per fer front als reptes del segle XXI. Per això és imprescindible que l'alumne s'iniciï en l'adquisició d'habilitats i destreses per accedir a la informació, gestionar-la, avaluar-la i comunicar-la, adoptant un punt de vista crític i personal, així com una actitud ètica i responsable amb la propietat intel·lectual, reconeixent les fonts originals sobre les quals elabora el seu treball.

Es proposa així un procés d'acompanyament que vagi guiant l'alumne perquè, individualment o de manera cooperativa, progressi cap a una certa autonomia en

la planificació i cerca d'informació en contextos personals, socials o educatius, per transformar-la, comunicar-la de manera personal i creativa, i utilitzar-la amb diferents finalitats. Aquests processos de recerca han d'anar acompanyats de la reflexió guiada que permeti avaluar la seva fiabilitat i pertinència, i distingir entre fets i opinions.

Han de proposar-se models orientatius sobre les convencions establertes per a la comunicació del coneixement adquirit en diferents formats i suports. La biblioteca, entesa com un espai creatiu d'aprenentatge, serà l'entorn ideal per a l'adquisició d'aquesta competència, mitjançant projectes globals i interdisciplinaris.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL3, CD1, CD2, CD3, CD4, CPSAA5, CC2, CE3.

7. Llegir de manera autònoma obres diverses seleccionades atenent els seus gustos i interessos, compartint les experiències de lectura, per iniciar la construcció de la identitat lectora, fomentar el gust per la lectura com a font de plaer i gaudir de la seva dimensió social

Desenvolupar aquesta competència implica iniciar un camí de progrés planificat cap a la construcció de personalitats lectores, que passa per la dedicació d'un temps periòdic i constant a la lectura individual, acompanyat de les estratègies i els reforços adequats per iniciar la configuració de l'autonomia i la identitat lectora, que ha de desenvolupar-se al llarg de tota la vida. La construcció de la identitat lectora apel·la a l'autoconcepte que cada un es crea d'ell mateix com a lector i es relaciona especialment amb la selecció dels textos i amb els hàbits lectors. Es tracta, doncs, d'enfortir l'autoimatge de cada alumne com a subjecte lector perquè això ajudi a llegir més i millor. Per això, s'ha de partir de la configuració d'un corpus de textos adequat i variat, equilibrant la presència d'autors i autores, i que respongui als interessos i necessitats individuals, i afavoreixi l'acostament cap a la reflexió sobre els grans reptes del segle XXI. S'han de seleccionar, preferentment, textos que desenvolupin o propiciïn la reflexió sobre valors com la cultura de pau, els drets de la infància, la igualtat de gènere i el respecte cap a la diversitat familiar, funcional i cultural.

La biblioteca digital i escolar pot convertir-se en un centre neuràlgic de l'aprenentatge dels sabers bàsics i de l'adquisició de competències, que ofereixi recursos tan per compartir, reflexionar i expressar preferències personals entorn de la lectura, com per impulsar la innovació, la creativitat i el pensament crític de la comunitat educativa.

És també recomanable configurar comunitats lectores amb referents compartits; desenvolupar estratègies que ajudin l'alumne a seleccionar els textos del seu interès, apropiant-se'n i compartir de manera personal i creativa la seva experiència personal de lectura; i establir contextos en els quals sorgeixin motius

per llegir, a partir de reptes d'indagació, i que proposin maneres de vincular afectivament a les lectores i lectors amb els textos. A mesura que s'avanci en l'adquisició de la competència, serà possible reduir progressivament l'acompanyament docent.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL1, CCL4, CD3, CPSAA1, CCEC1, CCEC2, CCEC3.

8. Llegir, interpretar i analitzar, de manera acompanyada, obres o fragments literaris adequats al seu desenvolupament, establint relacions entre ells i identificant el gènere literari i les seves convencions fonamentals, per iniciar-se en el reconeixement de la literatura com a manifestació artística i font de plaer, coneixement i inspiració per crear textos d'intenció literària

L'educació literària s'entén com una aproximació a la literatura des de les seves expressions més senzilles, tant orals com escrites. És imprescindible afavorir experiències plaents que familiaritzin l'alumne amb referents literaris i culturals compartits, que incloguin una diversitat d'autors i autores, que l'acostin a la representació i interpretació simbòlica i que estableixin les bases per consolidar l'hàbit lector i una progressiva autonomia lectora. A més, la literatura pot convertir-se en el punt de partida per a la reflexió, també des d'una perspectiva de gènere, sobre actituds relacionades amb la ciutadania global, la prevenció de la violència o la sostenibilitat. De nou, la participació en comunitats lectores aportarà valor afegit referent a això.

Es proposa treballar a l'aula a partir d'una selecció d'obres o textos literaris adequats als interessos i necessitats infantils, en diferents suports, que s'han de presentar organitzats entorn d'itineraris lectors, en funció de diferents criteris (temàtics, per gènere literari, etc.) perquè l'alumne pugui establir-hi relacions i vagi construint un mapa literari. Aquests textos, a més de ser el punt de partida per a diferents activitats (escolta de textos; lectura guiada, acompanyada i autònoma, silenciosa o en veu alta, amb l'entonació i el ritme adequats; lectura dramatitzada, recitat, jocs retòrics, etc.), han de servir també com a model per a la creació de textos amb intenció lúdica, artística i creativa i per establir diàlegs amb altres manifestacions artístiques i culturals.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL1, CCL2, CCL4, CCEC1, CCEC2, CCEC3, CCEC4.

9. Reflexionar de forma guiada sobre el llenguatge a partir de processos de producció i comprensió de textos en contextos significatius, utilitzant la terminologia elemental adequada per iniciar-se en el desenvolupament de la consciència lingüística i millorar les destreses de producció i comprensió oral i escrita

Les primeres reflexions sobre el llenguatge han de partir del coneixement intuïtiu que l'alumne té com a usuari d'una llengua i han de produir-se sempre de manera significativa, en contextos de producció i comprensió de textos, mai com un procés aïllat. Amb l'acompanyament adequat, que proporcionarà un nivell progressiu d'autonomia, es propiciarà la manipulació de paraules, enunciats o textos, perquè l'alumne aprecii en quina mesura els canvis produïts afecten el text, millorant o perjudicant la seva comprensió. S'han d'observar, així, diferents relacions de forma, funció i significat entre les paraules o els grups de paraules. A partir d'aquí, es podran formular hipòtesis, buscar exemples i contraexemples, establir contrastos i comparacions, etc. amb la finalitat de formular generalitzacions que establiran ponts entre l'ús i el coneixement lingüístic sistemàtic des d'edats primerenques, primer utilitzant un llenguatge comú, més pròxim a la realitat de l'escolar, per a després introduir de manera progressiva la terminologia específica.

Altres vies de reflexió poden sorgir a partir de l'observació de les diferències entre la llengua oral i escrita, entre les diferents tipologies textuais i gèneres discursius, o mitjançant la iniciació en el contrast interlingüístic. En definitiva, es tracta d'estimular la reflexió lingüística ajustada a les limitades possibilitats d'abstracció d'aquestes edats i vinculada als usos reals, que iniciï la construcció dels coneixements sobre la llengua que resultaran imprescindibles per a un millor ús i una comunicació més eficaç.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL1, CCL2, CP2, STEM1, STEM2, CPSAA5.

10. Posar les pròpies pràctiques comunicatives al servei de la convivència democràtica utilitzant un llenguatge no discriminatori i detectant i rebutjant els abusos de poder a través de la paraula per afavorir un ús eficaç sinó també ètic del llenguatge

Iniciar-se en l'adquisició d'aquesta competència implica iniciar un aprenentatge el resultat del qual sigui formar persones, no tan sols eficaces a l'hora de comunicar-se, sinó que posin les paraules al servei d'uns objectius alineats amb un imperatiu ètic: erradicar els usos discriminatoris i manipuladors del llenguatge, així com els abusos de poder a través de la paraula.

En l'àmbit de la comunicació personal, l'educació lingüística ha d'ajudar a forjar relacions interpersonals basades en l'empatia i el respecte, que tinguin en compte la perspectiva de gènere. Per això, s'han d'oferir eines per a l'escolta activa, la comunicació assertiva, la deliberació argumentada i la resolució dialogada dels conflictes. En l'àmbit escolar i social, l'educació lingüística ha de capacitar per prendre la paraula en l'exercici d'una ciutadania activa i compromesa en la construcció de societats més equitatives, més democràtiques i més responsables en relació als grans desafiaments que com a humanitat tenim plantejats: la sostenibilitat del planeta, les infinites violències i les creixents dificultats.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL1, CCL5, CP3, CD3, CPSAA3, CC1, CC2, CC3.

PRIMER CICLE

Criteris d'avaluació

Competència específica 1

- 1.1. Mostrar interès i respecte per les diferents llengües i varietats dialectals de l'entorn, valorant la igualtat en les diferències.
- 1.2. Reconèixer, de manera acompanyada i en contextos propers, alguns prejudicis i estereotips lingüístics i culturals molt freqüents.

Competència específica 2

- 1.1. Comprendre el sentit de textos orals i multimodals senzills, reconeixent les idees principals i els missatges explícits i iniciant, de manera acompanyada, la valoració del contingut i dels elements no verbals més elementals.

Competència específica 3

- 3.1. Produir textos orals i multimodals coherents, amb planificació acompanyada i utilitzant recursos no verbals elementals.
- 3.2. Participar en interaccions orals espontànies, incorporant estratègies elementals d'escolta activa i de cortesia lingüística.

Competència específica 4

- 4.1. Comprendre el sentit global i la informació rellevant de textos propers, escrits i multimodals, a partir d'estratègies bàsiques de comprensió abans, durant i després de la lectura.
- 4.2. Analitzar, de manera acompanyada, el contingut i aspectes formals i no formals elementals de textos escrits i multimodals senzills, valorant el seu contingut i estructura.

Competència específica 5

- 5.1. Produir textos escrits i multimodals senzills i coherents en diferents suports, des de les diferents etapes del procés evolutiu de l'escriptura, ajustant-se a models i mobilitzant, de manera acompanyada, estratègies elementals, individuals o grupals, de planificació, textualització i revisió.

Competència específica 6

- 6.1. Localitzar, seleccionar i contrastar informació de diferents fonts, incloses les digitals, citant-les i recreant-les mitjançant l'adaptació creativa de models.
- 6.2. Compartir els resultats d'un procés de recerca senzill, individual o grupal, sobre algun tema d'interès personal, realitzat de manera acompanyada.
- 6.3. Adoptar hàbits d'ús crític, segur, sostenible i saludable de les tecnologies digitals en relació a la recerca i la comunicació de la informació.

Competència específica 7

- 7.1. Llegir, progressivament, de manera autònoma textos de diferents autors i autores d'acord amb els seus gustos i interessos, seleccionats de manera acompanyada, des de les diferents etapes del procés evolutiu de la lectura.
- 7.2. Compartir oralment l'experiència i el gaudi per la lectura participant en comunitats lectores d'àmbit escolar.

Competència específica 8

- 8.1. Escoltar i llegir textos orals i escrits de la literatura infantil, que recullin diversitat d'autors i autores, establint de manera acompanyada relacions elementals entre aquests i amb altres manifestacions artístiques o culturals.
- 8.2. Produir, de manera acompanyada, textos senzills individuals o col·lectius amb intenció literària, adaptats a les diferents etapes del procés evolutiu de l'escriptura, ajustant-se a models, en diferents suports i complementant-los amb altres llenguatges artístics.

Competència específica 9

- 9.1. Formular conclusions elementals sobre el funcionament de la llengua, posant especial atenció a la concordança i a les relacions de significat entre les paraules, a partir de l'observació, comparació i transformació de paraules i enunciats, en un procés acompanyat de producció o comprensió de textos en contextos significatius.
- 9.2. Revisar i millorar els textos propis i esmenar alguns problemes de comprensió lectora, de manera acompanyada, a partir de la reflexió metalingüística i interlingüística, usant la terminologia lingüística bàsica adequada.

Competència específica 10

- 10.1. Rebutjar els usos lingüístics discriminatoris identificats a partir de la reflexió grupal acompanyada sobre els aspectes elementals, verbals i no verbals, de la comunicació, tenint en compte una perspectiva de gènere.
- 10.2. Mobilitzar, amb la planificació i l'acompanyament necessaris, estratègies elementals per a l'escolta activa, la comunicació assertiva i el consens, iniciant-se en la gestió dialogada de conflictes.

Sabers bàsics

A. Les llengües i els seus parlants

- Biografia lingüística personal i mapa lingüístic de l'aula.
- La diversitat cultural i lingüística com a riquesa i eina de reflexió interlingüística.
- Identificació, amb acompanyament, de prejudicis i estereotips lingüístics.
- Ús d'un llenguatge no discriminatori i respectuós amb les diferències.

B. Comunicació

1. Context:

- Incidència dels components (situació, participants, intenció) en l'acte comunicatiu.

2. Gèneres discursius:

- Tipologies textuais: la narració, la descripció i el diàleg.
- Propietats textuais: estratègies elementals per a la coherència i la cohesió.
- Gèneres discursius propis de l'àmbit personal i educatiu. Contingut i forma.

3. Processos:

- Interacció oral: interacció oral adequada en contextos informals, escolta activa, assertivitat, resolució dialogada de conflictes i cortesia lingüística. L'expressió i escolta empàtica de necessitats, vivències i emocions pròpies i alienes.
- Comprensió oral: identificació de les idees més rellevants i interpretació del sentit global. Detecció d'usos clarament discriminatoris del llenguatge verbal i no verbal.
- Producció oral: pronúncia i entonació. Actitud postural. Construcció i comunicació de coneixement mitjançant la planificació i producció de textos orals i multimodals senzills.
- Comprensió lectora: estratègies elementals de comprensió lectora abans, durant i després de la lectura. Identificació de les idees més rellevants i

interpretació del sentit global. Identificació d'elements gràfics i paratextuals al servei de la comprensió. Lectura compartida. Detecció d'usos clarament discriminatoris del llenguatge verbal i no verbal.

- Producció escrita: convencions del codi escrit i ortografia natural. Coherència textual. Estratègies elementals, individuals o grupals, de planificació, textualització, revisió i autocorrecció. Ús d'elements gràfics i paratextuals elementals. Escriptura en suport digital acompanyada.

C. Educació literària

- Lectura acompanyada d'obres o fragments variats i diversos de la literatura infantil adequats als seus interessos i organitzats en itineraris lectors.
- Estratègies per a la interpretació acompanyada i compartida de les obres a través de converses literàries.
- Relació, de manera acompanyada, entre els elements constitutius essencials de l'obra literària (tema, personatges, argument, espai) i la construcció del sentit de l'obra.
- Relació dels textos llegits i altres manifestacions artístiques i culturals.
- Inici de la construcció dels itineraris lectors individuals. Estratègies per a l'expressió de gustos i interessos.
- Lectura expressiva, dramatització o interpretació de fragments atesos els processos de comprensió i al nivell de desenvolupament.
- Creació de textos literaris a partir de models.
- Ús acompanyat de la biblioteca digital, d'aula o de centre com a escenari d'activitats literàries compartides.

D. Reflexió sobre la llengua i els seus usos en el marc de propostes per a la producció i comprensió de textos orals, escrits o multimodals

- Establiment de generalitzacions sobre aspectes lingüístics elementals a partir de l'observació, comparació i transformació de paraules i enunciat, posant especial esment en l'existència de diferents tipus de paraules i les seves relacions de concordança.
- Diferències elementals entre llengua oral i llengua escrita.
- Procediments elementals d'adquisició de vocabulari. Reflexió contextualitzada sobre la relació de significat entre unes paraules i unes altres.
- Relació entre intenció comunicativa i modalitat oracional.
- Mecanismes elementals de coherència i de cohesió textual, amb especial atenció als connectors temporals.
- Signes bàsics de puntuació com a mecanisme per organitzar el text escrit.

SEGON CICLE

Criteris d'avaluació

Competència específica 1

- 1.1. Mostrar interès i respecte per les diferents llengües de l'entorn i la seva variació, valorant la igualtat en les diferències, identificant algunes expressions d'ús quotidià.
- 1.2. Identificar, amb certa autonomia i en contextos propers, prejudicis i estereotips lingüístics freqüents, aportant alternatives i reconeixent la pluralitat lingüística del seu entorn com una font de riquesa cultural.

Competència específica 2

- 1.1. Comprendre el sentit de textos orals i multimodals senzills, reconeixent les idees principals, els missatges explícits i els missatges implícits més senzills, i progressant, de manera acompanyada, en la valoració crítica del contingut i dels elements no verbals elementals.

Competència específica 3

- 3.1. Produir textos orals i multimodals coherents, amb planificació acompanyada, ajustant el discurs a la situació comunicativa i utilitzant recursos no verbals bàsics.
- 3.2. Participar en interaccions orals espontànies o reglades, incorporant estratègies bàsiques d'escolta activa i cortesia lingüística.

Competència específica 4

- 4.1. Comprendre el sentit global i la informació rellevant de textos propers, escrits i multimodals, a partir d'estratègies bàsiques de comprensió abans, durant i després de la lectura.
- 4.2. Analitzar, de manera acompanyada, el contingut i aspectes formals i no formals elementals de textos escrits i multimodals, valorant el seu contingut i estructura, iniciant-se en l'avaluació de la seva fiabilitat.

Competència específica 5

- 5.1. Produir textos escrits i multimodals senzills, amb coherència i adequació, en diferents suports, iniciant-se en l'ús de les normes gramaticals i ortogràfiques més senzilles al servei de la cohesió i progressant, de manera acompanyada, en la mobilització d'estratègies senzilles, individuals o grupals, de planificació, textualització i revisió.

Competència específica 6

- 6.1. Localitzar, seleccionar i contrastar informació de diferents fonts, incloses les digitals, citant-les i recreant-les mitjançant l'adaptació creativa de models.
- 6.2. Compartir els resultats d'un procés de recerca senzill, individual o grupal, sobre algun tema d'interès personal, realitzat de manera acompanyada.
- 6.3. Adoptar hàbits d'ús crític, segur, sostenible i saludable de les tecnologies digitals en relació a la recerca i la comunicació de la informació.

Competència específica 7

- 7.1. Llegir amb progressiva autonomia o de forma acompanyada textos de diversos autors i autores, ajustats als seus gustos i interessos i seleccionats amb creixent autonomia, avançant en la construcció de la seva identitat lectora.
- 7.2. Compartir l'experiència de lectura, en suports diversos, participant en comunitats lectores en l'àmbit escolar.

Competència específica 8

- 8.1. Escoltar i llegir textos variats de la literatura infantil universal, que recullin diversitat d'autors i autores, relacionant-los en funció de temes i aspectes elementals del gènere literari, i interpretant-los i relacionant-los amb altres manifestacions artístiques o culturals de manera acompanyada.
- 8.2. Produir, de manera acompanyada, textos senzills individuals o col·lectius amb intenció literària, recreant de manera personal els models, en diferents suports i complementant-los amb altres llenguatges artístics.

Competència específica 9

- 9.1. Formular conclusions elementals sobre el funcionament de la llengua, prestant especial atenció a la relació entre el subjecte i el verb, a partir de l'observació, comparació i manipulació de paraules, enunciats i textos, en un procés acompanyat de producció o comprensió de textos en contextos significatius.
- 9.2. Revisar i millorar els textos propis i aliens i esmenar alguns problemes de comprensió lectora, de manera acompanyada, a partir de la reflexió metalingüística, usant la terminologia bàsica adequada.

Competència específica 10

- 10.1. Rebutjar els usos lingüístics discriminatoris i identificar els abusos de poder a través de la paraula a partir de la reflexió grupal acompanyada sobre els

aspectes bàsics, verbals i no verbals, de la comunicació, tenint en compte una perspectiva de gènere.

- 10.2. Mobilitzar, amb la planificació i l'acompanyament necessaris, estratègies bàsiques per a l'escolta activa, la comunicació assertiva i el consens, progressant en la gestió dialogada de conflictes.

Sabers bàsics

A. Les llengües i els seus parlants

- Biografia lingüística personal i mapa lingüístic del centre.
- La diversitat cultural i lingüística com a riquesa i eina de reflexió interlingüística.
- Identificació de prejudicis i estereotips lingüístics.
- Ús d'un llenguatge no discriminatori i respectuós amb les diferències.

B. Comunicació

1. Context:

- Incidència dels components (situació, participants, propòsit comunicatiu, canal) en l'acte comunicatiu.

2. Gèneres discursius:

- Tipologies textuais: la narració, la descripció, el diàleg i l'exposició.
- Propietats textuais: estratègies bàsiques per a la coherència i la cohesió.
- Gèneres discursius propis de l'àmbit personal, social i educatiu. Contingut i forma.

3. Processos:

- Interacció oral: interacció oral adequada en contextos formals i informals, escolta activa, assertivitat, resolució dialogada de conflictes i cortesia lingüística. L'expressió i escolta empàtica de necessitats, vivències i emocions pròpies i alienes.
- Comprensió oral: identificació de les idees més rellevants i interpretació del sentit global, realitzant les inferències necessàries. Detecció de possibles usos discriminatoris del llenguatge verbal i no verbal.
- Producció oral: elements bàsics de la prosòdia i de la comunicació no verbal. Construcció, comunicació i valoració de coneixement mitjançant la planificació i producció de textos orals i multimodals.
- Comprensió lectora: estratègies de comprensió lectora abans, durant i després de la lectura. Identificació de les idees més rellevants i interpretació del sentit global, realitzant les inferències necessàries. Identificació

d'elements gràfics i paratextuals al servei de la comprensió. Lectura compartida i entonada. Detecció de possibles usos clarament discriminatoris del llenguatge verbal i no verbal.

- Producció escrita: convencions del codi escrit i ortografia reglada bàsica. Coherència i cohesió textual. Estratègies bàsiques, individuals o grupals, de planificació, textualització, revisió i autocorrecció. Ús d'elements gràfics i paratextuals bàsics al servei de la comprensió. Escriptura en suport digital acompanyada.

C. Educació literària

- Lectura acompanyada d'obres o fragments variats i diversos de la literatura infantil, adequats als seus interessos i organitzats en itineraris lectors.
- Estratègies bàsiques per a la interpretació acompanyada i compartida de les obres a través de converses literàries.
- Relació, de manera acompanyada, entre els elements constitutius essencials de l'obra literària (tema, protagonistes, personatges secundaris, argument, espai) i la construcció del sentit de l'obra.
- Anàlisi guiada dels recursos expressius i els seus efectes en la recepció del text.
- Relació entre els textos llegits i altres manifestacions artístiques i culturals.
- Construcció de la identitat lectora. Estratègies per a l'expressió de gustos i interessos i iniciació a la valoració argumentada de les obres.
- Lectura expressiva, dramatització o interpretació de fragments atesos els processos de comprensió i al nivell de desenvolupament.
- Creació de textos amb intenció literària de manera lliure, a partir de models o recreant textos literaris.
- Ús acompanyat de la biblioteca digital, d'aula o de centre com a escenari d'activitats literàries compartides.

D. Reflexió sobre la llengua i els seus usos en el marc de propostes de producció i comprensió de textos orals, escrits o multimodals

- Establiment de generalitzacions sobre aspectes lingüístics elementals a partir de l'observació, comparació i transformació d'enunciats, posant especial esment a les relacions que s'estableixen entre substantius, adjectius i verbs.
- Aproximació a la llengua com a sistema amb diferents nivells: sons i lletres, paraules, oracions i textos. Observació i comparació d'unitats comunicatives bàsiques.
- Procediments elementals d'adquisició de vocabulari. Similituds i diferències de forma i significat entre paraules de la mateixa família lèxica o semàntica.
- Relació entre intenció comunicativa i modalitat oracional.
- Mecanismes elementals de coherència i cohesió, amb especial atenció a les repeticions i sinònims, i a l'ordre d'oracions i paràgrafs.
- Estratègies elementals per a l'ús guiat de diccionaris, en diferents suports.

TERCER CICLE

Criteris d'avaluació

Competència específica 1

- 1.1. Mostrar interès i respecte per les diferents llengües i la seva variació, identificant les característiques fonamentals de les del seu entorn geogràfic, així com alguns trets dels dialectes socials, històrics i funcionals i llengües familiars dels alumnes.
- 1.2. Detectar, amb autonomia creixent i en contextos pròxims, prejudicis i estereotips lingüístics freqüents, aportant alternatives i valorant la pluralitat lingüística del món com una font de riquesa cultural.

Competència específica 2

- 1.1. Comprendre el sentit de textos orals i multimodals senzills, reconeixent les idees principals i els missatges explícits i implícits, valorant el seu contingut i els elements no verbals elementals i, de manera acompanyada, alguns elements formals elementals.

Competència específica 3

- 3.1. Produir textos orals i multimodals de manera autònoma, coherent i fluida, en contextos formals senzills i utilitzant correctament recursos verbals i no verbals bàsics.
- 3.2. Participar en interaccions orals espontànies o reglades, incorporant estratègies senzilles d'escolta activa, de cortesia lingüística i de cooperació conversacional.

Competència específica 4

- 4.1. Comprendre el sentit global i la informació rellevant de textos escrits i multimodals, realitzant inferències i a partir d'estratègies bàsiques de comprensió abans, durant i després de la lectura.
- 4.2. Analitzar, de manera acompanyada, el contingut i aspectes formals i no formals elementals de textos escrits i multimodals, valorant el seu contingut i estructura i avaluant la seva qualitat, fiabilitat i idoneïtat en funció del propòsit de lectura.

Competència específica 5

- 5.1. Produir textos escrits i multimodals de relativa complexitat, amb coherència i adequació, en diferents suports, progressant en l'ús de les normes gramaticals i ortogràfiques bàsiques al servei de la cohesió textual i mobilitzant estratègies senzilles, individuals o grupals, de planificació, textualització, revisió i edició.

Competència específica 6

- 6.1. Localitzar, seleccionar i contrastar informació de diferents fonts, incloses les digitals, citant-les i recreant-les mitjançant l'adaptació creativa de models.
- 6.2. Compartir els resultats d'un procés de recerca senzill, individual o grupal, sobre algun tema d'interès personal o ecosocial, realitzat de manera acompanyada.

Competència específica 7

- 7.1. Llegir de manera autònoma textos de diversos autors i autores ajustats als seus gustos i interessos, progressant en la construcció de la seva identitat lectora.
- 7.2. Compartir l'experiència de lectura, en suports diversos, participant en comunitats lectores en l'àmbit escolar o social.

Competència específica 8

- 8.1. Escoltar i llegir de manera acompanyada textos literaris adequats a la seva edat, que recullin diversitat d'autors i autores, relacionant-los en funció dels temes i d'aspectes elementals de cada gènere literari, interpretant-los, valorant-los i relacionant-los amb altres manifestacions artístiques o culturals de manera progressivament autònoma.
- 8.2. Produir, de manera progressivament autònoma, textos senzills individuals o col·lectius amb intenció literària, reelaborant amb creativitat els models, en diferents suports i complementant-los amb altres llenguatges artístics.

Competència específica 9

- 9.1. Establir generalitzacions sobre aspectes bàsics del funcionament de la llengua de manera acompanyada, formulant hipòtesis i buscant contraexemples, a partir de l'observació, comparació i transformació de paraules, enunciats i textos, en un procés acompanyat de producció o comprensió de textos en contextos significatius.
- 9.2. Revisar i millorar els textos propis i aliens i esmenar alguns problemes de comprensió lectora, de manera progressivament autònoma, a partir de la

reflexió metalingüística i interlingüística, usant la terminologia bàsica adequada.

Competència específica 10

- 10.1. Rebutjar els usos lingüístics discriminatoris i els abusos de poder a través de la paraula identificats mitjançant la reflexió grupal acompanyada sobre diferents aspectes, verbals i no verbals, de la comunicació, tenint en compte una perspectiva de gènere.
- 10.2. Mobilitzar, amb la planificació i l'acompanyament necessaris, estratègies bàsiques per a l'escolta activa, la comunicació assertiva i la deliberació argumentada, progressant en la gestió dialogada de conflictes.

Sabers bàsics

A. Les llengües i els seus parlants

- Biografia lingüística personal i mapa lingüístic de l'entorn.
- La diversitat cultural i lingüística com a riquesa i eina de reflexió interlingüística. Aproximació a les llengües de signes.
- Estratègies d'identificació de prejudicis i estereotips lingüístics.
- Ús d'un llenguatge no discriminatori i respectuós amb les diferències.

B. Comunicació

1. Context:

- Interaccions entre els components del fet comunicatiu (situació, participants, propòsit comunicatiu, canal, registre).

2. Gèneres discursius:

- Tipologies textuais: la narració, la descripció, el diàleg, l'exposició i l'argumentació.
- Propietats textuais: estratègies bàsiques per a la coherència, cohesió, correcció i adequació.
- Gèneres discursius propis de l'àmbit personal, social i educatiu. Contingut i forma. Xarxes socials i els seus riscos.

3. Processos:

- Interacció oral: interacció oral adequada en contextos formals i informals, escolta activa, assertivitat, resolució dialogada de conflictes i cortesia lingüística. L'expressió i escolta empàtica de necessitats, vivències i emocions pròpies i alienes.

- Comprensió oral: identificació de les idees més rellevants i interpretació del sentit global, realitzant les inferències necessàries. Detecció de possibles usos discriminatoris del llenguatge verbal i no verbal.
- Producció oral: elements bàsics de la prosòdia i de la comunicació no verbal. Construcció, comunicació i valoració crítica de coneixement mitjançant la planificació i producció de textos orals i multimodals amb progressiva autonomia.
- Comprensió lectora: estratègies de comprensió lectora abans, durant i després de la lectura. Identificació de les idees més rellevants i interpretació del sentit global, realitzant les inferències necessàries. Valoració crítica. Identificació d'elements gràfics i paratextuals al servei de la comprensió. Lectura compartida i expressiva. Detecció d'usos discriminatoris del llenguatge verbal i no verbal.
- Producció escrita: ortografia reglada en la textualització i l'autocorrecció. Coherència, cohesió, correcció i adequació textual. Estratègies bàsiques, individuals o grupals, de planificació, textualització, revisió i autocorrecció. Ús d'elements gràfics i paratextuals al servei de la comprensió. Escriptura en suport digital acompanyada.
- Alfabetització mediàtica i informacional: estratègies per a la recerca d'informació en diferents fonts documentals i amb diferents suports i formats. Reconeixement d'autoria. Comparació, organització, valoració crítica i comunicació creativa de la informació. Ús progressivament autònom de la biblioteca digital i la biblioteca d'aula, així com dels recursos digitals de l'aula.

C. Educació literària

- Lectura progressivament autònoma d'obres o fragments variats i diversos de la literatura adequats a la seva edat i organitzats en itineraris lectors.
- Els elements constitutius de l'obra literària (tema, protagonista, personatges secundaris, trama, escenari) en la construcció progressivament autònoma del sentit de l'obra.
- Estratègia per a la interpretació acompanyada compartida de les obres a través de converses literàries.
- Relació, de manera acompanyada, entre els elements constitutius de l'obra literària (tema, protagonistes, personatges secundaris, argument, espai) i la construcció del sentit de l'obra.
- Anàlisi acompanyada de la relació entre els elements bàsics del gènere literari i la construcció del sentit de l'obra.
- Estratègies bàsiques per a la interpretació progressivament autònoma dels textos literaris.
- Relació entre els textos llegits i altres manifestacions artístiques i culturals.
- Progrés en la construcció de la identitat lectora. Estratègies per a l'expressió de gustos i interessos i per a la valoració crítica elemental de les obres.
- Lectura expressiva, dramatització o interpretació de fragments atesos els processos de comprensió i al nivell de desenvolupament.

- Creació de textos d'intenció literària de manera lliure i a partir de la recreació i apropiació dels models.
 - Ús progressivament autònom de la biblioteca digital, d'aula o de centre com a escenari d'activitats literàries compartides.
- D. Reflexió sobre la llengua i els seus usos en el marc de propostes de producció i comprensió de textos orals, escrits o multimodals
- Establiment de generalitzacions sobre aspectes lingüístics elementals a partir de l'observació, comparació i transformació de paraules i enunciat.
 - Aproximació a la llengua com a sistema amb diferents nivells: sons i lletres, paraules, oracions i textos. Observació i comparació d'unitats comunicatives bàsiques.
 - Procediments bàsics d'adquisició de vocabulari. Mecanismes lèxics bàsics per a la formació de paraules.
 - Relació entre intenció comunicativa i modalitat oracional.
 - Mecanismes bàsics de coherència i cohesió, amb especial atenció a les substitucions pronominals i a la correcció temporal establerta mitjançant els diferents temps verbals.
 - Estratègies d'observació i formulació de generalitzacions sobre l'accentuació.
 - Els signes de puntuació com a mecanismes per organitzar el text i expressar intenció comunicativa.
 - Estratègies elementals per a l'ús progressivament autònom de diccionaris, en diferents suports.

LLENGUA ESTRANGERA

La ràpida evolució de les societats actuals i les seves múltiples interconnexions exigeixen el desenvolupament d'aquelles competències que ajudin els individus a practicar una ciutadania independent, activa i compromesa amb la realitat contemporània, cada vegada més global, intercultural i plurilingüe. Tal com assenyala el Marc de referència per a una cultura democràtica, en les actuals societats, culturalment diverses, els processos democràtics requereixen del diàleg intercultural. Per tant, la comunicació en diferents llengües resulta clau en el desenvolupament d'aquesta cultura democràtica. En la idea d'un Espai Europeu d'Educació, la comunicació en més d'una llengua evita que l'educació i la formació es vegin obstaculitzades per les fronteres, i afavoreix la internacionalització i la mobilitat, a més de permetre el descobriment d'altres cultures, ampliant les perspectives dels alumnes.

L'àrea de llengua estrangera contribueix a l'adquisició de les diferents competències clau que conformen el Perfil de sortida dels alumnes en finalitzar l'ensenyament bàsic i, de forma directa, participa en la consecució de la competència plurilingüe que implica, en aquesta etapa, l'ús d'almenys una llengua, a més de les familiars, de manera apropiada per a l'aprenentatge i la comunicació. El plurilingüisme integra no tan sols la dimensió comunicativa, vinculada també amb la competència en comunicació lingüística, sinó també els aspectes històrics i interculturals que condueixen als alumnes a conèixer, comprendre i respectar la diversitat lingüística i cultural present en el seu entorn, i que contribueixen al fet que pugui exercir aquesta ciutadania global independent, activa i compromesa amb una societat democràtica. En consonància amb aquest enfocament, l'àrea de Llengua estrangera en l'etapa de l'educació primària té com a objectiu principal l'adquisició de la competència comunicativa bàsica en la llengua estrangera, així com el desenvolupament i enriquiment de la consciència intercultural dels alumnes.

L'eix del currículum de llengua estrangera està travessat per les dues dimensions del plurilingüisme: la dimensió comunicativa i la intercultural. Les competències específiques de l'àrea, relacionades amb els descriptors de les diferents competències clau del Perfil de sortida i amb els reptes del segle XXI, permeten a l'alumne comunicar-se eficaçment en la llengua estrangera, de manera adequada al seu desenvolupament psicoevolutiu i interessos, i ampliar el seu repertori lingüístic individual, aprofitant les experiències pròpies per millorar la comunicació tant en les llengües familiars com en les llengües estrangeres. Així mateix, ocupen un lloc important el reconeixement i el respecte pels perfils lingüístics individuals, l'estima de la diversitat cultural, així com un interès i curiositat per les diferents llengües i el diàleg intercultural. Aquesta àrea contribueix al fet que l'alumne pugui afrontar els reptes del segle XXI, ajudant-lo a adquirir els sabers bàsics necessaris per iniciar-se en la gestió de situacions interculturals, la convivència democràtica, la resolució dialogada de conflictes, i

l'establiment de vincles personals i socials basats en el respecte i la igualtat de drets. Així, l'àrea de llengua estrangera ha d'afavorir l'empatia, desenvolupar la curiositat pel coneixement d'altres realitats socials i culturals, i facilitar la competència comunicativa intercultural a partir de la relació de l'alumne amb els parlants d'altres llengües, partint de posicions de respecte per l'interlocutor, els seus costums i la seva cultura.

Aquesta àrea, a més, permet a l'alumne desenvolupar-se millor en els entorns digitals i acostar-se a les cultures a través de la llengua estrangera, tant com a motor per a l'aprenentatge com per a font d'informació i element de plaer. En aquest sentit, les eines digitals posseeixen un potencial que podria aprofitar-se plenament per reforçar l'aprenentatge, l'ensenyament i l'avaluació de les llengües i cultures estrangeres. Per això, el desenvolupament del pensament crític, l'alfabetització mediàtica i l'ús adequat, segur i responsable de la tecnologia suposen un element d'aprenentatge molt rellevant en aquesta àrea.

Les competències específiques de l'àrea de llengua estrangera en l'educació primària, en molts casos, constitueixen el punt de partida en l'aprenentatge formal d'idiomes. En l'educació primària es parteix d'un estadi encara molt elemental de la llengua estrangera, per la qual cosa, durant tota l'etapa, serà imprescindible basar l'aprenentatge en els repertoris i experiències de l'alumne, facilitant així la seva participació en actes de comunicació senzills. Això inclou la posada en pràctica d'activitats i estratègies comunicatives de comprensió, producció, interacció i mediació, entesa en aquesta etapa com l'activitat orientada a facilitar la comprensió mútua i a processar i transmetre informació bàsica i senzilla. Així mateix, s'inicia també el procés de reflexió sobre el funcionament de les llengües i es comencen a establir les relacions entre les diferents llengües dels repertoris individuals de l'alumne. Les competències específiques de l'àrea de llengua estrangera també inclouen el foment de l'estima per la diversitat lingüística, artística i cultural entre l'alumne amb la finalitat que aprengui a gestionar situacions comunicatives interculturals.

Els criteris d'avaluació de l'àrea determinen el grau d'adquisició de les competències específiques per part dels alumnes, per la qual cosa s'hi presenten vinculats. En la seva formulació competencial es plantegen enunciant el procés o capacitat que l'alumne ha d'adquirir, juntament amb el context o manera d'aplicació i ús d'aquest procés o capacitat. L'anivellament dels criteris d'avaluació està basat en el Marc comú europeu de referència per a les llengües (MCER), encara que adequats a la maduresa i desenvolupament psicoevolutiu de l'alumne de l'etapa d'educació primària.

Per part seva, els sabers bàsics relacionen els coneixements (saber), les destreses (saber fer) i les actituds (saber ser) necessaris per a l'adquisició de les competències específiques de l'àrea, i afavoreixen l'avaluació dels aprenentatges a través dels criteris. S'estructuren en tres blocs. El bloc de comunicació abasta els sabers que és necessari mobilitzar per al desenvolupament de les activitats

comunicatives de comprensió, producció, interacció i mediació, inclosos els relacionats amb la cerca guiada d'informació. El bloc de plurilingüisme integra els sabers relacionats amb la capacitat de reflexionar sobre el funcionament de les llengües, amb la finalitat de contribuir a l'aprenentatge de la llengua estrangera i a la millora de les llengües que conformen el repertori lingüístic de l'alumnat. Finalment, en el bloc d'interculturalitat s'agrupen els sabers sobre les cultures a través de la llengua estrangera, i la seva estima com a oportunitat d'enriquiment i desenvolupament d'actituds d'interès per conèixer i comprendre altres llengües, varietats lingüístiques i cultures.

L'enfocament, l'anivellament i la definició dels diferents elements del currículum estan plantejats a partir de les activitats de llengua i les competències que estableix el Consell d'Europa en el MCER. Aquesta eina és peça clau per determinar els diferents nivells de competència que l'alumne adquireix en les diferents activitats i secunda també el seu procés d'aprenentatge, que s'entén com a dinàmic i continuat, flexible i obert, i ha d'adequar-se a les seves circumstàncies, necessitats i interessos. S'espera que l'alumne sigui capaç de posar en funcionament tots els sabers bàsics en el si de situacions comunicatives pròpies dels diferents àmbits: personal, social i educatiu, i a partir de textos sobre temes quotidians i de rellevància per a l'alumne que incloguin aspectes relacionats amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible i els reptes i desafiaments del segle XXI. D'acord amb l'enfocament orientat a l'acció que planteja el MCER, que contribueix de manera significativa al disseny de metodologies eclèctiques, el caràcter competencial d'aquest currículum convida al professorat a crear tasques interdisciplinàries, contextualitzades, significatives i rellevants, i a desenvolupar situacions d'aprenentatge a partir d'un tractament integrat de les llengües i on es consideri a l'alumne com a agent social progressivament autònom, i gradualment responsable del seu propi procés d'aprenentatge, on es tinguin en compte els seus repertoris, interessos i emocions, així com les seves circumstàncies específiques.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

- 1. Comprendre el sentit general i la informació específica i predictable de textos breus i senzills, expressats de manera clara i en la llengua estàndard, fent ús de diverses estratègies i recurrent, quan sigui necessari, a l'ús de diferents tipus de suport, per desenvolupar el repertori lingüístic i per respondre a necessitats comunicatives quotidianes**

La comprensió suposa rebre i processar informació, la qual cosa comporta l'enriquiment del repertori lingüístic individual. En l'etapa de l'educació primària, la comprensió és una destresa comunicativa que s'ha de desenvolupar a partir de textos breus i senzills, orals, escrits i multimodals, sobre temes quotidians, de rellevància personal per a l'alumne, i expressats de manera clara i usant la llengua estàndard. La comprensió, en aquest nivell, implica entendre el sentit general i

informació específica i predictable per satisfer necessitats comunicatives relacionades amb prioritats immediates de l'alumne. Per això, s'han d'activar les estratègies més adequades al desenvolupament psicoevolutiu i a les necessitats de l'alumne, amb la finalitat de facilitar la comprensió de la informació expressada en els textos i d'entendre enunciats curts i senzills, amb ajuda, si fos necessari, de diferents tipus de suport. Entre les estratègies de comprensió més útils per a l'alumne hi ha el llenguatge no verbal, les imatges, la repetició o la relectura, així com la transferència i integració dels coneixements, les destreses i les actituds de les llengües que conformen el seu repertori lingüístic. Inclou la interpretació de formes de representació bàsiques (escriptura, imatge, gràfics, taules, sons, gestos, etc.) així com la informació contextual (elements extralingüístics) que els permetin comprovar la hipòtesi inicial sobre el sentit global del text, així com plantejar hipòtesis alternatives si fos necessari.

A més d'aquestes estratègies, la cerca d'informació, en suports tant analògics com digitals, constitueix un mètode de gran utilitat per a la comprensió, perquè permet contrastar, validar i sustentar la informació. Els processos de comprensió requereixen contextos dialògics, que afavoreixin la construcció d'un saber conjunt i que estimulin la identificació de prejudicis i estereotips de qualsevol tipus, així com l'interès genuí per les diferències i similituds culturals.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del perfil de sortida: CCL2, CCL3, CP1, CP2, STEM1, CD1, CPSAA5, CCEC2.

2. Produir textos senzills de manera comprensible i estructurada, mitjançant l'ús d'estratègies com la planificació o la compensació, per expressar missatges breus relacionats amb necessitats immediates i respondre a propòsits comunicatius quotidians

La producció comprèn tant l'expressió oral com l'escripta i la multimodal. En aquesta etapa, la producció ha de donar lloc a la redacció i l'exposició de textos breus i senzills, planificats, sobre temes quotidians i de rellevància personal per a l'alumne, i expressats amb creativitat i claredat. La producció, en diversos formats i suports, pot incloure en aquesta etapa l'exposició d'una petita descripció o anècdota senzilla, una presentació formal d'extensió breu o una narració senzilla de textos que expressin fets i sentiments quotidians, mitjançant eines digitals i analògiques, així com la cerca guiada d'informació a internet com a font de documentació. En el seu format multimodal, la producció inclou l'ús conjunt de diferents recursos per produir significat (escriptura, imatge, el so, gestos, etc) i la selecció guiada i l'aplicació del més adequat en funció de la tasca.

Les activitats vinculades amb la producció de textos compleixen funcions importants en els àmbits personal i educatiu i existeix un valor social i cívic concret que s'hi associa. La destresa en les produccions més formals en diferents suports no s'adquireix de manera natural, sinó que és producte del procés d'aprenentatge. En aquesta etapa té lloc el primer acostament a les produccions

formals, la qual cosa suposa un aprenentatge guiat d'aspectes formals bàsics de caire més lingüístic, sociolingüístic i pragmàtic; de les expectatives i convencions més comunes associades al gènere emprat; d'eines senzilles de producció; i del suport utilitzat. Les estratègies que permeten la millora de la producció, tant formal com informal, en l'educació primària comprenen, entre d'altres, la planificació i la compensació a través del llenguatge verbal i no verbal.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL1, CP1, CP2, STEM1, CD2, CPSAA5, CE1, CCEC4.

3. Interactuar amb altres persones usant expressions quotidianes, recurrent a estratègies de cooperació i emprant recursos analògics i digitals, per respondre a necessitats immediates del seu interès en intercanvis comunicatius respectuosos amb les normes de cortesia

La interacció implica dos o més participants en la construcció d'un discurs. Es considera l'origen de la comunicació i comprèn funcions interpersonals, cooperatives i transaccionals. En la interacció entren en joc la cortesia lingüística i l'etiqueta digital, els elements verbals i no verbals de la comunicació, així com l'adequació als diferents gèneres dialògics més freqüents, tant orals com escrits i multimodals, en contextos analògics i virtuals. En aquesta etapa de l'educació s'espera que els intercanvis d'informació siguin breus i senzills i tractin temes quotidians i predictibles, i de rellevància personal per a l'alumne.

Aquesta competència específica és fonamental en l'aprenentatge, perquè inclou estratègies d'inici, manteniment o conclusió de converses bàsiques, així com estratègies elementals per indicar que no s'ha entès el missatge i per sol·licitar repetició. A més, l'adquisició de les normes i principis que regeixen la cortesia lingüística i l'etiqueta digital prepara per a l'exercici d'una ciutadania democràtica, responsable, respectuosa, inclusiva, segura i activa.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL5, CP1, CP2, STEM1, CPSAA3, CC3, CE1, CE3.

4. Intercedir en situacions predictibles, usant estratègies i coneixements per processar i transmetre informació bàsica i senzilla, amb la finalitat de facilitar la comunicació

La mediació és l'activitat del llenguatge consistent a explicar i facilitar la comprensió de missatges o textos a partir d'estratègies com la reformulació, de manera oral o escrita. En la mediació, l'alumne ha d'actuar com a agent social encarregat de crear ponts i ajudar a construir o expressar missatges de manera dialògica o expositiva, no sols entre llengües diferents, sinó també entre diferents modalitats o registres dins d'una mateixa llengua. En l'educació primària, la mediació està orientada al processament i la transmissió d'informació bàsica i senzilla entre usuaris o a partir de textos sobre assumptes quotidians i de

rellevància personal, coneguts prèviament per l'alumne, podent emprar tant mitjans convencionals com aplicacions o plataformes virtuals per interpretar i compartir continguts.

La mediació afavoreix el desenvolupament del pensament estratègic de l'alumne, en tant que suposa que aquest triï adequadament destreses i estratègies del seu repertori per aconseguir una comunicació eficaç, però també per afavorir la participació pròpia i d'altres persones en entorns cooperatius d'intercanvis d'informació. Així mateix, implica reconèixer els recursos disponibles i promoure la motivació dels altres i l'empatia, comprenent i respectant les diferents motivacions, idees i circumstàncies personals dels interlocutors. Per això, s'espera que els alumnes mostrin empatia i respecte com a elements clau per a una adequada mediació en aquest nivell.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL5, CP1, CP2, CP3, STEM1, CPSAA1, CPSAA3, CCEC1.

5. Reconèixer i usar els repertoris lingüístics personals entre diferents llengües, reflexionant sobre el seu funcionament i identificant les estratègies i coneixements propis, per millorar la resposta a necessitats comunicatives concretes en situacions conegudes

L'ús del repertori lingüístic i la reflexió sobre el seu funcionament estan vinculats amb l'enfocament plurilingüe de l'adquisició de llengües. L'enfocament plurilingüe parteix del fet que les experiències de l'alumne amb les llengües que coneix serveixen de base per a l'ampliació i millora de l'aprenentatge de llengües noves i l'ajuden a desenvolupar i enriquir el seu repertori lingüístic plurilingüe i la seva curiositat i sensibilització cultural. En l'educació primària l'alumne s'inicia en aquesta reflexió sobre les llengües i comença a establir les relacions entre les diferents llengües dels seus repertoris individuals, analitzant les seves semblances i diferències amb la finalitat d'ampliar els coneixements i estratègies en les llengües que els conformen. D'aquesta manera, s'afavoreix l'aprenentatge de noves llengües i es millora la competència comunicativa. La reflexió sobre les llengües i el seu funcionament implica que l'alumne entengui les seves relacions, però, a més, contribueix al fet que identifiqui les fortaleses i mancances pròpies en el terreny lingüístic i comunicatiu, prenent consciència dels coneixements i estratègies dels quals disposa. En aquest sentit, suposa també la posada en marxa de destreses bàsiques per fer front a la incertesa, el sentit de la iniciativa i la perseverança en la consecució dels objectius o la presa de decisions.

A més, el coneixement de diferents llengües permet reconèixer i apreciar la diversitat lingüística de la societat com un aspecte quotidià i positiu. La selecció, configuració i aplicació dels dispositius i eines tant analògiques com digitals per a la construcció i integració de nous continguts sobre el repertori lingüístic propi poden facilitar l'adquisició i millora de l'aprenentatge d'altres llengües.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CP2, STEM1, CD2, CPSAA1, CPSAA4, CPSAA5, CE3.

6. Apreciar i respectar la diversitat lingüística, cultural i artística a partir de la llengua estrangera identificant i valorant les diferències i semblances entre llengües i cultures, per aprendre a gestionar situacions interculturals

La interculturalitat suposa experimentar la diversitat lingüística, cultural i artística de l'entorn, reconeixent-la i valorant-la com a font de riquesa social. En l'educació primària, la interculturalitat, que afavoreix l'entesa amb els altres, mereix una atenció específica perquè, a diferència d'altres aspectes, és probable que no es trobi amb l'experiència prèvia de l'alumne i que la seva percepció estigui distorsionada pels estereotips i constitueixi l'origen de certs tipus de discriminació. El reconeixement, l'estima i la valoració de la diversitat han de permetre a l'alumne aprendre a gestionar situacions interculturals quotidianes.

La consciència de la diversitat proporciona a l'alumne la possibilitat de relacionar diferents cultures. A més, estableix les bases per al desenvolupament d'una sensibilitat artística i cultural, i la capacitat d'identificar i utilitzar una gran varietat d'estratègies que li permetin establir relacions amb persones d'altres cultures. Les situacions interculturals que es poden plantejar en l'etapa de l'educació primària durant l'ensenyament de la llengua estrangera permeten a l'alumne obrir-se a noves experiències, idees, societats i cultures, mostrant interès i respecte cap allò que és diferent; relativitzar la pròpia perspectiva; a més de distanciar-se i rebutjar les actituds sustentades sobre qualsevol tipus de discriminació o reforç d'estereotips, mostrant interès per comprendre elements culturals i lingüístics bàsics que fomentin la convivència pacífica, el respecte pels altres, la sostenibilitat i l'exercici de la ciutadania democràtica.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL5, CP3, CPSAA1, CPSAA3, CC2, CC3, CCEC1.

PRIMER CICLE

Criteris d'avaluació

Competència específica 1

- 1.1. Reconèixer i interpretar paraules i expressions habituals en textos orals, escrits i multimodals breus i senzills sobre temes freqüents i quotidians de rellevància personal i pròxims a la seva experiència, expressats de manera comprensible, clara, senzilla i directa, i en llengua estàndard.
- 1.2. Seleccionar i aplicar de forma guiada estratègies elementals en situacions comunicatives quotidianes i de rellevància per a l'alumne amb la finalitat de

captar la idea global i identificar elements específics amb ajuda d'elements lingüístics i no lingüístics del context i el cotext.

Competència específica 2

- 2.1. Expressar oralment frases curtes i senzilles amb informació bàsica sobre assumptes quotidians i de rellevància per a l'alumne, utilitzant de forma guiada recursos verbals i no verbals, recorrent a models i estructures prèviament presentats i parant esment al ritme, l'accentuació i l'entonació.
- 2.2. Escriure paraules, expressions conegudes i frases a partir de models i amb una finalitat específica, a través d'eines analògiques i digitals, usant lèxic i estructures elementals sobre assumptes quotidians i de rellevància personal per a l'alumne.
- 2.3. Seleccionar i aplicar de forma guiada estratègies bàsiques per produir missatges breus i senzills adequats a les intencions comunicatives usant, amb ajuda, recursos i suports físics o digitals en funció de les necessitats de cada moment.

Competència específica 3

- 3.1. Participar, de forma guiada, en situacions interactives elementals sobre temes quotidians, preparades prèviament, a través de diversos suports, amb l'ajut de recursos com ara la repetició, el ritme pausat o el llenguatge no verbal, i amb empatia.
- 3.2. Seleccionar i utilitzar, de forma guiada i en entorns pròxims, estratègies elementals per saludar, acomiadar-se i presentar-se; expressar missatges senzills i breus; i formular i contestar preguntes bàsiques per a la comunicació.

Competència específica 4

- 4.1. Interpretar i explicar informació guiada, informació bàsica de conceptes, comunicacions i textos breus i senzills en situacions en les quals atendre la diversitat, mostrant empatia i interès pels interlocutors i pels problemes d'enteniment en el seu entorn immediat, amb l'ajut de diversos recursos i suports.

Competència específica 5

- 5.1. Comparar i contrastar similituds i diferències evidents entre diferents llengües reflexionant, de forma guiada, sobre aspectes elementals del seu funcionament.

5.2. Identificar i aplicar, de forma guiada, coneixements i estratègies de millora de la seva capacitat de comunicar i d'aprendre la llengua estrangera, amb suport d'altres participants i de suports analògics i digitals.

5.3. Identificar i explicar, de manera guiada, progressos i dificultats elementals en el procés d'aprenentatge de la llengua estrangera.

Competència específica 6

6.1. Mostrar interès per la comunicació intercultural, identificant i analitzant, de forma guiada, les discriminacions, els prejudicis i els estereotips més comuns, en situacions quotidianes i habituals.

6.2. Reconèixer i apreciar la diversitat lingüística i cultural relacionada amb la llengua estrangera, mostrant interès per conèixer els seus elements culturals i lingüístics elementals.

Sabers bàsics

A. Comunicació

- Autoconfiança en l'ús de la llengua estrangera.
- Iniciació a les estratègies elementals per a la comprensió i la producció de textos orals, escrits i multimodals breus, senzills i contextualitzats.
- Funcions comunicatives elementals adequades a l'àmbit i al context: saludar, acomiadar-se, presentar i presentar-se; identificar les característiques de persones, objectes i llocs; respondre a preguntes concretes sobre qüestions quotidianes; expressar el temps, la quantitat i l'espai.
- Models contextuals elementals en la comprensió i producció de textos orals, escrits i multimodals, breus i senzills, com ara felicitacions, notes, llistats o avisos.
- Unitats lingüístiques elementals i significats associats a aquestes estructures com ara expressió de l'entitat i les seves propietats, quantitat i número, afirmació, exclamació, negació, interrogació.
- Lèxic elemental i d'interès per als alumnes relatiu a relacions interpersonals bàsiques, habitatge, llocs i entorns pròxim.
- Iniciació a patrons sonors i accentuals elementals.
- Iniciació a convencions ortogràfiques elementals.
- Convencions i estratègies conversacionals elementals, en format síncron o asíncron, per iniciar, mantenir i acabar la comunicació, prendre i cedir la paraula, preguntar i respondre, etc.
- Eines analògiques i digitals elementals per a la comprensió i producció oral, escrita i multimodal.

B. Plurilingüisme

- Estratègies i tècniques elementals de detecció de les manques comunicatives i les limitacions derivades del nivell de competència en la llengua estrangera i en la resta de llengües del repertori lingüístic propi.
- Iniciació a les estratègies elementals per identificar i utilitzar unitats lingüístiques (lèxic, morfosintaxis, patrons sonors, etc.) a partir de la comparació de les llengües i varietats que conformen el repertori lingüístic personal.

C. Interculturalitat

- La llengua estrangera com a mitjà de comunicació i relació amb persones d'altres països.
- Aspectes socioculturals i sociolingüístics elementals i més significatius relatius als costums i la vida quotidiana en països on es parla la llengua estrangera.
- Iniciació a les estratègies bàsiques d'ús comú per entendre i apreciar la diversitat lingüística, cultural i artística, atenent valors ecològics, socials i democràtics.
- Iniciació a les estratègies bàsiques de detecció d'usos discriminatoris del llenguatge verbal i no verbal.

SEGON CICLE

Criteris d'avaluació

Competència específica 1

- 1.1. Reconèixer i interpretar el sentit global, així com paraules i frases prèviament indicades en textos orals, escrits i multimodals breus i senzills sobre temes freqüents i quotidians de rellevància personal i pròxims a la seva experiència, així com de textos de ficció adequats al nivell de desenvolupament dels alumnes, expressats de manera comprensible, clara i en llengua estàndard a través de diferents suports.
- 1.2. Seleccionar i aplicar de forma guiada estratègies adequades en situacions comunicatives quotidianes i de rellevància per als alumnes per captar el sentit global i processar informacions explícites en textos breus i senzills sobre temes familiars.

Competència específica 2

- 2.1. Expressar oralment frases curtes amb informació bàsica sobre assumptes quotidians i de rellevància per als alumnes, utilitzant de forma guiada recursos verbals i no verbals, parant esment al ritme, l'accentuació i l'entonació.

- 2.2. Redactar textos molt breus i senzills, amb adequació a la situació comunicativa proposada, a partir de models i a través d'eines analògiques i digitals, usant estructures i lèxic elemental sobre assumptes quotidians i de rellevància personal per a l'alumne.
- 2.3. Seleccionar i aplicar de forma guiada estratègies per produir missatges breus i senzills adequats a les intencions comunicatives usant, amb ajuda, recursos i suports físics o digitals en funció de les necessitats de cada moment.

Competència específica 3

- 3.1. Participar en situacions interactives breus i senzilles sobre temes quotidians, de rellevància personal i pròxims a la seva experiència, preparades prèviament, a través de diversos suports, amb l'ajut de recursos com ara la repetició, el ritme pausat o el llenguatge no verbal, i mostrant empatia i respecte per la cortesia lingüística i l'etiqueta digital.
- 3.2. Seleccionar i utilitzar, de forma guiada i en situacions quotidianes, estratègies elementals per saludar, acomiadar-se i presentar-se; expressar missatges breus; i formular i contestar preguntes senzilles.

Competència específica 4

- 4.1. Interpretar i explicar textos, conceptes i comunicacions breus i senzilles, de forma guiada, en situacions en les quals atendre la diversitat, mostrant empatia i interès pels interlocutors i pels problemes d'enteniment en el seu entorn més pròxim, amb l'ajut de diversos recursos i suports.
- 4.2. Seleccionar i aplicar, de forma guiada, estratègies elementals que ajudin a crear ponts i facilitin la comprensió i producció d'informació i la comunicació, usant, amb ajuda, recursos i suports físics o digitals en funció de les necessitats de cada moment.

Competència específica 5

- 5.1. Comparar i contrastar les similituds i diferències entre diferents llengües reflexionant, de forma guiada, sobre aspectes bàsics del seu funcionament.
- 5.2. Utilitzar i diferenciar, de forma guiada, els coneixements i estratègies de millora de la seva capacitat de comunicar i d'aprendre la llengua estrangera, amb suport d'altres participants i de suports analògics i digitals.
- 5.3. Registrar i aplicar, de manera guiada, els progressos i dificultats elementals en el procés d'aprenentatge de la llengua estrangera, reconeixent els aspectes que ajuden a millorar i participant en activitats d'autoavaluació i

coavaluació, com les que es proposen en el Portfolio Europeu de les Llengües (PEL).

Competència específica 6

- 6.1. Actuar amb respecte en situacions interculturals, identificant i comparant semblances i diferències elementals entre llengües i cultures, i mostrant rebuig enfront de discriminacions, prejudicis i estereotips de qualsevol tipus en contextos comunicatius quotidians i habituals.
- 6.2. Reconèixer i apreciar la diversitat lingüística, cultural i artística pròpia de països on es parla la llengua estrangera com a font d'enriquiment personal, mostrant interès per comprendre elements culturals i lingüístics elementals i habituals que fomentin la convivència pacífica i el respecte pels altres.
- 6.3. Seleccionar i aplicar, de forma guiada, estratègies bàsiques per entendre i apreciar els aspectes més rellevants de la diversitat lingüística, cultural i artística.

Sabers bàsics

A. Comunicació

- Autoconfiança. L'error com a instrument de millora.
- Estratègies bàsiques per a la comprensió i la producció de textos orals, escrits i multimodals breus, senzills i contextualitzats.
- Coneixements, destreses i actituds que permeten iniciar-se en activitats de mediació en situacions quotidianes bàsiques.
- Funcions comunicatives bàsiques adequades a l'àmbit i al context: saludar, acomiadar-se, presentar i presentar-se; descriure persones, objectes i llocs; situar esdeveniments en el temps; situar objectes, persones i llocs en l'espai; demanar i intercanviar informació sobre qüestions quotidianes; descriure rutines; donar indicacions i instruccions; expressar la pertinença i la quantitat.
- Models contextuais i gèneres discursius bàsics en la comprensió, producció i coproducció de textos orals, escrits i multimodals, breus i senzills, literaris i no literaris: característiques i reconeixement del context, organització i estructuració segons l'estructura interna.
- Unitats lingüístiques bàsiques i significats associats a aquestes unitats com ara expressió de l'entitat i les seves propietats, quantitat i número, l'espai i les relacions espacials, el temps, l'afirmació, la negació, la interrogació i l'exclamació, relacions lògiques elementals.
- Lèxic bàsic i d'interès per als alumnes relatiu a identificació personal, relacions interpersonals pròximes, llocs i entorns pròxims, oci i temps lliure, vida quotidiana.
- Patrons sonors, accentuals, rítmics i d'entonació bàsics i funcions comunicatives generals associades a aquests patrons.

- Convencions ortogràfiques bàsiques i significats associats als formats i elements gràfics.
- Convencions i estratègies conversacionals bàsiques, en format síncron o asíncron, per iniciar, mantenir i acabar la comunicació, prendre i cedir la paraula, demanar i donar aclariments i explicacions, comparar, contrastar, col·laborar, etc.
- Recursos per a l'aprenentatge i estratègies elementals per a la recerca guiada d'informació en mitjans analògics i digitals.
- Propietat intel·lectual de les fonts consultades i continguts emprats.
- Eines analògiques i digitals bàsiques per a la comprensió, producció i coproducció oral, escrita i multimodal; i plataformes virtuals d'interacció, cooperació i col·laboració educativa.

B. Plurilingüisme

- Estratègies i tècniques de compensació de les manques comunicatives per respondre a una necessitat elemental, malgrat les limitacions derivades del nivell de competència en la llengua estrangera i en les llengües del repertori lingüístic propi.
- Estratègies bàsiques d'ús comú per identificar, retenir, recuperar i utilitzar unitats lingüístiques (lèxic, morfosintaxi, patrons sonors, etc.) a partir de la comparació de les llengües i varietats que conformen el repertori lingüístic propi.
- Iniciació a estratègies i eines bàsiques d'autoavaluació i coavaluació, analògiques i digitals, individuals i cooperatives.
- Lèxic i expressions elementals per comprendre enunciats sobre la comunicació, la llengua i l'aprenentatge (metallenguatge).

C. Interculturalitat

- La llengua estrangera com a mitjà de comunicació i relació amb persones d'altres països, com a mitjà per conèixer cultures i maneres de vida diferents.
- Interès en la participació en intercanvis comunicatius planificats, a través de diferents mitjans, amb estudiants de la llengua estrangera.
- Aspectes socioculturals i sociolingüístics més significatius relatius als costums, la vida quotidiana i les relacions interpersonals bàsiques en països on es parla la llengua estrangera.
- Estratègies bàsiques d'ús comú per entendre i apreciar la diversitat lingüística, cultural i artística, a partir de valors ecosocials i democràtics.
- Estratègies bàsiques d'ús comú de detecció d'usos discriminatoris del llenguatge verbal i no verbal.

TERCER CICLE

Criteris d'avaluació

Competència específica 1

- 1.1. Reconèixer, interpretar i analitzar el sentit global, així com paraules i frases específiques de textos orals, escrits i multimodals breus i senzills sobre temes freqüents i quotidians de rellevància personal i àmbits pròxims a la seva experiència, així com de textos literaris adequats al nivell de desenvolupament de l'alumne, expressats de manera comprensible, clara i en llengua estàndard a través de diferents suports.
- 1.2. Seleccionar, organitzar i aplicar de forma guiada estratègies i coneixements adequats en situacions comunicatives quotidianes i de rellevància per als alumnes per captar el sentit global i processar informacions explícites en textos diversos.

Competència específica 2

- 2.1. Expressar oralment textos breus i senzills, prèviament preparats, sobre assumptes quotidians i de rellevància per als alumnes, utilitzant de forma guiada recursos verbals i no verbals, i usant formes i estructures bàsiques i d'ús freqüent pròpies de la llengua estrangera.
- 2.2. Organitzar i redactar textos breus i senzills, prèviament preparats, amb adequació a la situació comunicativa proposada, a través d'eines analògiques i digitals, i usant estructures i lèxic bàsic d'ús comú sobre assumptes quotidians i freqüents, de rellevància personal per a l'alumne i pròxims a la seva experiència.
- 2.3. Seleccionar, organitzar i aplicar de forma guiada coneixements i estratègies per preparar i produir textos adequats a les intencions comunicatives, les característiques contextuais i la tipologia textual, usant, amb ajuda, recursos físics o digitals en funció de la tasca i les necessitats de cada moment.

Competència específica 3

- 3.1. Planificar i participar en situacions interactives breus i senzilles sobre temes quotidians, de rellevància personal i pròxims a la seva experiència, a través de diversos suports, secundant-se en recursos com ara la repetició, el ritme pausat o el llenguatge no verbal, i mostrant empatia i respecte per la cortesia lingüística i l'etiqueta digital, així com per les diferents necessitats, idees i motivacions dels interlocutors.
- 3.2. Seleccionar, organitzar i utilitzar, de forma guiada i en situacions quotidianes, estratègies elementals per saludar, acomiadar-se i presentar-se; formular i contestar preguntes senzilles; expressar missatges, i iniciar i acabar la comunicació.

Competència específica 4

- 4.1. Inferir i explicar textos, conceptes i comunicacions breus i senzilles, de forma guiada, en situacions en les quals atendre la diversitat, mostrant respecte i empatia pels interlocutors i per les llengües emprades, i interès per participar en la solució de problemes intercomprensió i d'enteniment en el seu entorn pròxim amb l'ajut de diversos recursos i suports.
- 4.2. Seleccionar i aplicar, de forma guiada, estratègies bàsiques que ajudin a crear ponts i facilitin la comprensió i producció d'informació i la comunicació, adequades a les intencions comunicatives, usant, amb ajuda, recursos i suports físics o digitals en funció de les necessitats de cada moment.

Competència específica 5

- 5.1. Comparar i contrastar les similituds i diferències entre diferents llengües reflexionant de manera progressivament autònoma sobre aspectes bàsics del seu funcionament.
- 5.2. Utilitzar i diferenciar de forma progressivament autònoma els coneixements i estratègies de millora de la seva capacitat de comunicar i d'aprendre la llengua estrangera, amb suport d'altres participants i de suports analògics i digitals.
- 5.3. Registrar i utilitzar, de manera guiada, els progressos i dificultats en el procés d'aprenentatge de la llengua estrangera, reconeixent els aspectes que ajuden a millorar i realitzant activitats d'autoavaluació i coavaluació, com les que es proposen en el Portfolio Europeu de les Llengües (PEL) o en un diari d'aprenentatge.

Competència específica 6

- 6.1. Actuar amb estima i respecte en situacions interculturals, construint vincles entre les diferents llengües i cultures, i mostrant rebuig davant qualsevol mena de discriminació, prejudici i estereotip en contextos comunicatius quotidians i habituals.
- 6.2. Acceptar i respectar la diversitat lingüística, cultural i artística pròpia de països on es parla la llengua estrangera com a font d'enriquiment personal, mostrant interès per comprendre elements culturals i lingüístics bàsics que fomentin la sostenibilitat i la democràcia.
- 6.3. Seleccionar i aplicar, de forma guiada, estratègies bàsiques per entendre i apreciar la diversitat lingüística, cultural i artística.

Sabers bàsics

A. Comunicació

- Autoconfiança. L'error com a instrument de millora.
- Estratègies bàsiques per a la comprensió, la planificació i la producció de textos orals, escrits i multimodals breus, senzills i contextualitzats.
- Coneixements, destreses i actituds que permeten iniciar-se en activitats de mediació en situacions quotidianes bàsiques.
- Funcions comunicatives bàsiques adequades a l'àmbit i al context: saludar, acomiadar-se, presentar i presentar-se; descriure persones, objectes i llocs; situar esdeveniments en el temps; situar objectes, persones i llocs en l'espai; demanar i intercanviar informació sobre qüestions quotidianes; descriure rutines; donar indicacions i instruccions; expressar la pertinença i la quantitat.
- Models contextuals i gèneres discursius bàsics en la comprensió, producció i coproducció de textos orals, escrits i multimodals, breus i senzills, literaris i no literaris: característiques i reconeixement del context, organització i estructuració segons l'estructura interna.
- Unitats lingüístiques bàsiques i significats associats a aquestes unitats com ara expressió de l'entitat i les seves propietats, quantitat i número, l'espai i les relacions espacials, el temps, l'afirmació, la negació, la interrogació i l'exclamació, relacions lògiques elementals.
- Lèxic bàsic i d'interès per als alumnes, relatiu a identificació personal, relacions interpersonals pròximes, llocs i entorns pròxims, oci i temps lliure, vida quotidiana.
- Patrons sonors, accentuals, rítmics i d'entonació bàsics, i funcions comunicatives generals associades a aquests patrons.
- Convencions ortogràfiques bàsiques i significats associats als formats i elements gràfics.
- Convencions i estratègies conversacionals bàsiques, en format síncron o asíncron, per iniciar, mantenir i acabar la comunicació, prendre i cedir la paraula, demanar i donar aclariments i explicacions, comparar i contrastar, col·laborar, etc.
- Recursos per a l'aprenentatge i estratègies per a la cerca guiada d'informació en mitjans analògics i digitals.
- Propietat intel·lectual de les fonts consultades i continguts utilitzats.
- Eines analògiques i digitals bàsiques per a la comprensió, producció i coproducció oral, escrita i multimodal; i plataformes virtuals d'interacció, cooperació i col·laboració educativa (aules virtuals, videoconferències, eines digitals col·laboratives...) per a l'aprenentatge, la comunicació i el desenvolupament de projectes amb parlants o estudiants de la llengua estrangera.

B. Plurilingüisme

- Estratègies i tècniques de compensació de les manques comunicatives per respondre eficaçment a una necessitat concreta, malgrat les limitacions

derivades del nivell de competència en la llengua estrangera i en les altres llengües del repertori lingüístic propi.

- Estratègies bàsiques per identificar, organitzar, retenir, recuperar i utilitzar unitats lingüístiques (lèxic, morfosintaxi, patrons sonors, etc.) a partir de la comparació de les llengües i varietats que conformen el repertori lingüístic personal.
- Estratègies i eines bàsiques d'autoavaluació i coavaluació, analògiques i digitals, individuals i cooperatives.
- Lèxic i expressions bàsiques per comprendre enunciats sobre la comunicació, la llengua, l'aprenentatge i les eines de comunicació i aprenentatge (metallenguatge).
- Comparació elemental entre llengües a partir d'elements de la llengua estrangera i altres llengües: origen i parentius.

C. Interculturalitat

- La llengua estrangera com a mitjà de comunicació i relació amb persones d'altres països, com a manera d'accedir a nova informació i com a mitjà per conèixer cultures i maneres de vida diferents.
- Valoració positiva i interès per establir contactes i comunicar-se a través de diferents mitjans amb parlants o estudiants de la llengua estrangera.
- Aspectes socioculturals i sociolingüístics bàsics relatius als costums, la vida quotidiana i les relacions interpersonals, convencions socials bàsiques d'ús comú, llenguatge no verbal, cortesia lingüística i etiqueta digital pròpies de països on es parla la llengua estrangera.
- Estratègies bàsiques per entendre i apreciar la diversitat lingüística, cultural i artística, a partir de valors ecosocials i democràtics.
- Estratègies de detecció d'usos discriminatoris del llenguatge verbal i no verbal.

MATEMÀTIQUES

Les matemàtiques, presents en pràcticament totes les activitats humanes, tenen un marcat caràcter instrumental que les vincula amb la majoria de les àrees de coneixement: les ciències de la naturalesa, l'enginyeria, la tecnologia, les ciències socials i fins i tot l'art o la música. A més, les matemàtiques posseeixen un valor propi, constitueixen un conjunt d'idees i maneres d'actuar que permeten conèixer i estructurar la realitat, analitzar-la i obtenir informació nova i conclusions que inicialment no estaven explícites. Les matemàtiques integren característiques com el domini de l'espai, el temps, la proporció, l'optimització de recursos, l'anàlisi de la incertesa o el maneig de la tecnologia digital; i promouen el raonament, l'argumentació, la comunicació, la perseverança, la presa de decisions o la creativitat. D'altra banda, en el moment actual, cobren especial interès elements relacionats amb el maneig de dades i informació i el pensament computacional que proporcionen instruments eficaços per afrontar el nou escenari que plantegen els reptes i desafinaments del segle XXI. En aquest sentit, les matemàtiques juguen un paper essencial davant els actuals desafiaments socials i mediambientals als quals els alumnes hauran d'enfrontar-se en el seu futur, com a instrument per analitzar i comprendre millor l'entorn pròxim i global, els problemes socials, econòmics, científics i ambientals i per avaluar modes de solució viables, contribuint de forma directa als Objectius de Desenvolupament Sostenible plantejats per les Nacions Unides.

En conseqüència amb tot l'anterior, la proposta curricular de l'àrea de Matemàtiques a l'educació primària estableix uns ensenyaments mínims amb les quals es persegueix aconseguir, d'una banda, el desenvolupament màxim de les potencialitats en tots els alumnes des d'una perspectiva inclusiva, independentment de les seves circumstàncies personals i socials; i, d'altra banda, l'alfabetització matemàtica, és a dir, l'adquisició dels coneixements, les destreses i actituds, així com els instruments necessaris per aplicar la perspectiva i el raonament matemàtics en la formulació d'una situació-problema, seleccionar les eines adequades per a la seva resolució, interpretar les solucions en el context i prendre decisions estratègiques. Aquesta comprensió de les matemàtiques ajudarà l'alumne a emetre judicis fonamentats i a prendre decisions, destreses imprescindibles en la seva formació com a ciutadans compromesos i reflexius capaços d'enfrontar els desafiaments del segle XXI.

El desenvolupament curricular de l'àrea s'orienta a la consecució en els objectius generals de l'etapa, així com al desenvolupament i l'adquisició de les competències clau conceptualitzades en el Perfil de sortida que els alumnes han d'aconseguir en finalitzar l'etapa d'educació primària. Per tot això, tant els objectius de l'etapa com els descriptors que formen part del Perfil de han constituït el marc de referència per a la definició de les competències específiques de l'àrea.

Les competències específiques, que es relacionen entre si constituint un tot interconnectat, s'organitzen en cinc eixos fonamentals: resolució de problemes, raonament i prova, connexions, comunicació i representació, i destreses socioafectives. A més, orienten els processos i principis metodològics que han de dirigir l'ensenyament i l'aprenentatge de les matemàtiques i afavoreixen l'enfocament interdisciplinari i la innovació. La resolució de problemes, que constitueix el primer dels eixos esmentats, s'ha d'afavorir no sols com a competència específica de l'àrea, sinó com a mètode per al seu aprenentatge. La resolució de problemes és una activitat present en la vida diària i a través de la qual es posen en acció altres eixos de l'àrea com el raonament i el pensament computacional, la representació d'objectes matemàtics i el maneig i la comunicació a través del llenguatge matemàtic.

Tant els criteris d'avaluació com els sabers bàsics, graduats a través dels cicles, es vertebren al voltant de les competències específiques. Aquesta progressió, que parteix d'entorns molt pròxims i manipulatius que connecten amb l'etapa d'educació infantil, facilita la transició cap a aprenentatges més formals i afavoreix el desenvolupament de la capacitat de pensament abstracte en l'educació secundària.

L'adquisició de les competències específiques constitueix la base per a l'avaluació dels alumnes i es valora a través dels criteris d'avaluació. No existeix una vinculació unívoca i directa entre criteris d'avaluació i sabers bàsics, les competències específiques s'han d'avaluar a través de la posada en acció de diferents sabers, proporcionant la flexibilitat necessària per establir connexions entre ells.

Els sabers bàsics s'estructuren entorn del concepte de sentit matemàtic i s'organitzen en dues dimensions, cognitiva i afectiva, que integren coneixements, destreses i actituds dissenyats d'acord amb el desenvolupament evolutiu de l'alumne. L'ordre d'aparició d'aquests sentits no comporta cap prioritat.

El sentit numèric es caracteritza pel desenvolupament de destreses i maneres de pensar basats en la comprensió, la representació i l'ús flexible de números i operacions per orientar la presa de decisions, per exemple.

El sentit de la mesura es caracteritza per la comprensió i comparació d'atributs dels objectes del món natural. Entendre i triar les unitats adequades per estimar, mesurar i comparar; utilitzar instruments adequats per realitzar mesuraments; i comprendre les relacions entre magnituds utilitzant l'experimentació són els seus elements centrals.

El sentit espacial és fonamental per comprendre i apreciar els aspectes geomètrics del món. Està constituït per la identificació, representació i classificació de formes, el descobriment de les seves propietats i relacions, la descripció dels seus moviments i el raonament amb elles.

El sentit algebraic proporciona el llenguatge en el qual es comuniquen les matemàtiques. Engloba els sabers relacionats amb el reconeixement de patrons i les relacions entre variables, l'expressió de regularitats o la modelització de situacions amb expressions simbòliques. Per raons organitzatives, s'ha inclòs el model matemàtic i el pensament computacional dins d'aquest sentit, encara que són dos processos que han de treballar-se al llarg del desenvolupament de tota l'àrea de Matemàtiques.

El sentit estocàstic s'orienta cap al raonament i la interpretació de dades i la valoració crítica, així com la presa de decisions a partir d'informació estadística. També comprèn els sabers vinculats amb la comprensió i la comunicació de fenòmens aleatoris en situacions de la vida quotidiana.

El sentit socioafectiu integra coneixements, destreses i actituds essencials per entendre les emocions. Manejar-les correctament millora el rendiment de l'alumne en matemàtiques, en combat actituds negatives, contribueix a erradicar idees preconcebudes relacionades amb el gènere o el mite del talent innat indispensable i promou l'aprenentatge actiu. Per això es proposa normalitzar l'error com a part de l'aprenentatge, fomentar el diàleg i donar a conèixer a l'alumne les contribucions de les dones i els homes en les matemàtiques al llarg de la història i en l'actualitat.

L'àrea ha de tractar-se de manera experiencial, tot concedint especial rellevància a la manipulació, especialment en els primers nivells, i impulsant progressivament la utilització contínua de recursos digitals, proposant als alumnes situacions d'aprenentatge que propiciïn la reflexió, el raonament, l'establiment de connexions, la comunicació i la representació. De la mateixa manera, es recomana combinar diferents metodologies didàctiques, que afavoreixin unes matemàtiques inclusives i la motivació per aprendre i, a més a més, generin en l'alumne la curiositat i la necessitat per adquirir els coneixements, destreses i actituds de l'àrea. Les metodologies actives són especialment adequades en un enfocament competencial, ja que permeten construir el coneixement i dinamitzar l'activitat d'aula mitjançant l'intercanvi d'idees. Les situacions d'aprenentatge faciliten la interdisciplinarietat i afavoreixen la reflexió, la crítica, l'elaboració d'hipòtesis i la tasca investigadora.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

1. Interpretar situacions de la vida quotidiana, proporcionant una representació matemàtica d'aquestes mitjançant conceptes, eines i estratègies per analitzar la informació més rellevant

La comprensió d'una situació problematitzada en la qual s'intervé des de l'àmbit matemàtic és sempre el primer pas cap a la seva resolució. Una bona representació o visualització del problema ajuda a la seva interpretació, així com a

la identificació de les dades i les relacions més rellevants. La comprensió de situacions problematitzades no se realitza únicament sobre en l'enteniment de missatges verbals escrits, sinó que inclou també els missatges orals; els missatges visuals a través de dibuixos, imatges o fotografies; o situacions quotidianes o missatges amb materials manipulatius concrets que suposin un repte. Amb això, es persegueix que l'alumne compregui l'entorn pròxim, i es pretén dotar-lo d'eines que li permetin establir una correcta representació del món que l'envolta i afrontar i resoldre les situacions problemàtiques que se li presentin, tant a l'escola com en la seva vida diària.

Els contextos en la resolució de problemes proporcionen un ampli ventall de possibilitats per a la integració de les diferents experiències i aprenentatges dels alumnes, així com de les diferents competències amb una perspectiva global, fomentant el respecte mutu i la cooperació entre iguals amb especial atenció a la igualtat de gènere, la inclusió i la diversitat personal i cultural. Aquests contextos hauran de ser variats i incloure, almenys, el personal, l'escolar, el social, el científic i l'humanístic. Ofereixen una oportunitat per integrar les vuit competències clau i incloure el plantejament dels grans problemes mediambientals i socials del nostre món o problemes de consum responsable en la seva realitat pròxima, fomentant que l'alumne se'n faci partícip i desenvolupi l'actitud necessària per implicar-se activament en el seu futur.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: STEM1, STEM2, STEM4, CD2, CPSAA5, CE1, CE3, CCEC4.

2. Resoldre situacions problematitzades, aplicant diferents tècniques, estratègies i formes de raonament, per explorar diferents maneres de conducta, obtenir solucions i assegurar la seva validesa des d'un punt de vista formal i en relació amb el context plantejat

La resolució de problemes constitueix una part fonamental de l'aprenentatge de les matemàtiques: com a objectiu en si mateix i com a eix metodològic per a la construcció del coneixement matemàtic.

Com a objectiu en si mateix, entren en joc diferents estratègies per obtenir les possibles solucions: analogia, assaig i error, resolució inversa, tempteig, descomposició en problemes més senzills... Conèixer una varietat d'estratègies permet tractar amb seguretat els reptes i facilita l'establiment de connexions. Les estratègies no han de centrar-se únicament en la resolució aritmètica, sinó que també es facilitaran situacions que puguin ser resoltes a través de la manipulació de materials, el disseny de representacions gràfiques o l'argumentació verbal. L'elecció de l'estratègia i la seva periòdica revisió durant la resolució del problema implica prendre decisions, anticipar la resposta, seguir les pautes establertes, assumir riscos i transformar l'error en una oportunitat d'aprenentatge. Com a eix metodològic proporciona noves connexions entre els coneixements de l'alumne, construint així nous significats i coneixements matemàtics.

Assegurar la validesa de les solucions suposa raonar sobre el procés seguit i avaluar-les quant a la seva correcció matemàtica. No obstant això, també ha de fomentar-se la reflexió crítica sobre l'adequació de les solucions al context plantejat i les implicacions que tindrien des de diversos punts de vista (consum responsable, salut, medi ambient, etc.).

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: STEM1, STEM2, CPSAA4, CPSAA5, CE3.

3. Explorar, formular i comprovar conjectures senzilles o plantejar problemes de tipus matemàtic en situacions basades en la vida quotidiana de forma guiada, reconeixent el valor del raonament i l'argumentació per contrastar la seva validesa, adquirir i integrar nou coneixement

El raonament i el pensament analític incrementen la percepció de patrons, estructures i regularitats, així com l'observació i identificació de característiques, relacions i propietats d'objectes que permeten formular conjectures o afirmacions tant en contextos quotidians com en situacions matemàtiques, desenvolupant idees, explorant fenòmens, argumentat conclusions i generant nous coneixements. L'anàlisi matemàtica contribueix, per tant, al desenvolupament del pensament crític, ja que implica analitzar i aprofundir en la situació o problema, explorar-ho des de diferents perspectives, plantejar les preguntes adequades i ordenar les idees de manera que tinguin sentit.

Aconseguir que l'alumne detecti elements matemàtics en l'entorn que l'envolta o en situacions de la seva vida quotidiana, plantejant-se preguntes o formulant conjectures, desenvolupa una actitud activa davant el treball, així com una actitud proactiva davant l'aprenentatge. D'aquesta manera, es contribueix a l'increment del raonament i de l'anàlisi crítica a través de l'observació i la reflexió i al desenvolupament de destreses comunicatives a través de l'expressió de l'observat, de les preguntes plantejades i el procés de prova dut a terme.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL1, STEM1, STEM2, CD1, CD3, CD5, CE3.

4. Utilitzar el pensament computacional organitzant dades, descomponent en parts, tot reconeixent patrons, generalitzant i interpretant, modificant i creant algorismes de forma guiada per modelitzar i automatitzar situacions de la vida quotidiana

El pensament computacional es presenta com una de les destreses clau en el futur de l'alumne, ja que entronca directament amb la resolució de problemes i amb el plantejament de procediments. Requereix l'abstracció per identificar els aspectes més rellevants i la descomposició en tasques més simples per arribar a

les possibles solucions que puguin ser executades per un sistema informàtic, un humà o una combinació de tots dos.

Portar el pensament computacional a la vida diària suposa relacionar els aspectes fonamentals de la informàtica amb les necessitats dels alumnes. D'aquesta manera, se'l prepara per a un futur cada vegada més tecnològic, millorant les seves capacitats intel·lectuals i fent ús d'abstraccions per resoldre problemes complexos. En aquesta etapa, aquest pensament hauria d'entrenar-se i desenvolupar-se específicament amb metodologies i estratègies guiades.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: STEM1, STEM2, STEM3, CD1, CD3, CD5, CE3.

5. Reconèixer i utilitzar connexions entre les diferents idees matemàtiques, així com identificar les matemàtiques implicades en altres àrees o en la vida quotidiana, interrelacionant conceptes i procediments per interpretar situacions i contextos diversos

La connexió entre els diferents objectes matemàtics (conceptes, procediments, sistemes de representació...) aporta una compressió més profunda i duradora dels sabers adquirits, proporcionant una visió més àmplia sobre el propi coneixement. Aquesta visió global i interrelacionada dels coneixements contribueix a la creació de connexions amb altres àrees, així com amb la vida diària de l'alumne, per exemple, en la planificació i gestió de la seva pròpia economia personal o en la interpretació d'informació gràfica en diversos mitjans. Comprendre que les idees matemàtiques no són elements aïllats, sinó que s'interrelacionen entre si donant lloc a un tot, desenvolupa la capacitat de comprensió de l'entorn i dels successos que en ell esdevenen, creant una base sòlida on assentar nous coneixements i afrontar nous reptes i adoptar decisions informades.

D'altra banda, el reconeixement de la connexió de les matemàtiques amb altres àrees, amb la vida real o amb la pròpia experiència augmenta el bagatge matemàtic de l'alumne. És important que aquest tingui l'oportunitat d'experimentar les matemàtiques en diferents contextos (personals, escolars, socials, científics i humanístics) per habitar-se a identificar aspectes matemàtics en múltiples situacions.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: STEM1, STEM3, CD3, CD5, CC4, CCEC1.

6. Comunicar i representar, de manera individual i col·lectiva, conceptes, procediments i resultats matemàtics utilitzant el llenguatge oral, escrit, gràfic, multimodal i la terminologia matemàtica apropiada, per donar significat i permanència a les idees matemàtiques

La comunicació i l'intercanvi d'idees és una part essencial de l'educació científica i matemàtica. A través de la comunicació, les idees, conceptes i procediments es converteixen en objectes de reflexió, perfeccionament, discussió, rectificació i validació. La capacitat d'analitzar verbalment i expressar el raonat es veu com una necessitat per desenvolupar-se socialment, recorrent al vocabulari matemàtic adequat, exposant i organitzant les idees que es volen transmetre o acceptant i rebatent arguments contraris.

Comunicar el pensament matemàtic amb claredat, coherència i de manera adequada al canal de comunicació contribueix a cooperar, afermar i generar nous coneixements. D'altra banda, la representació matemàtica, com a element comunicatiu, utilitza una varietat de llenguatges com el verbal, gràfic, simbòlic o tabular, entre altres, a través de mitjans tradicionals o digitals, que permeten expressar idees matemàtiques amb precisió en contextos diversos (personals, escolars, socials, científics i humanístics). L'alumne ha de reconèixer i comprendre el llenguatge matemàtic present en diferents formats i contextos, partint d'un llenguatge pròxim i adquirint progressivament la terminologia precisa i el rigor científic que caracteritza a les matemàtiques; i, a la vegada, ha de transmetre informació matemàtica adequant el format del missatge a l'audiència i al propòsit comunicatiu.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL1, CCL3, STEM2, STEM4, CD1, CD5, CE3, CCEC4.

7. Desenvolupar destreses personals que ajudin a identificar i gestionar emocions en enfrontar-se a reptes matemàtics, fomentant la confiança en les pròpies possibilitats, acceptant l'error com a part del procés d'aprenentatge i adaptant-se davant situacions d'incertesa, per millorar la perseverança i gaudir en l'aprenentatge de les matemàtiques

Resoldre problemes matemàtics o reptes més globals en els quals intervenen les matemàtiques ha de ser una tasca gratificant. L'adquisició de destreses emocionals dins de l'aprenentatge de les matemàtiques fomenta el benestar dels alumnes i l'interès per la disciplina i la motivació per les matemàtiques sense distinció de gènere alhora que desenvolupa la resiliència i una actitud proactiva davant reptes matemàtics, en entendre l'error com una oportunitat d'aprenentatge i la varietat d'emocions com una ocasió per créixer de manera personal. Per això, l'alumne ha d'identificar i gestionar les seves emocions, reconèixer les fonts d'estrès, mantenir una actitud positiva, ser perseverant i pensar de manera crítica i creativa. Enriqueix també aquesta competència l'estudi de la contribució de les matemàtiques als diferents àmbits de coneixement humà des d'una perspectiva de gènere.

Amb tot això, s'ajuda a desenvolupar una disposició davant l'aprenentatge que fomenti la transferència de les destreses adquirides a altres àmbits de la vida,

afavorint l'aprenentatge i el benestar personal com a part integral del procés vital de l'individu.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: STEM5, CPSAA1, CPSAA5, CE2, CE3.

8. Desenvolupar destreses socials reconeixent i respectant les emocions, les experiències dels altres i el valor de la diversitat i participant activament en equips de treball heterogenis amb rols assignats per construir una identitat positiva com a estudiant de matemàtiques, fomentar el benestar personal i crear relacions saludables

Amb aquesta competència específica es pretén que l'alumne treballi els valors de respecte, igualtat i resolució pacífica de conflictes, al mateix temps que resol els reptes matemàtics proposats, desenvolupant destreses de comunicació efectiva, planificació, indagació, motivació i confiança per crear relacions i entorns saludables de treball, per exemple, mitjançant la participació en equips heterogenis amb rols assignats. Això permet construir relacions saludables, solidàries i compromeses, afermar l'autoconfiança i normalitzar situacions de convivència en igualtat.

Es persegueix dotar l'alumne d'eines i estratègies de comunicació efectiva i de treball en grup com un recurs necessari per al futur. Així, els alumnes treballen l'escolta activa i la comunicació assertiva, cooperen de manera creativa, crítica i responsable i tracten la resolució de conflictes de manera positiva, emprant un llenguatge inclusiu i no violent.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL5, CP3, STEM3, CPSAA1, CPSAA3, CC2, CC3.

PRIMER CICLE

Criteris d'avaluació

Competència específica 1

- 1.1. Comprendre les preguntes plantejades a través de diferents estratègies o eines, reconeixent la informació continguda en problemes de la vida quotidiana.
- 1.2. Proporcionar exemples de representacions de situacions problematitzades senzilles amb recursos manipulatius i gràfics que ajudin en la resolució d'un problema de la vida quotidiana.

Competència específica 2

- 2.1. Emprar algunes estratègies adequades en la resolució de problemes.
- 2.2. Obtenir possibles solucions a problemes, de forma guiada, aplicant estratègies bàsiques de resolució.
- 2.3. Descriure verbalment la idoneïtat de les solucions d'un problema a partir de les preguntes prèviament plantejades.

Competència específica 3

- 3.1. Realitzar conjectures matemàtiques senzilles investigant patrons, propietats i relacions de forma guiada.
- 3.2. Donar exemples de problemes sobre situacions quotidianes que es resolen matemàticament.

Competència específica 4

- 4.1. Descriure rutines i activitats senzilles de la vida quotidiana que es realitzin pas a pas, utilitzant principis bàsics del pensament computacional de forma guiada.
- 4.2. Utilitzar eines tecnològiques adequades, de forma guiada, en el procés de resolució de problemes.

Competència específica 5

- 5.1. Reconèixer connexions entre els diferents elements matemàtics aplicant coneixements i experiències propis.
- 5.2. Reconèixer les matemàtiques presents en la vida quotidiana i en altres àrees establint connexions senzilles entre elles.

Competència específica 6

- 6.1. Reconèixer llenguatge matemàtic senzill present en la vida quotidiana adquirint vocabulari específic bàsic.
- 6.2. Explicar, idees i processos matemàtics senzills, els passos seguits en la resolució d'un problema o els resultats matemàtics, de forma verbal o gràfica.

Competència específica 7

- 7.1. Reconèixer les emocions bàsiques pròpies per tractar reptes matemàtics, demanant ajuda només quan sigui necessari.

- 7.2. Expressar actituds positives davant nous reptes matemàtics, valorant l'error com una oportunitat d'aprenentatge.

Competència específica 8

- 8.1. Participar respectuosament en el treball en equip establint relacions saludables basades en el respecte, la igualtat i la resolució pacífica de conflictes.
- 8.2. Acceptar la tasca i rol assignat en el treball en equip, complint amb les responsabilitats individuals i contribuint a la consecució dels objectius del grup.

Sabers bàsics

A. Sentit numèric

1. Comptatge:

- Estratègies variades de comptatge i recompte sistemàtic en situacions de la vida quotidiana en quantitats fins al 999.

2. Quantitat:

- Estimacions raonades de quantitats en contextos de resolució de problemes.
- Lectura, representació (inclosa la recta numèrica i amb materials manipulatius), composició, descomposició i recomposició de nombres naturals fins a 999.
- Representació d'una mateixa quantitat de diferents formes (manipulativa, gràfica o numèrica) i estratègies d'elecció de la representació adequada per a cada situació o problema.

3. Sentit de les operacions:

- Estratègies de càlcul mental amb nombres naturals fins a 999.
- Suma i resta de nombres naturals resoltes amb flexibilitat i sentit: utilitat en situacions contextualitzades, estratègies i eines de resolució i propietats i ús de diferents materials manipulatius.

4. Relacions:

- Sistema de numeració de base deu (fins al 999): aplicació de les relacions que genera en les operacions.
- Nombres naturals en contextos de la vida quotidiana: comparació i ordenació.
- Relacions entre la suma i la resta: aplicació en contextos quotidians.

5. Educació financera:

- Sistema monetari europeu: monedes (1, 2 euros) i bitllets d'euro (5, 10, 20, 50 i 100), valor i equivalència.

B. Sentit de la mesura

1. Magnitud:

- Atributs mesurables dels objectes (longitud, massa, capacitat), distàncies i temps.
- Unitats convencionals (metre, quilo i litre) i no convencionals en situacions de la vida quotidiana.
- Unitats de mesura del temps (any, mes, setmana, dia i hora) en situacions de la vida quotidiana.

2. Mesura:

- Processos per mesurar mitjançant repetició d'una unitat i mitjançant la utilització d'instruments convencionals (regles, cintes mètriques, balances, calendaris...) i no convencionals en contextos familiars.

3. Estimació i relacions:

- Estratègies de comparació directa i ordenació de mesures de la mateixa magnitud.
- Estimació de mesures (distàncies, grandàries, masses, capacitats...) per comparació directa amb altres mesures.

C. Sentit espacial

1. Figures geomètriques de dues i tres dimensions:

- Figures geomètriques senzilles de dues dimensions en objectes de la vida quotidiana: identificació i classificació atenent els seus elements.
- Estratègies i tècniques de construcció de figures geomètriques senzilles d'una, dues o tres dimensions de manera manipulativa.
- Vocabulari geomètric bàsic: descripció verbal dels elements i les propietats de figures geomètriques senzilles.
- Propietats de figures geomètriques de dues dimensions: exploració mitjançant materials manipulables i eines digitals.

2. Localització i sistemes de representació:

- Posició relativa d'objectes en l'espai i interpretació de moviments: descripció en referència a un mateix a través de vocabulari adequat (a dalt, a baix,

davant, darrere, entre, més a prop que, menys a prop que, més lluny que, menys lluny que...).

3. Visualització, raonament i modelització geomètrica:

- Models geomètrics en la resolució de problemes relacionats amb els altres sentits.
- Relacions geomètriques: reconeixement en l'entorn.

D. Sentit algebraic

1. Patrons:

- Estratègies per a la identificació, descripció oral, descobriment d'elements ocults i extensió de seqüències a partir de les regularitats en una col·lecció de números, figures o imatges.

2. Model matemàtic:

- Procés guiat de modelització (dibuixos, esquemes, diagrames, objectes manipulables, dramatitzacions...) en la comprensió i resolució de problemes de la vida quotidiana.

3. Relacions i funcions:

- Expressió de relacions d'igualtat i desigualtat mitjançant els signes $=$ i \neq entre expressions que incloguin operacions.
- Representació de la igualtat com a expressió d'una relació d'equivalència entre dos elements i obtenció de dades senzilles desconegudes (representats per mitjà d'un símbol) en qualsevol dels dos elements.

4. Pensament computacional:

- Estratègies per a la interpretació d'algoritmes senzills (rutines, instruccions amb passos ordenats...).

E. Sentit estocàstic

1. Organització i anàlisi de dades:

- Estratègies de reconeixement dels principals elements i extracció de la informació rellevant de gràfics estadístics molt senzills de la vida quotidiana (pictogrames, gràfiques de barres...).
- Estratègies senzilles per a la recollida, classificació i recompte de dades qualitatives i quantitatives en mostres petites.

- Representació de dades obtingudes a través de recomptes mitjançant gràfics estadístics senzills i recursos manipulables i tecnològics.

F. Sentit socioafectiu

1. Creences, actituds i emocions:

- Gestió emocional: estratègies d'identificació i expressió de les pròpies emocions davant les matemàtiques. Curiositat i iniciativa en l'aprenentatge de les matemàtiques.

2. Treball en equip, inclusió, respecte i diversitat:

- Identificació i rebuig d'actituds discriminatòries davant les diferències individuals presents a l'aula. Actituds inclusives i acceptació de la diversitat del grup.
- Participació activa en el treball en equip: interacció positiva i respecte pel treball dels altres.
- Contribució de les matemàtiques als diferents àmbits del coneixement humà des d'una perspectiva de gènere.

SEGON CICLE

Criteris d'avaluació

Competència específica 1

- 1.1. Interpretar, de manera verbal o gràfica, problemes de la vida quotidiana, comprenent les preguntes plantejades a través de diferents estratègies o eines, incloses les tecnològiques.
- 1.2. Produir representacions matemàtiques a través d'esquemes o diagrames que ajudin en la resolució d'una situació problematitzada.

Competència específica 2

- 2.1. Comparar entre diferents estratègies per resoldre un problema de manera pautada.
- 2.2. Obtenir possibles solucions d'un problema seguint alguna estratègia coneguda.
- 2.3. Demostrar la correcció matemàtica de les solucions d'un problema i la seva coherència en el context plantejat.

Competència específica 3

3.1. Analitzar conjectures matemàtiques senzilles investigant patrons, propietats i relacions de manera pautada.

3.2. Donar exemples de problemes sobre situacions quotidianes que es resolen matemàticament.

Competència específica 4

4.1. Automatitzar situacions senzilles de la vida quotidiana que es realitzin pas a pas o segueixin una rutina utilitzant de manera pautada principis bàsics del pensament computacional.

4.2. Utilitzar eines tecnològiques adequades en el procés de resolució de problemes.

Competència específica 5

5.1. Realitzar connexions entre els diferents elements matemàtics aplicant coneixements i experiències propis.

5.2. Interpretar situacions en contextos diversos reconeixent les connexions entre les matemàtiques i la vida quotidiana.

Competència específica 6

6.1. Reconèixer llenguatge matemàtic senzill present en la vida quotidiana en diferents formats, adquirint vocabulari específic bàsic i mostrant comprensió del missatge.

6.2. Explicar els processos i idees matemàtiques, els passos seguits en la resolució d'un problema o els resultats obtinguts, utilitzant un llenguatge matemàtic senzill en diferents formats.

Competència específica 7

7.1. Identificar les emocions pròpies en afrontar nous reptes matemàtics, demanant ajuda només quan sigui necessari i desenvolupant l'autoconfiança.

7.2. Mostrar actituds positives davant reptes matemàtics com ara l'esforç i la flexibilitat, valorant l'error com una oportunitat d'aprenentatge.

Competència específica 8

- 8.1. Treballar en equip de manera activa i respectuosa, comunicant-se adequadament, respectant la diversitat del grup i establint relacions saludables basades en la igualtat i la resolució pacífica de conflictes.
- 8.2. Participar en el repartiment de tasques, assumint i respectant les responsabilitats individuals assignades i emprant estratègies senzilles de treball en equip dirigides a la consecució d'objectius compartits.

Sabers bàsics

A. Sentit numèric

1. Comptatge:

- Estratègies variades de comptatge, recompte sistemàtic i adaptació del comptatge a la grandària dels números en situacions de la vida quotidiana en quantitats fins al 9999.

2. Quantitat:

- Estratègies i tècniques d'interpretació i manipulació de l'ordre de magnitud dels números (desenes, centenes i milers).
- Estimacions i aproximacions raonades de quantitats en contextos de resolució de problemes.
- Lectura, representació (inclosa la recta numèrica i amb materials manipulatius), composició, descomposició i recomposició de nombres naturals fins a 9999.
- Fraccions pròpies amb denominador fins a 12 en contextos de la vida quotidiana.

3. Sentit de les operacions:

- Estratègies de càlcul mental amb nombres naturals i fraccions.
- Estratègies de reconeixement de quines operacions simples (suma, resta, multiplicació, divisió com a repartiment i partició) són útils per resoldre situacions contextualitzades.
- Construcció de les taules de multiplicar recolzant-se en nombre de vegades, suma repetida o disposició en quadrícules.
- Suma, resta, multiplicació i divisió de nombres naturals resoltes amb flexibilitat i sentit en situacions contextualitzades: estratègies i eines de resolució i propietats i ús de diferents materials manipulatius.

4. Relacions:

- Sistema de numeració de base deu (fins al 9999): aplicació de les relacions que genera en les operacions.

- Nombres naturals i fraccions en contextos de la vida quotidiana: comparació i ordenació.
- Relacions entre la suma i la resta; i la multiplicació i la divisió: aplicació en contextos quotidians.

5. Educació financera:

- Càlcul i estimació de quantitats i canvi (euros i cèntims d'euro) a la vida quotidiana: ingressos, despeses i estalvi. Decisions de compra responsable.

B. Sentit de la mesura

1. Magnitud:

- Atributs mesurables dels objectes (longitud, massa, capacitat, superfície, volum i amplitud de l'angle).
- Unitats convencionals (km, m, cm, mm; kg, g; l i ml) i no convencionals en situacions de la vida quotidiana.
- Mesura del temps (any, mes, setmana, dia, hora i minuts) i determinació de la durada de períodes de temps.

2. Mesura:

- Estratègies per realitzar la mesura amb instruments i unitats no convencionals (repetició d'una unitat, ús de quadrícules i materials manipulatius) i convencionals.
- Processos de mesura mitjançant instruments convencionals (regla, cinta mètrica, balances, rellotge analògic i digital).

3. Estimació i relacions:

- Estratègies de comparació i ordenació de mesures de la mateixa magnitud (km, m, cm, mm; kg, g; l i ml): aplicació d'equivalències entre unitats en problemes de la vida quotidiana que impliquin convertir en unitats més petites.
- Estimació de mesures de longitud, massa i capacitat per comparació.
- Avaluació de resultats de mesures i estimacions o càlculs de mesures.

C. Sentit espacial

1. Figures geomètriques de dues i tres dimensions:

- Figures geomètriques de dues o tres dimensions en objectes de la vida quotidiana: identificació i classificació atenent els seus elements i a les relacions entre ells.

- Estratègies i tècniques de construcció de figures geomètriques de dues dimensions per composició i descomposició, mitjançant materials manipulables, instruments de dibuix (regle i esquadra) i aplicacions informàtiques.
- Vocabulari: descripció verbal dels elements i les propietats de figures geomètriques senzilles.
- Propietats de figures geomètriques de dues i tres dimensions: exploració mitjançant materials manipulables (quadrícules, geoplans, polícubs, etc.) i el maneig d'eines digitals (programes de geometria dinàmica, realitat augmentada, robòtica educativa, etc.).

2. Localització i sistemes de representació:

- Descripció de la posició relativa d'objectes en l'espai o de les seves representacions, utilitzant vocabulari geomètric adequat (paral·lel, perpendicular, oblic, dreta, esquerra, etc.)
- Descripció verbal i interpretació de moviments, en relació a un mateix o a altres punts de referència utilitzant vocabulari geomètric adequat.
- Interpretació d'itineraris en plànols utilitzant suports físics i virtuals.

3. Moviments i transformacions:

- Identificació de figures transformades mitjançant translacions i simetries en situacions de la vida quotidiana.
- Generació de figures transformades a partir de simetries i translacions d'un patró inicial i predicció del resultat.

4. Visualització, raonament i modelització geomètrica:

- Estratègies per al càlcul de perímetres de figures planes i utilització en la resolució de problemes de la vida quotidiana.
- Models geomètrics en la resolució de problemes relacionats amb els altres sentits.
- Reconeixement de relacions geomètriques en camps aliens a la classe de matemàtiques, com l'art, les ciències i la vida quotidiana.

D. Sentit algebraic

1. Patrons:

- Identificació, descripció verbal, representació i predicció raonada de termes a partir de les regularitats en una col·lecció de números, figures o imatges.

2. Model matemàtic:

- Procés pautat de modelització usant representacions matemàtiques (gràfiques, taules...) per facilitar la comprensió i la resolució de problemes de la vida quotidiana.

3. Relacions i funcions:

- Relacions d'igualtat i desigualtat, i ús dels signes $=$ i \neq entre expressions que incloguin operacions i les seves propietats.
- La igualtat com a expressió d'una relació d'equivalència entre dos elements i obtenció de dades senzilles desconegudes (representats per mitjà d'un símbol) en qualsevol dels dos elements.
- Representació de la relació "major que" i "menor que", i ús dels signes $<$ i $>$.

4. Pensament computacional:

- Estratègies per a la interpretació i modificació d'algorismes senzills (regles de jocs, instruccions seqüencials, bucles, patrons repetitius, programació per blocs, robòtica educativa...).

E. Sentit estocàstic

1. Organització i anàlisi de dades:

- Gràfics estadístics de la vida quotidiana (pictogrames, gràfiques de barres, histogrames...): lectura i interpretació.
- Estratègies senzilles per a la recollida, classificació i organització de dades qualitatives o quantitatives discretes en mostres petites mitjançant calculadora i aplicacions informàtiques senzilles. Freqüència absoluta: interpretació.
- Gràfics estadístics senzills (diagrama de barres i pictogrames) per representar dades seleccionant el més convenient, mitjançant recursos tradicionals i aplicacions informàtiques senzilles.
- La moda: interpretació com la dada més freqüent.
- Comparació gràfica de dos conjunts de dades per establir relacions i extreure conclusions.

2. Incertesa:

- La probabilitat com a mesura subjectiva de la incertesa. Reconeixement de la incertesa en situacions de la vida quotidiana i mitjançant la realització d'experiments.
- Identificació de succés segur, succés possible i succés impossible.
- Comparació de la probabilitat de dos successos de manera intuïtiva.

3. Inferència

- Formulació de conjectures a partir de les dades recollides i analitzades, donant-hi sentit en el context d'estudi.

F. Sentit socioafectiu

1. Creences, actituds i emocions:

- Gestió emocional: estratègies d'identificació i manifestació de les pròpies emocions davant les matemàtiques. Iniciativa i tolerància davant la frustració en l'aprenentatge de les matemàtiques
- Foment de l'autonomia i estratègies per a la presa de decisions en situacions de resolució de problemes.

2. Treball en equip, inclusió, respecte i diversitat

- Sensibilitat i respecte davant les diferències individuals presents a l'aula: identificació i rebuig d'actituds discriminatòries.
- Participació activa en el treball en equip, escolta activa i respecte pel treball dels altres.
- Reconeixement i comprensió de les emocions i experiències dels altres davant les matemàtiques.
- Valoració de la contribució de les matemàtiques als diferents àmbits del coneixement humà des d'una perspectiva de gènere.

TERCER CICLE

Criteris d'avaluació

Competència específica 1

- 1.1. Comprendre problemes de la vida quotidiana a través de la reformulació de la pregunta, de manera verbal i gràfica.
- 1.2. Elaborar representacions matemàtiques que ajudin en la cerca i en la tria d'estratègies i eines, incloses les tecnològiques, per a la resolució d'una situació problematitzada.

Competència específica 2

- 2.1. Seleccionar entre diferents estratègies per resoldre un problema, justificant l'elecció.
- 2.2. Obtenir possibles solucions d'un problema seleccionant entre diverses estratègies conegudes de manera autònoma.

2.3. Comprovar la correcció matemàtica de les solucions d'un problema i la seva coherència en el context plantejat.

Competència específica 3

- 3.1. Formular conjectures matemàtiques senzilles investigant patrons, propietats i relacions de forma guiada.
- 3.2. Plantejar nous problemes sobre situacions quotidianes que es resolguin matemàticament.

Competència específica 4

- 4.1. Modelitzar situacions de la vida quotidiana utilitzant, de manera pautada, principis bàsics del pensament computacional.
- 4.2. Utilitzar eines tecnològiques adequades en la investigació i resolució de problemes.

Competència específica 5

- 5.1. Utilitzar connexions entre diferents elements matemàtics mobilitzant coneixements i experiències propis.
- 5.2. Utilitzar les connexions entre les matemàtiques, altres àrees i la vida quotidiana per resoldre problemes en contextos no matemàtics.

Competència específica 6

- 6.1. Interpretar el llenguatge matemàtic senzill present en la vida quotidiana en diferents formats, adquirint vocabulari apropiat i mostrant la comprensió del missatge.
- 6.2. Comunicar en diferents formats les conjectures i processos matemàtics utilitzant llenguatge matemàtic adequat.

Competència específica 7

- 7.1. Autoregular les emocions pròpies i reconèixer algunes fortaleeses i febleses, desenvolupant així l'autoconfiança en afrontar reptes matemàtics.
- 7.2. Triar actituds positives davant reptes matemàtics com ara la perseverança i la responsabilitat, valorant l'error com una oportunitat d'aprenentatge.

Competència específica 8

- 8.1. Treballar en equip de manera activa, respectuosa i responsable, mostrant iniciativa, comunicant-se de manera efectiva, valorant la diversitat, mostrant empatia i establint relacions saludables basades en el respecte, la igualtat i la resolució pacífica de conflictes.
- 8.2. Col·laborar en el repartiment de tasques, assumint i respectant les responsabilitats individuals assignades i emprant estratègies de treball en equip senzilles dirigides a la consecució d'objectius compartits.

Sabers bàsics

A. Sentit numèric

1. Comptatge:

- Estratègies variades de comptatge, recompte sistemàtic i adaptació del comptatge a la grandària dels números en situacions de la vida quotidiana.

2. Quantitat:

- Estratègies i tècniques d'interpretació i manipulació de l'ordre de magnitud dels números.
- Estimacions i aproximacions raonades de quantitats en contextos de resolució de problemes.
- Lectura, representació (inclosa la recta numèrica i amb materials manipulatius), composició, descomposició i recomposició de nombres naturals i decimals fins a les mil·lèsimes.
- Fraccions i decimals per expressar quantitats en contextos de la vida quotidiana i elecció de la millor representació per a cada situació o problema.

3. Sentit de les operacions:

- Estratègies de càlcul mental amb nombres naturals, fraccions i decimals.
- Estratègies de reconeixement de quines operacions simples o combinades (suma, resta, multiplicació, divisió) són útils per resoldre situacions contextualitzades.
- Potència com a producte de factors iguals. Quadrats i cubs.
- Estratègies de resolució d'operacions aritmètiques (amb nombres naturals, decimals i fraccions) amb flexibilitat i sentit: mentalment, de manera escrita o amb calculadora o amb diferents materials manipulatius; utilitat en situacions contextualitzades i propietats.

4. Relacions:

- Sistema de numeració de base deu (nombres naturals i decimals fins a les mil·lèsimes): aplicació de les relacions que genera en les operacions.

- Nombres naturals, fraccions i decimals fins a les mil·lèsimes en contextos de la vida quotidiana: comparació i ordenació.
- Relacions entre les operacions aritmètiques: aplicació en contextos quotidians.
- Relació de divisibilitat: múltiples i divisors.
- Relació entre fraccions senzilles, decimals i percentatges.

5. Raonament proporcional:

- Situacions proporcionals i no proporcionals en problemes de la vida quotidiana: identificació com a comparació multiplicadora entre magnituds.
- Resolució de problemes de proporcionalitat, percentatges i escales de la vida quotidiana, mitjançant la igualtat entre raons, la reducció a la unitat o ús de coeficients de proporcionalitat.

6. Educació financera:

- Resolució de problemes relacionats amb el consum responsable (valor/preu, qualitat/preu i millor preu) i amb els diners: preus, interessos i rebaxes.

B. Sentit de la mesura

1. Magnitud:

- Unitats convencionals del Sistema Mètric Decimal (longitud, massa, capacitat, volum i superfície), temps i grau (angles) en contextos de la vida quotidiana: selecció i ús de les unitats adequades.

2. Mesura:

- Instruments (analògic o digital) i unitats adequades per mesurar longituds, objectes, angles i temps: selecció i ús.

3. Estimació i relacions:

- Estratègies de comparació i ordenació de mesures de la mateixa magnitud aplicant les equivalències entre unitats (sistema mètric decimal) en problemes de la vida quotidiana.
- Relació entre el sistema mètric decimal i el sistema de numeració decimal.
- Estimació de mesures d'angles i superfícies per comparació.
- Avaluació de resultats de mesures i estimacions o càlculs de mesures, raonant si són o no possibles.

C. Sentit espacial

1. Figures geomètriques de dues i tres dimensions:

- Figures geomètriques en objectes de la vida quotidiana: identificació i classificació atenent els seus elements i a les relacions entre ells.
- Tècniques de construcció de figures geomètriques per composició i descomposició, mitjançant materials manipulables, instruments de dibuix i aplicacions informàtiques.
- Vocabulari geomètric: descripció verbal dels elements i les propietats de figures geomètriques.
- Propietats de figures geomètriques: exploració mitjançant materials manipulatiu (quadrícules, geoplans, polícubs, etc.) i eines digitals (programes de geometria dinàmica, realitat augmentada, robòtica educativa, etc.).

2. Localització i sistemes de representació:

- Localització i desplaçaments en plànols i mapes a partir de punts de referència (inclosos els punts cardinals), direccions i càlcul de distàncies (escales): descripció i interpretació amb el vocabulari adequat en suports físics i virtuals.
- Descripció de posicions i moviments en el primer quadrant del sistema de coordenades cartesià.

3. Moviments i transformacions:

- Transformacions mitjançant girs, translacions i simetries en situacions de la vida quotidiana: identificació de figures transformades, generació a partir de patrons inicials i predicció del resultat.
- Semblança en situacions de la vida quotidiana: identificació de figures semblants, generació a partir de patrons inicials i predicció del resultat.

4. Visualització, raonament i modelització geomètrica:

- Estratègies per al càlcul d'àrees i perímetres de figures planes en situacions de la vida quotidiana.
- Models geomètrics en la resolució de problemes relacionats amb els altres sentits.
- Elaboració de conjectures sobre propietats geomètriques utilitzant instruments de dibuix (compàs i transportador d'angles) i programes de geometria dinàmica.
- Les idees i les relacions geomètriques en l'art, les ciències i la vida quotidiana.

D. Sentit algebraic

1. Patrons:

- Estratègies d'identificació, representació (verbal o mitjançant taules, gràfics i notacions inventades) i predicció raonada de termes a partir de les regularitats en una col·lecció de números, figures o imatges.
- Creació de patrons recurrents a partir de regularitats o d'altres patrons utilitzant números, figures o imatges.

2. Model matemàtic:

- Procés de modelització a partir de problemes de la vida quotidiana, usant representacions matemàtiques.

3. Relacions i funcions:

- Relacions d'igualtat i desigualtat i ús dels signes $<$ i $>$. Determinació de dades desconegudes (representats per mitjà d'una lletra o un símbol) en expressions senzilles relacionades mitjançant aquests signes i els signes $=$ i \neq .

4. Pensament computacional:

- Estratègies per a la interpretació, modificació i creació d'algorismes senzills (seqüències de passos ordenats, esquemes, simulacions, patrons repetitius, bucles, instruccions niades i condicionals, representacions computacionals, programació per blocs, robòtica educativa...).

E. Sentit estocàstic

1. Organització i anàlisi de dades:

- Conjunts de dades i gràfics estadístics de la vida quotidiana: descripció, interpretació i anàlisi crítica.
- Estratègies per a la realització d'un estudi estadístic senzill: formulació de preguntes i recollida, registre i organització de dades qualitatives i quantitatives procedents de diferents experiments (enquestes, mesuraments, observacions...). Taules de freqüències absolutes i relatives: interpretació.
- Gràfics estadístics senzills (diagrama de barres, diagrama de sectors, histograma, etc.): representació de dades mitjançant recursos tradicionals i tecnològics i selecció del més convenient.
- Mesures de centralització (mitjana i moda): interpretació, càlcul i aplicació.
- Mesures de dispersió (rang): càlcul i interpretació.
- Calculadora i altres recursos digitals, com el full de càlcul, per organitzar la informació estadística i realitzar diferents visualitzacions de les dades.
- Relació i comparació de dos conjunts de dades a partir de la seva representació gràfica: formulació de conjectures, anàlisis de la dispersió i obtenció de conclusions.

2. Incertesa:

- La incertesa en situacions de la vida quotidiana: quantificació i estimació subjectiva i mitjançant la comprovació de l'estabilització de les freqüències relatives en experiments aleatoris repetitius.
- Càlcul de probabilitats en experiments, comparacions o recerques en els quals sigui aplicable la regla de Laplace: aplicació de tècniques bàsiques del comptatge.

3. Inferència:

- Identificació d'un conjunt de dades com a mostra d'un conjunt més gran i reflexió sobre la població a la qual és possible aplicar les conclusions de recerques estadístiques senzilles.

F. Sentit socioafectiu

1. Creences, actituds i emocions pròpies:

- Autoregulació emocional: autoconcepte i aprenentatge de les matemàtiques des d'una perspectiva de gènere. Estratègies de millora de la perseverança i el sentit de la responsabilitat cap a l'aprenentatge de les matemàtiques.
- Flexibilitat cognitiva, adaptació i canvi d'estratègia en cas necessari. Valoració de l'error com a oportunitat d'aprenentatge.

2. Treball en equip, inclusió, respecte i diversitat:

- Respecte per les emocions i experiències dels altres davant les matemàtiques.
- Aplicació de tècniques simples per al treball en equip en matemàtiques, i estratègies per a la gestió de conflictes, promoció de conductes empàtiques i inclusives i acceptació de la diversitat present a l'aula i en la societat.
- Valoració de la contribució de les matemàtiques als diferents àmbits del coneixement humà des d'una perspectiva de gènere.

ANNEX 3

Situacions d'aprenentatge

Les situacions d'aprenentatge són instruments de disseny curricular que, a partir de la concreció curricular del centre, integren tots els elements que formen part del procés d'ensenyament-aprenentatge competencial en el marc del currículum de les àrees.

El plantejament de les situacions d'aprenentatge respon al requeriment a les administracions educatives d'afavorir el desenvolupament del currículum mitjançant l'elaboració de models oberts de programació docent que puguin atendre les necessitats dels alumnes, tal com s'exposa en el punt 3 de l'article 121 de la LOE. Les situacions d'aprenentatge es despleguen i implementen en forma de programacions d'aula.

Les situacions s'adrecen a l'assoliment dels objectius de l'etapa sobre la base de la verificació dels descriptors prevists en el perfil de sortida corresponent. Aquests descriptors es vinculen a les competències específiques definides en aquest Decret per a l'àrea. Atès que les competències específiques comporten la mobilització de diversos sabers i recursos per tal de resoldre situacions complexes a partir dels criteris d'avaluació d'aquestes competències, les situacions d'aprenentatge integren un plantejament d'avaluació formativa, de forma que preveuen les dinàmiques d'implicació dels alumnes en el seu procés d'aprenentatge, la retroacció per part dels mestres i la valoració final, que ha de fonamentar els procediments de qualificació.

Per tal de promoure el desenvolupament de les competències clau dins el currículum i atendre així el perfil de sortida de l'etapa, les situacions d'aprenentatge han de ser significatives, obertes i complexes. Han de presentar reptes que es puguin adaptar a les capacitats individuals dels alumnes i al seu nivell maduratiu i proporcionar les condicions que els puguin encoratjar a valorar críticament el seu propi procés d'aprenentatge i el seu treball, tot facilitant així una avaluació formativa.

Una situació d'aprenentatge és significativa quan els alumnes poden establir les connexions entre l'aprenentatge adquirit i les seves aplicacions immediates i potencials. La situació és oberta si els facilita l'exploració de diverses possibilitats de coneixement i no només una; incorpora una varietat de tasques, encoratja l'ús de diferents llenguatges de recerca i comunicació, i té com a resultat diferents tipus de respostes i produccions. Finalment, una situació d'aprenentatge és complexa si requereix l'ús de diversos coneixements i sabers del currículum, de forma que permet que els alumnes interrelacionin els diversos elements que en formen part.

Les situacions d'aprenentatge parteixen d'una proposta, a partir de la qual l'equip docent ha d'acompanyar l'alumne en el seu procés de desenvolupament, ha de

dissenyar els escenaris que facilitin i potenciïn l'aprenentatge, i adoptar i ajustar els recursos necessaris en resposta a les seves necessitats i interessos. Aquests escenaris han d'afavorir que els alumnes vagin assumint autonomia i responsabilitats individuals i col·lectives.

Les situacions d'aprenentatge desenvolupen les competències específiques de l'àrea o àrees, a les quals són aplicables els criteris d'avaluació. Aquestes situacions haurien de permetre a l'equip docent relacionar els aprenentatges adquirits per part dels alumnes amb l'assoliment dels objectius generals de l'etapa i amb l'aprenentatge d'altres àrees, tot facilitant la transferència del coneixement.

Les situacions d'aprenentatge també han d'afavorir el treball en equip, mitjançant el plantejament de tasques que requereixin habilitats socials i de relació amb els altres.

Atesa la diversitat dels alumnes, és important desenvolupar situacions d'aprenentatge inclusives, que tenguin la flexibilitat suficient per permetre l'adaptació a diferents ritmes d'aprenentatge i que, tot seleccionant les dinàmiques de grup adequades, facilitin la participació de tots en les activitats. En aquest sentit, els principis del disseny universal de l'aprenentatge són el fonament per a aquest desenvolupament, com estableix el punt 3 de l'article 4 de la LOE. El disseny universal de l'aprenentatge es fonamenta en el fet de proporcionar diversos mitjans d'implicació, representació, acció i expressió dels alumnes en l'activitat.

Aquestes situacions han d'afavorir la transferència dels aprenentatges adquirits a les diverses situacions de la realitat quotidiana de l'alumne, en funció del seu nivell maduratiu. En el seu disseny, s'ha d'afavorir el desenvolupament progressiu d'un enfocament crític i reflexiu, així com el tractament d'aspectes relacionats amb l'interès comú, la sostenibilitat, el respecte a la diferència i la convivència, i s'ha d'iniciar en la gestió de les possibles situacions de conflicte mitjançant la cooperació, el diàleg i el consens. A més, s'han de tenir en compte les condicions personals, familiars, socials i culturals dels alumnes, així com el seu nivell maduratiu i de desenvolupament, per tal de detectar els elements que puguin generar exclusió i donar-hi resposta mitjançant la introducció de mesures d'inclusió.

Les situacions d'aprenentatge han de tractar temes d'interès públic, relacionats amb la sostenibilitat ecològica i la convivència democràtica, tot incloent de forma preferent la perspectiva de gènere i no discriminació per orientació sexual, la participació ciutadana, la memòria històrica i reparació, i la justícia social. Per això, el marc de referència són els objectius de desenvolupament sostenible de la ONU per al 2030.

La recomanació del Parlament Europeu i del Consell descriu formalment les competències clau per a l'aprenentatge permanent com «una combinació de coneixements, capacitats i actituds adequades al context». En aquest sentit, el context de les situacions d'aprenentatge ha de proposar situacions comunicatives i formatives relacionades amb l'àmbit personal, social, educatiu i professional.

Les situacions de l'àmbit personal estan relacionades amb l'entorn familiar i personal de l'alumne i tenen en compte les seves aspiracions, el seu creixement i el seu autoconeixement. En el context social, els equips docents poden dissenyar situacions d'aprenentatge vinculades a la participació de l'alumne al seu entorn més proper, tot tenint en compte institucions, associacions i col·lectius. El context educatiu fa referència a la implicació de l'alumne en el centre docent, tant en les activitats de l'aula com en les complementàries, les extraescolars o les activitats de la comunitat educativa, així com amb entitats d'ensenyament no formal o activitats esportives. El context professional té en compte el teixit productiu i l'entorn creatiu proper a l'alumne, centres de treball i associacions professionals.

Estructura de les situacions d'aprenentatge

Tenint en compte les consideracions anteriors, l'estructura de les situacions d'aprenentatge que dissenyin els equips docents ha de ser la següent:

1. Identificació. Etapa, nivell i àrea de coneixement.
2. Títol, plantejat preferentment en forma de pregunta, de forma que anticipi el repte.
3. Relació de competències específiques i criteris d'avaluació vinculats que es tracten a l'àrea en la situació d'aprenentatge, segons el que s'estableix en l'annex 2 d'aquest Decret. La situació d'aprenentatge hauria d'adreçar-se, generalment, a un nombre reduït de criteris d'avaluació del currículum de forma que permetés, posteriorment, el desplegament d'una programació d'aula en un nombre raonable de sessions. Al llarg del curs escolar, les situacions d'aprenentatge han de permetre atendre els criteris d'avaluació de les competències específiques i incorporar els sabers bàsics que s'han previst i seqüenciat en la concreció curricular del centre per a cada àrea.
4. Relació de coneixements bàsics del currículum que mobilitza la situació d'aprenentatge (seleccionats dels sabers bàsics de l'àrea d'aquest Decret).
5. Context o contexts (de forma general en un màxim de dos si se solapen) en els quals se situa la situació d'aprenentatge.
6. Activitats d'iniciació i dinàmiques de presa de consciència per part dels alumnes del propòsit de la situació d'aprenentatge i de coneixement previ del procediment d'avaluació del seu treball.
7. Instruccions i material que han de permetre als alumnes la superació dels reptes que es plantegen. A l'efecte de la redacció de la situació d'aprenentatge, no es tracta de generar en aquest punt tota la documentació i el material que serà necessari, sinó fer una previsió general. Els detalls

concrets de les instruccions i material específic s'han de recollir en les programacions d'aula que es despleguen a partir d'aquesta situació.

8. Resum de la descripció i planificació de la tasca o tasques que els alumnes han de dur a terme dins la situació d'aprenentatge. Tipus i característiques del producte o productes de la tasca o tasques.
9. Procediments de retroacció, revisió i supervisió per part dels mestres durant la realització de la tasca o tasques per afavorir l'autoregulació dels alumnes, de forma que puguin ser conscients del progrés del seu aprenentatge i prendre les decisions més adequades per millorar-lo i superar-ne les dificultats.
10. Procediment i dinàmiques d'avaluació final, qualificació i transferència del coneixement.

ANNEX 4**Horari setmanal d'educació primària**

Àrea/cicle	1r cicle	2n cicle	3r cicle	Àrea/cicle
Educació Artística	3	3	4	Educació Artística
Educació Física	4	4	4	Educació Física
Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural	4	5	4	Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural
Llengua Castellana i Literatura	7	7	7	Llengua Castellana i Literatura
Llengua Catalana i Literatura	7	7	7	Llengua Catalana i Literatura
Llengua Estrangera	4	3	4	Llengua Estrangera
Matemàtiques	5	6	5	Matemàtiques
			2	Educació en Valors Cívics i Ètics
Religió/Atenció Educativa	2	2	2	Religió/Atenció Educativa
Esplai	5	5	5	Esplai
Lliure disposició	9	8	6	Lliure disposició
Total	50	50	50	Total